

STOWARZYSZENIE ARCHITEKTÓW POLSKICH

listopad/
grudzień
2008

ISSN 0239-3549

komunikat

Wersję edukacyjną programu ArchiCAD 12 PL można pobrać za darmo poprzez stronę: www.archicad.pl/edu
Wersja edukacyjna może służyć każdemu do nauki pracy z programem, lecz nie może być wykorzystywana do celów komercyjnych.

Projekt budynku przy Włodzimierza 1 w Budapeszcie.
Arch. György Fazekas, Węgry (konsultant arch. Jean Paul Viquer).

www.archicad.pl

ArchiCAD 12 – przyspieszamy!

ArchiCAD skutecznie przełamuje ograniczenia „elektronicznej deski kreslarskiej”, charakterystyczne dla innych programów CAD. Jest najdoskonalszym przykładem realizacji idei BIM (ang. Building Information Modeling – Modelowanie Informacji o Budynku). Zoptymalizowany kod programu pozwala korzystać z pełnej mocy nowoczesnych procesorów wielordzeniowych. Nowe narzędzia znacznie przyspieszają projektowanie. Praca nad dokumentacją jest tak szybka, jak nigdy dotąd.

Spróbuj pracy z ArchiCADem! Darmowa wersja próbna (w języku polskim) jest dostępna poprzez internet ze strony: www.archicad.pl/trial

Wraz z próbną wersją programu można pobrać polskie podręczniki, a także materiały szkoleniowe i demonstracyjne w języku angielskim – BIM Experience Learning Studio i inne.

ArchiCAD STAR(T) EDITION 2008 – cena już od 6.900 zł + VAT.

WSC Witold Szymanik i S-ka Sp. z o.o.
Graphisoft Center Poland
Brukseńska 44 lok. 2, 03-973 Warszawa
tel. + 48 (0) 22 617 66 33, + 48 (0) 22 616 07 65
fax + 48 (0) 22 610 07 74
e-mail: wsc@wsc.pl
www.archicad.pl

GRAPHISOFT
ARCHICAD 12
a Virtual Building Solution

Jak ogrzać duży budynek szybko, łatwo i niedrogo?

Bolesław Doliński
Przewodniczący sekcji
oleju opałowego,
biopaliw i odnawialnych
źródeł energii Polskiej
Izby Paliw Płynnych

Co należy wziąć pod uwagę, decydując o sposobie ogrzewania domu lub instytucji pożytku publicznego?

Trzeba mieć świadomość kosztów inwestycyjnych i eksploatacyjnych, ale również niezawodności danego systemu. Ważny jest także komfort, niezależność, wygoda, bezpieczeństwo, dostępność czy ochrona środowiska. Na tle pozostałych paliw energetycznych, lekki olej opałowy jest najbardziej wydajnym i ekonomicznym nośnikiem ciepła.

Czy uważa Pan, że instalacja zasilana olejem opałowym Ekoterm Plus jest korzystniejsza niż inne rozwiązania dostępne na rynku?

Zdecydowanie tak. Kotłownia olejowa zapewnia szereg korzyści nieosiągalnych w przypadku innych mediów grzewczych. Gwarantuje bezpieczeństwo użytkowania, jest bezobsługowa, posiada możliwość sterowania i programowania, zapewniając wygodę oraz ekonomiczność systemu.

Jakie są zalety takiej instalacji w porównaniu z ogrzewaniem domu przykładem gazem ziemnym?

W przypadku instalacji olejowej nie są wymagane żadne pozwolenia. Kotłownię i zbiornik można zamontować w dowolnym miejscu. W przypadku instalacji gazowej wymagany jest projekt instalacji i pozwolenie na budowę. Gaz z reguły dopływa do nas rurociągiem od jednego dostawcy, więc odbiorca nie ma możliwości wyboru najtańszej oferty. Jeśli zdecydujemy się na ogrzewanie domu olejem opałowym, będziemy mieli do wyboru kilku dostawców. Ponadto instalacja olejowa jest znacznie tańsza niż gazowa, gwarantuje nam stałą temperaturę i bezpieczeństwo.

ekoterm
plus
LEKKI
OLEJ
OPALOWY

ORLEN

METALOWE DOŚWIADCZENIA...

EXPAMET POLSKA

A GIBRALTAR INDUSTRIES COMPANY

Tel: 0-61 8429744

biuro@expamet.pl

www.expamet.pl

EXPAMET Polska Sp. z o.o. Obornicka 263 60-693 Poznań

Siatka cięto-ciagniona to doskonały produkt do różnych zastosowań. To niezastąpiony materiał w tworzeniu typowych i nietypowych rozwiązań aranżacji wnętrz.

Duży wybór wzorów, dostępnych surowców oraz sposobów wykończenia daje nieograniczone możliwości tworzenia.

Ogranicza Cię tylko przestrzeń...

www.expamet.pl

Spis treści

Nagroda Roku 2007	6
Europejskie Forum Polityk Architektonicznych	20
Manifest EFAP – Bordeaux	20
Europejskie Forum Polityk Architektonicznych – Lublana ...	21
Zebrania ZG.....	23
Konferencja nt. Polityk Architektonicznych	
Grupy Wyszehradzkiej	24
Wytyczne dla Polityk Architektonicznych	
Państw Grupy Wyszehradzkiej.....	24
Relacja z obchodów Światowego Dnia Architektury	
i Światowego Dnia Habitatu	26
Oświadczenie Dyrektora Wykonawczej ONZ-HABITAT ...	27
Przesłanie Sekretarza Generalnego NZ Ban Ki-moon'a.....	27
Grudzień prof. Mariana Fikusa	28
XI Międzynarodowe Triennale Architektury.....	28
Konkurs o Nagrodę Województwa Małopolskiego	
im. Stanisława Witkiewicza 2008	30
W stulecie powstania Delegacji Architektów Polskich	32
Konkurs akademicki „Architektura Betonowa”	33
Setna rocznica urodzin Stefana du Chateau	33
Targi BUDMA 2009 – „Inspirowane naturą”	34
Dworzec w Katowicach – dalszy ciąg.....	35
Sukcesy naszych za granicą.....	36
Dlaczego nie zostałem architektem	36
Finał Międzynarodowego Konkursu	
Architektonicznego VELUX 2008	38
Tadeusz Barucki – O Warszawie w Paryżu.....	39
Wspomnienie o Zdzisławie Lipskim.....	39
Wspomnienie o Edwardzie Grajewskim	40
Konkursy	41

Centrum Nauki i Edukacji Muzycznej „Symfonia”
- Rozbudowa Akademii Muzycznej w Katowicach. Tomasz Konior, Krzysztof Barysz – KONIOR STUDIO, BARYSZ KONIOR ARCHITEKCI s.p.
– fot. Archiwum Konior Studio.

„Komunikat SARP” ISSN 0239-3549

Redaktor Naczelna

Agnieszka Bulanda
ul. Foksal 2, 00-950 Warszawa
tel. (22) 826 39 31; e-mail: agnieszkabulanda@sarp.org.pl

Przygotowanie wydania:

Zarząd Główny SARP
ul. Foksal 2, 00-950 Warszawa,
tel. (22) 827 87 12; e-mail: sarp@sarp.org.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo do wprowadzania skrótów w nadsyłanych materiałach oraz do niepublikowania tych materiałów bez podania przyczyn. Redakcja zastrzega sobie prawo do adyustacji nadesłanych tekstów. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść reklam i ogłoszeń.

Wszystkie materiały publikowane w „Komunikacie” są objęte ochroną prawa autorskiego.

Kolegium Redakcyjne:

arch. Jerzy Grochulski
arch. Dariusz Śmiechowski
arch. Jerzy Uścińowicz

Reklama

Kierownik Działu   tel: (22) 827 75 39
Marketingu: 0-508 264 639
Dorota Pankiewicz   e-mail: reklama@sarp.org.pl

Opracowanie graficzne, skład, DTP:

webkreator www.webkreator.com.pl

Paweł Noszkiewicz
e-mail: pawel.n@webkreator.com.pl

Druk:

Drukarnia Tokawi
02-274 Warszawa, ul. Nieduża 7
tel. (22) 846 21 78 www.tokawi.pl

nakład 6000 szt.

W ostatnim numerze „Komunikatu SARP” mijającego już 2008 roku publikujemy m.in. nominowane, wyróżnione i nagrodzone obiekty w konkursie Nagroda Roku.

Obecny na uroczystości wręczenia tej Nagrody Andrzej Wajda, to ośmielę się twierdzić – człowiek renesansu – przykład zanikający już niestety we współczesnym świecie – prawdziwego mecenasa sztuki, który potrafi wyjść poza wykonywany przez siebie zawód reżysera interesując się innymi dziedzinami sztuki. Był On bowiem współtwórcą i pomysłodawcą takich obiektów jak krakowska Manga, czy nominowany do tegorocznej Nagrody

Roku – Pawilon Wyspiańskiego. W swoim czasie wpadł na pomysł ożywienia starej gazowni w Warszawie proponując ulokowanie w niej Muzeum Powstania Warszawskiego. Ideę budowy pawilonu Wyspiańskiego zgłosił w ramach Festiwalu Kraków 2000 proponując, by w ścianę frontową budynku wkomponowano trzy nie zrealizowane dotychczas witraże, które w zamyśle ich autora – Stanisława Wyspiańskiego miały pierwotnie ozdabiać okna katedry wawelskiej. Dla włodarzy świątyni okazały się one jednak nazbyt śmiałe w ekspresji. Dzięki autorowi tego pomysłu – A. Wajdzie oraz autorowi projektu architektonicznego pawilonu – K. Ingardenowi – sto lat po śmierci Wyspiańskiego projekty te doczekały się realizacji.

Andrzej Wajda dziękując za zaproszenie na naszą uroczystość wręczenia Nagrody Roku powiedział, że zazdrości wykonującym ten wspaniały zawód żałując, iż nie został architektem...

Do grona nie spełnionych architektów można dołączyć m.in. Janusza Gajosa, Marka Grechutę, Ewę Demarczyk i zapewne jeszcze wielu innych artystów.

Ale czy przykład wyżej wspomnianych nie jest dowodem na to, że każdy z nas ma jakieś „zadanie” do wykonania na tej ziemi? Bo czy wyobrażają sobie Państwo naszą kulturę, film, teatr, muzykę bez takich pozycji jak *Kanał*, *Człowiek z marmuru*, *Człowiek z żelaza*, *Pan Tadeusz*, *Katyń*; bez *Janka Kosa* czy prześmiewczego *Tureckiego*; bez *Tanga Anawa* czy *Będziesz moją panią*; bez *Karuzeli z Madonnami* czy słynnego *Tomaszowa*...?

Niech zatem zbliżające się i kolejne w życiu każdego z nas Święta Bożego Narodzenia będą dla Państwa źródłem radości i satysfakcji z każdego wykonywanego na co dzień projektu, tego architektonicznego ale i zwykłego ludzkiego, rodzinnego, przyjacielskiego. Zostawiajmy dobre i piękne ślady w naszym życiu.

Radosnych, śnieżnych, pełnych wewnętrznego słońca i miłości Świąt zycyca,

Agnieszka Bulanda

PS. Tradycyjne już podziękowania za tatrzańską akwarelkę dla nieocenionego Zenka Remiego!

Nagroda Roku 2007

Dnia 25 października 2008 r. w siedzibie Stowarzyszenia Architektów Polskich w Warszawie, przy ulicy Foksal 2 odbyła się uroczystość wręczenia dorocznej **Nagrody Roku 2007** oraz **Nagrody Stowarzyszenia Architektów Polskich za najlepszy obiekt architektoniczny wzniesiony ze środków publicznych**.

Jury w składzie:

- arch. Krzysztof Bojanowski, wiceprezes SARP - Przewodniczący Jury
- arch. Dorota Ciesielska z Departamentu Nieruchomości i Planowania Przestrzennego Ministerstwa Infrastruktury
- arch. Jan Gorgul – Oddział SARP Łódź
- arch. Ryszard Jurkowski – Oddział SARP Katowice
- arch. Andrzej Kurzawski – Oddział SARP Poznań

przyznało:

Nagrodę Stowarzyszenia Architektów Polskich za najlepszy zrealizowany obiekt w 2007 roku – **NAGRODĘ ROKU** oraz Nagrodę SARP za najlepszy obiekt wzniesiony ze środków publicznych w roku 2007

Za obiekt:

Centrum Nauki i Edukacji Muzycznej „Symfonia” – Rozbudowa Akademii Muzycznej w Katowicach

Tomasz Konior, Krzysztof Barysz – KONIOR STUDIO, BARYSZ KONIOR ARCHITEKCI s.p.

Architekci:

- Tomasz M. Konior,
- A. Krzysztof Barysz,
- Andrzej Witkowski,
- Aleksander Nowacki

Współpraca:

- Ewa Nowacka,
- Joanna Korczyńska,
- Marek Koryczan,
- Maciej Strączek,
- Wojciech Czapnik,
- Grzegorz Kasza,
- Piotr Zowada,
- Danuta Pękała,
- Anna Zawila,
- Piotr Zowada,
- Maciej Niewiadomski,
- Marcin Jurkiewicz

Inwestor:

- Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach

Wykonawca:

1. Budimex-Dromex S.A.

Finansowanie:

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

Pozostałymi partnerami finansowymi są:

1. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Promesa Ministra Kultury”
2. Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
3. Urząd Miasta Katowice

Projekt uzyskał **nominację** za kulturalne wpisanie współczesnej bryły w zastany kontekst wyznaczony przez historyczny obiekt Akademii. Uzyskano to dzięki powściągliwości w formowaniu nowego budynku oraz poprzez użycie do budowy fasady cegły klinkierowej, nawiązującej do tej użytej w części istniejącej.

Na szczególną uwagę zasługuje niezwykle udane zaprojektowanie wspólnych przestrzeni wnętrza, takich jak przeszklony hall czy kameralna sala koncertowa. Jury zwróciło uwagę na powściągliwy i elegancki detal fasady, adekwatny do skali i treści obiektu, znakomicie wykorzystujący materiał ceramiczny.

W efekcie uzyskano wysoce udany kompleks architektoniczny, będący wzorcowym przykładem łączenia architektury historycznej z architekturą współczesną.

Uzasadnienie przyznanej Nagrody:

Zrealizowany projekt rozbudowy Akademii Muzycznej w Katowicach jest efektem twórczego rozwinięcia pracy wybranej w konkursie, co jeszcze raz wskazuje na prawidłowość ścieżki poszukiwania wysokiej jakości w architekturze zwłaszcza obiektów publicznych.

Rozbudowa Akademii Muzycznej w Katowicach jawi się jako ikona dodająca splendoru dotychczasowemu dorobkowi Akademii, świadectwo troski Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i Miasta Katowic o warunki pracy instytucji akademickich i jakościową poprawę pejzażu miasta poprzez wysoki poziom architektury.

Bardzo dobra jakość wykonawstwa wskazuje, że jest to także przykład doskonałej współpracy architektów z wykonawcą obiektu BUDIMEX S.A.

Dobrze się składa

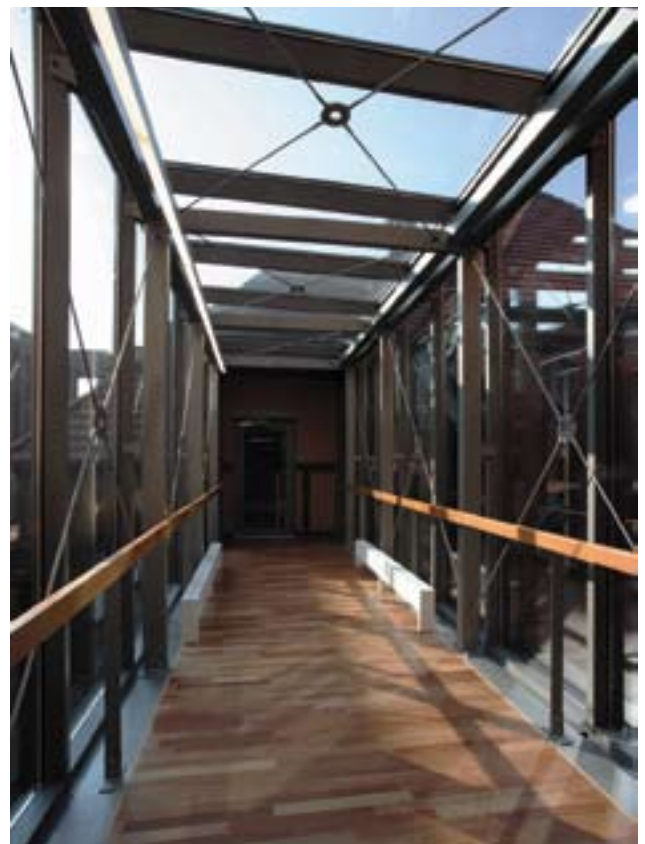
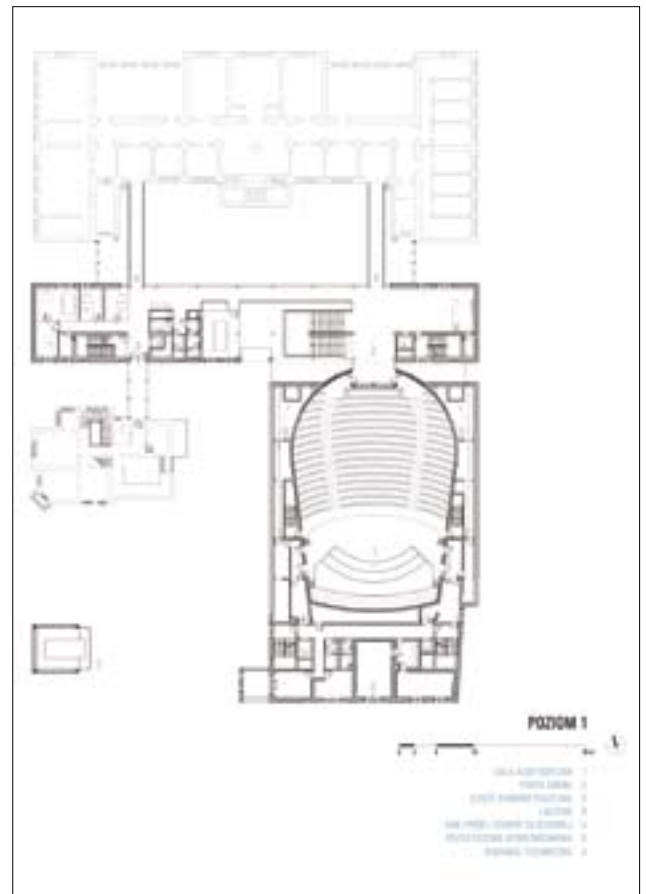
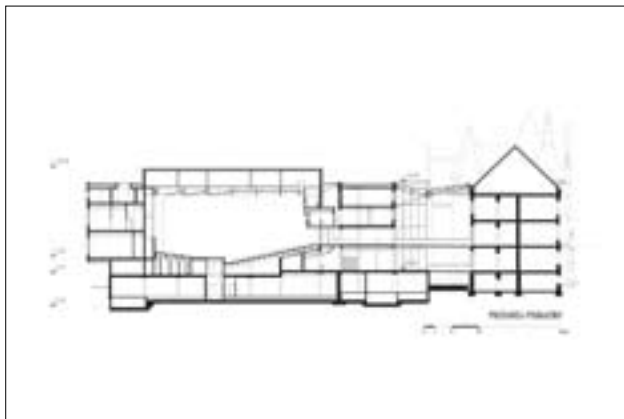
RAIKO® to najlepszy wybór dla każdego dachu. Dostępny w siedmiu kolorach i w trzech rozmiarach. Niezawodny, długowieczny, łatwy w montażu. Doceniany przez fachowców i użytkowników. Dobrze się składa, że jest **RAIKO®**.

Infolinia:
+48 (58) 340 20 40
info@raiko.com

RAIKO®
deszcz pod kontrolą
www.raiko.com

system orynnowania

Centrum Nauki i Edukacji Muzycznej „Symfonia” – Rozbudowa Akademii Muzycznej w Katowicach. Zdjęcia pochodzą z archiwum pracowni.

Dwa wyróżnienia Nagrody Roku otrzymali:

Za obiekt:

Budynek mieszkalny przy ul. Franciszkańskiej, Warszawa, I Etap

ARE Sp. z o.o. arch. Jakub Waclawek, arch. Grzegorz Stiasny, Warszawa

Architekci:

- Jakub Waclawek,
- Grzegorz Stiasny

Inwestor:

- Spółdzielnia Budowlano - Mieszkaniowa DEMBUD, Warszawa

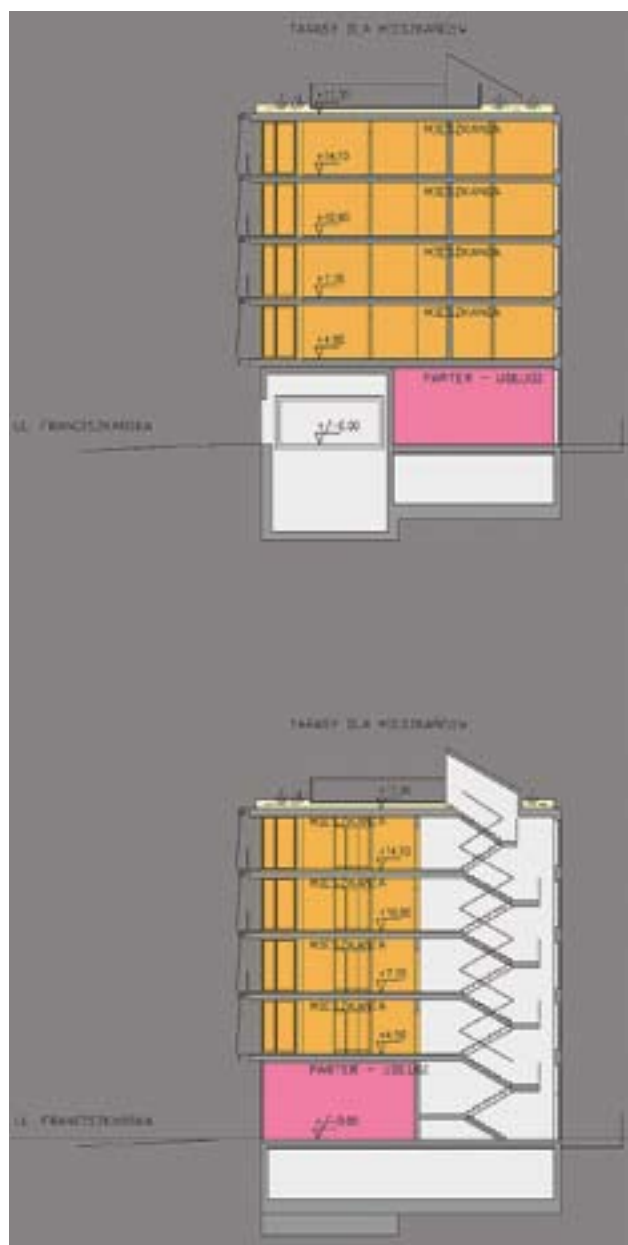
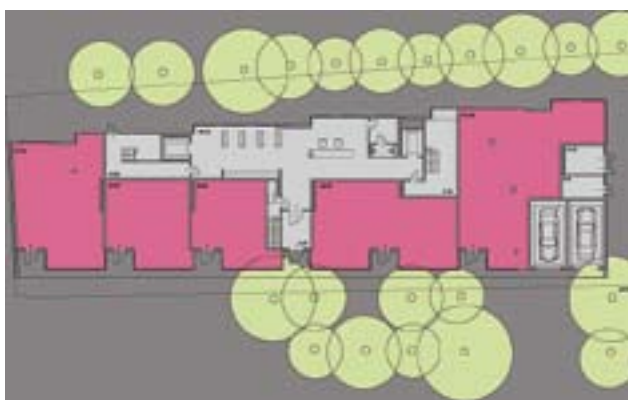
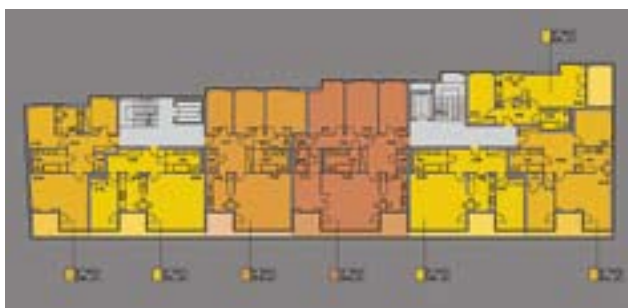
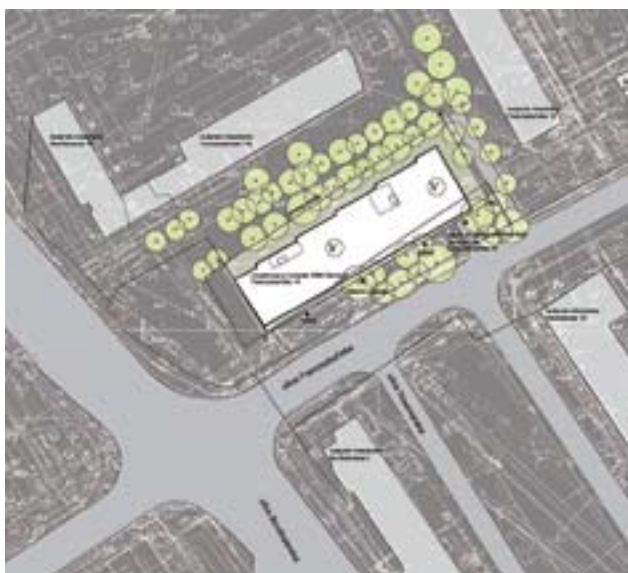
- **Generalny wykonawca:**
- TULCON S.A., Ostrzeszów

Finansowanie:

- Spółdzielnia Mieszkaniowa

Projekt uzyskał **nominację** za uzyskanie doskonałych efektów przestrzennych, a to dzięki dobremu wykorzystaniu walorów lokalizacji oraz poprzez dyscyplinę w formowaniu fasad budynku mieszkaniowego i ich wysokie walory estetyczne.

Jury Nagrody SARP 2007 postanowiło przyznać wyróżnienie tej pracy za: konsekwencję w rozwiązaniu obiektu mieszkalnego, którego jakość i siła architektonicznego przekazu tkwi w pozornie banalnej dychotomii elewacji, gładkiej szklanej od frontu i rozczłonkowanej od zielonego podwórka.

Budynek mieszkalny przy ul. Franciszkańskiej, Warszawa, I Etap. Zdjęcia pochodzą z archiwum pracowni.

Za obiekt:

Budynek apartamentowy przy ul. Walecznych, w Warszawie

Bulanda, Mucha Architekci Sp. z o. o.

Architekci:

- Włodzimierz Mucha
- Andrzej Bulanda
- Jacek Chyrosz
- Dorota Sekulska
- Daniel Szulowski

Inwestor:

- Petroinvest Sp. z o.o.

Wykonawca:

- Warbud S. A., Warszawa

Finansowanie:

- środki własne inwestora

Projekt **nominowany** za doskonałe wpisanie się w istniejącą kameralną zabudowę z okresu modernizmu międzywojennego. Elegancja formy o horyzontalnym układzie i prostych krawędziach została osiągnięta poprzez współczesne materiały, naturalny jasny kamień i tynk oraz starannie wykonane, metalowe detale balustrad balkonowych i ogrodzenia. Budynek wyróżnia się półkolistym szklanym wejściem nawiązującym do architektury Warszawy, a w szczególności Saskiej Kępy. Jego dopełnieniem jest zachowana na działce stara zieleń, która sprawia, że budynek jeszcze koresponduje z istniejącą tu od dawna zabudową.

Jury Nagrody SARP za 2007 rok postanowiło przyznać temu obiektowi wyróżnienie za respekt dla kontekstu fizycznego i kulturowego, za zachowanie umiaru i powściągliwość, które stanowią ideową bazę najlepszych modernistów.

Budynek apartamentowy przy ul. Walecznych, w Warszawie. Zdjęcia pochodzą z archiwum pracowni.

Ponadto nominacje
otrzymały trzy obiekty:

Pawilon Wystawowo-Informacyjny

Wyspiański 2000,

Kraków ul. Grodzka 19 /

Plac Wszystkich Świętych

INGARDEN & EWY ARCHITEKCI

Idea:

- Andrzej Wajda

autor projektu:

- Krzysztof Ingarden

współpraca autorska:

- Jacek Ewý

zespół:

- Jacek Dubiel (architekt prowadzący)
- Piotr Hojda
- Krzysztof Stępnik,
- Bartosz Haduch,
- Sebastian Machaj
- Jakub Wagner

projekt wnętrz:

- Ingarden & Ewý wraz z zespołem architektów wnętrz:
- Agnieszka Łaska
- Marta Spodar

Inwestor:

- Miasto Kraków , Fundacja Wyspiański 2000

Wykonawca:

- „Budostal – 2” S.A. Kraków

Projekt uzyskał **nominację** za podjęcie twórczej próby współczesnego uformowania obramowania dla witraży Stanisława Wyspiańskiego.

Wymagająca lokalizacja, współczesna forma pawilonu w historycznym kontekście Krakowa, nowatorskie zastosowanie ceramiki w głównej fasadzie są przykładem poszukiwania monumentalnego wyrazu i podjęcia świadomego ryzyka, jakie w pracy musi niejednokrotnie podjąć dojrzały twórca, tym większe, że wyznaczone wielkością autora witraży.

Pawilon Wystawowo-Informacyjny Wyspiański 2000. Zdjęcia pochodzą z archiwum pracowni.

**Zespół mieszkalno-usługowy
osiedle „Na Górcie”
ul. Strzelecka / 5-ego Lipca, Szczecin**

Studio A 4 Spółka Projektowa z o.o. Szczecin

Architekci:

- Michał Bay
- Jacek Lenart
- Bartosz Balejko
- Marek Warchoł
- Katarzyna Drozdowska

Inwestor:

- Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego

Wykonawca:

- POLIMEX MOSTOSTAL SIEDLCE Zakład Szczecin

Projekt uzyskał **nominację** za zastosowanie prawidłowych i kompleksowych rozwiązań, które charakteryzują:

- dobry klimat mieszkalny
- trafna skala wnętrz osiedlowych
- właściwe nawiązanie do otoczenia, poprzez umiejętne wpisanie projektowanych obiektów w zastane struktury zabudowy śródmiejskiej Szczecina
- wykreowanie dobrej architektury za pomocą prostych materiałów i detali.

Osiedle na „Górcie” jest w obecnej praktyce inwestycyjnej rzadkim przykładem na myślenie o środowisku mieszkalnym w sposób pełny, uwzględniający również potrzeby mieszkańców w zakresie odpoczynku, zabawy, rekreacji i zieleni.

Zespół mieszkalno-usługowy osiedle „Na Górcie”. Zdjęcia pochodzą z archiwum pracowni.

Budynek Biurowy Wolf Nullo, Warszawa

Autorska Pracownia Architektury Kuryłowicz & Associates, Warszawa

Architekci:

- Stefan Kuryłowicz
- Paweł Grodzicki
- Paweł Gumuła

współpraca autorska:

- Piotr Kuczyński
- Piotr Żabicki
- APA Kuryłowicz Associates (generalny projektant)

Inwestor:

- Wolf Immobilien Polen Sp. z o.o. Warszawa

Projekt budynku biurowego WOLF Nullo został **nomi-
nowany** do Nagrody SARP za rok 2007 zwłaszcza za:

- odwagę w podejmowaniu ryzykownych decyzji przestrzennych, polegających na dążeniu do maksymalnego wykorzystania cennej powierzchni działki o skomplikowanym kształcie i kontekście przestrzenno-kulturowym;
- elegancką formę architektoniczną, w której osiągnięto równowagę prostoty nawiązującej do sąsiedztwa i indywidualnych, autorskich rozwiązań formalnych;
- poszukiwanie właściwych dla miejsca rozwiązań materiałowych tworzących wielowątkową architekturę o zmiennych nastrojach;
- spójność formalną architektury obiektu, elementów małej architektury i urządzenia terenu;
- wysoką jakość wykonawstwa budowlanego i rozwiązań detalu.

* * *

Wręczenia Nagród w obecności ponad stu gości przybyłych do Pawilonu Wystawowego SARP, dokonali Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury – minister Olgierd R. Dziekoński, prezes SARP Jerzy Grochulski oraz w imieniu całego Jury – jego przewodniczący Krzysztof Bojanowski.

Na ręce Prezesa SARP p. Jerzego Grochulskiego przesłany został list od Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, który publikujemy na str. 17

* * *

Sponsorami uroczystości były firmy IGP Pulvertechnik oraz TRIAS.

Budynek Biurowy Wolf Nullo, Warszawa.
Zdjęcia pochodzą z archiwum pracowni.

Warszawa, 24 października 2008 r.

Szanowny Panie Prezesie,

z dużym zainteresowaniem przyjąłem wiadomość o uroczystym wręczeniu Nagrody Roku 2007 oraz Nagrody za najlepszy obiekt architektoniczny wzniesiony ze środków publicznych. Żałuję, ale nie będę mógł być w tym dniu razem z Państwem. Dlatego tą drogą ślę serdeczne pozdrowienia do wszystkich zgromadzonych.

Znam i cenię wieloletnią już tradycję stowarzyszeniową polskich architektów, a także liczne Państwa zasługi, zwłaszcza w zakresie promowania osiągnięć polskiej architektury na arenie międzynarodowej.

Korzystając z okazji, chciałbym za pośrednictwem Pana Prezesa przekazać moje gorące gratulacje wszystkim Laureatom tegorocznych Nagród. Doceniając Państwa twórczy dorobek, dziękuję za pracę i trud włożony w kreowanie otaczającej nas przestrzeni. W sposób bezpośredni wpływacie bowiem Państwo nie tylko na kształt otoczenia, ale również na nasze preferencje estetyczne. Raz jeszcze winszuję odbieranych dziś wyróżnień i życzę wszelkiej pomyślności oraz wiele zawodowej i osobistej satysfakcji.

Łączę wyrazy szacunku,

Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

foto: P. Lucenko

Prezes SARP Jerzy Grochulski, Rzecznik Prasowy SARP Agnieszka Bulanda

Nagroda Roku dla KONIOR STUDIO, BARYSZ KONIOR ARCHITEKCI s.p.

W imieniu Fundacji Wyspiański 2000 przemawia Andrzej Wajda.

Jury Nagrody Roku. Przemawia przewodniczący Jury – Krzysztof Bojanowski

Marek Mikos Architekt m. Warszawa, Olgierd Dziekoński wiceminister infrastruktury

Minister Olgierd Dziekoński wręcza Wyróżnienie Andrzejowi Bulandzie z zespołu Bulanda, Mucha Architekci

Prezes SARP Jerzy Grochulski, jury Nagrody Roku, minister Olgierd Dziekoński

Wyróżnienie NR – Bulanda, Mucha Architekci z Inwestorem

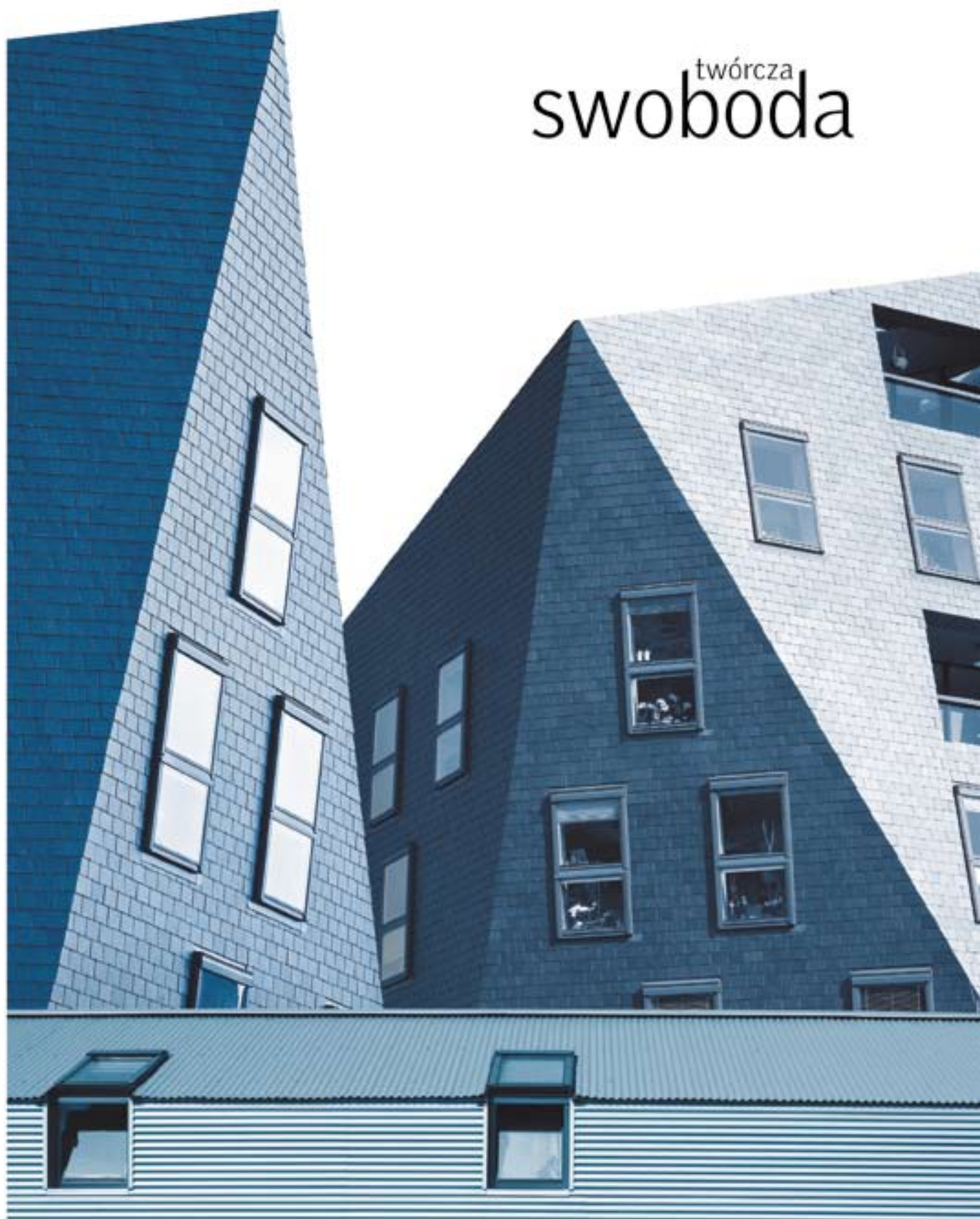

Wyróżnienie otrzymują Jakub Waclawek i Grzegorz Stiasny

wszystkie fotografie P. Lucenko

twórcza swoboda

Płaski, skośny, sferyczny, organiczny, wielospadowy,
kopertowy, stożkowy, walcowy, tarczownicowy, kopuła.
Okna VELUX nie ograniczają Twojej inwencji.
Partnerskie wsparcie przy projektowaniu i szeroka oferta.
Architektura pełna światła.

VELUX®

Europejskie Forum Polityk Architektonicznych (EFAP-FEPA)

Europejskie Forum Polityk Architektonicznych (EFAP) jest nieformalną europejską siecią ekspertów w dziedzinie architektury, składającą się z trzech kategorii instytucji i organizacji zwanych Filarami Forum:

- przedstawiciele władz (na przykład ministerstw i służb publicznych),
- instytucje kulturalnych (muzea architektury, instytuty badawcze i placówki podobnego rodzaju)
- organizacji zawodowych architektów w najszerzym tego słowa znaczeniu.

Forum wzięło swój początek od spotkania ekspertów w dziedzinie polityki architektonicznej w 1997 r. w Rotter-

damie, w czasie prezydencji Holandii w UE. Prezydencja fińska, we współpracy z Francją zainicjowała **powołanie Forum w trakcie spotkania Rady Ministrów Kultury w listopadzie 1999 r.**; Europejskie Forum Polityk Architektonicznych zostało utworzone jako sieć w Paryżu w 2000 roku. Została wtedy sformułowana „**Rezolucja w sprawie jakości architektury w środowisku miejskim i wiejskim w Europie**”. Rezolucja ta została przyjęta przez Europejską Radę Ministrów w dniu 12 lutego 2001 r. (2001/C73/04).

Na podstawie: <http://www.efap-fepa.eu/>

Manifest EFAP – Bordeaux

Bordeaux, 13 października 2008 r.

„Architektura nie może uratować świata, ale może służyć za dobry przykład”

Alvar Aalto

Miaсто europejskie jest miejscem społecznej, ekonomicznej, kulturalnej i politycznej wymiany *par excellence*. Posiada wartości kulturowe podzielane przez wszystkie kraje oraz większość obywateli Europy. Europejskie miasto nadal przyciąga i jest tygłem europejskiej tożsamości i kultury.

Miasto europejskie w sprzyjających warunkach jest w stanie osiągnąć różnorodność społeczną i szacunek dla wielokulturowości, która jest niezbędnym warunkiem do zapewnienia bogactwa i ciągłości tej wymiany. Wszystkie miasta europejskie mają potencjał oferowania naszym współobywatelom godnego, wysokiej jakości środowiska, dostosowanego do zasobów, stylu życia, potrzeb.

Miasta europejskie są dumą swoich mieszkańców, a jeśli tak nie jest, powinny się nią stać. To działania każdego obywatela sprawiają iż każdy jest beneficjentem tego, by miasta odnosiły większe sukcesy ekonomiczne i były zrównoważone, a więc pozostawały istotnym elementem naszego kulturalnego bogactwa.

Jednakże ta wspólna tradycja, umiejscowiona w dziedzictwie i dobrobytu jest dziś zagrożona i od nas zależy, czy przetrwa. Kryzys finansowy, z którym mierzy się cały świat, wpływa i nieuchronnie będzie wpływał na politykę dotyczącą budowania. Jakkolwiek na to patrzeć,

sytuacja ta dowodzi, że nie można rozwoju środowiska zbudowanego pozostawić wyłącznie w rękach rynku.

Europa potrzebuje architektury i polityk architektonicznych, by chronić dobrobyt i jakość życia miast – dziś i w przyszłości.

Wyzwania

Życie miejskie w Europie, chociaż kwitnące, znajduje się również pod dużą presją:

- Zmiany klimatyczne będą oznaczały mniej komfortowe warunki życia, pogorszone jeszcze przez „efekt miejskich wysp ciepła”.
- Wiele miast europejskich będzie zagrożonych wzrastającym poziomem mórz i niebezpieczeństwem powodzi, ale z drugiej strony, przez susze i niedobór wody.
- Zanieczyszczenia i niszczenie środowiska są stałym zagrożeniem dla jakości życia w miastach.
- Liczba ludności w miastach się zwiększa i warunki życia mogą się osłabiać, wraz z rozlewaniem się urbanizacji na zewnątrz.
- Imigracja do miast, chociaż gdy wzmacnia i ożywia kulturę, handel i jakość wymiany, tworzy również napięcia społeczne.
- Infrastruktura miejska starzeje się i może borykać się z zapotrzebowaniem na transport i usługi, zarówno ze strony ludności jak i przedsiębiorstw.

Propozycje

Architektura jest mediatorem miejskich napięć. Musimy przebudowywać miasta, aby raczej godzić, niż

dzielić. W długiej perspektywie odpowiadają one aspiracjom naszych czasów oraz przyszłych pokoleń: **solidarności, innowacyjności i tworzeniu piękna.**

Więcej solidarności w obrębie miast

Celem ograniczenia nadmiernej liczby pojazdów oraz zabierającej czas podróży, należy wspierać rozwój dzielnic, które integrują wszystkie funkcje, niezbędne dla zrównoważonego, dobrego życia. Znaczy to, że europejskie miasto jutra powinno być dostępne dla wszystkich i oferować zatrudnienie, mieszkanie, obiekty rekreacyjne i społeczne w odległości, którą można pokonać pieszo, oraz przy zachowaniu skali dopasowanej do człowieka.

Miejsca pracy, sklepy, usługi i mieszkalnictwo powinny być połączone za pomocą właściwych systemów transportu publicznego oraz poprzez zapewnienie łatwego przemieszczania się między miastem a przedmieściami.

Do osiągnięcia tych celów niezbędna jest kontrola nad zabudową terenów.

Miasta bardziej respektujące środowisko i los przyszłych pokoleń

W celu ograniczenia rozlewania się zabudowy i dla ochrony zasobów naturalnych, powinno być preferowane miasto zwarte, łączące miejsca pracy, usługi, handel i mieszkalnictwo.

Istniejące przestrzenie zielone pomiędzy strefami zurbanizowanymi muszą być chronione, a jakość przestrzeni publicznych i rozdzielających zabudowę musi ulec poprawie.

Budownictwo mieszkaniowe musi stać się bardziej zrównoważone i satysfakcjonujące mieszkańców pragnących nowego sposobu życia.

Ekologia miejska powinna być wspierana poprzez promowanie skracania obiegów materiałów, wody i energii, oraz w ramach produkcji żywności.

Innowacje w dziedzinie zastosowania materiałów, zarządzania zasobami oraz projektowania architektonicznego muszą być wspierane. Popierana musi być kreatywność.

Niezbędna jest ochrona powiązań społecznych i działania mające na celu rehabilitację istniejących dzielnic i rewaloryzację budynków, zamiast ich systematycznego niszczenia.

Jest niezbędne dla tworzenia zrównoważonych miast w zgodzie z Kartą Lipską.

Więcej miast pięknych, aktywnych społecznie i kulturowo

Architekci i ich partnerzy powinni promować architekturę, urbanistykę, planowanie, które łączą śmiałość ze sztuką życia codziennego.

Oferując konsultacje politykom i urzędnikom europejskim, udostępniając know-how i swój entuzjazm - architekci, instytucje publiczne, profesjonalisci, jednostki odpowiedzialne za architekturę apelują, by kultura i jakość architektoniczna stały się istotnym elementem wszystkich debat dotyczących rozwoju i spójności terytorialnej Europy.

(tłum. ZG SARP, 20.11.08)

Europejskie Forum Polityk Architektonicznych – Lublana

EFAP - FEPA

Lublańska deklaracja w sprawie odnowy miast w obliczu zmian klimatycznych

Lublana, 17 czerwca 2008 r.

Preambuła

Podczas Słoweńskiej Prezydencji Unii Europejskiej podnoszono rolę zintegrowanego projektowania urbanistycznego i planowania przestrzennego w walce ze zmianami klimatycznymi

na obszarach miejskich, w kontekście zrównoważonego rozwoju.

Była to odpowiedź na Kartę Lipską w sprawie rozwoju miast europejskich, podpisaną na nieformalnym Zebraniu Ministerialnym w Sprawie Spójności Terytorialnej i Rozwoju Miast w maju 2007 r.

Europejskie Forum Polityk Architektonicznych (EFAP) wykorzystało spotkanie w Lublanie, aby zająć się wagą odnowy miast w obliczu wyzwań związanych ze zmianami klimatu.

Walka z tymi zmianami jest priorytetowym zadaniem Unii Europejskiej.

EFAP podkreśla rolę architektury, planowania przestrzennego i projektowania urbanistycznego

w tworzeniu miasta pomyślnego, zrównoważonego, demokratycznego, pluralistycznego i atrakcyjnego w obliczu zmieniających się warunków klimatycznych.

Obecnie, znaczna większość obywateli Europy zamieszkuje miasta, zatem istotne jest, aby zapewnić, by ich środowisko było zdrowe, bogate pod względem kulturowym, sprzyjało rozwojowi ekonomicznemu. Jakość środowiska zbudowanego ma zasadnicze znaczenie dla życia w miastach europejskich, które chcą osiągnąć sukces. Dbalność o środowisko miejskie Karta Lipska określiła, jako „Baukultur”.

Jednakże miasta, podczas gdy zapewniają potencjał dla efektywnego energetycznie stylu życia, są zarazem miejscami najbardziej narażonymi na wpływ zmian klimatycznych, takich jak wzrost temperatur i efekt miejskiej wyspy ciepła, podniesienie się poziomu mórz, częste burze, powodzie, epidemie.

Budynki w ponad 40% przyczyniają się do emisji CO₂ w Europie. Konieczna jest redukcja tych emisji w większości istniejącej substancji budowlanej do 2020 r., co jest częścią zobowiązań Unii Europejskiej do ograniczenia zawartości CO₂ w atmosferze i łagodzenia skali zmian klimatycznych.

Zobowiązania dotyczące polityki klimatycznej i energetycznej podjęte podczas wiosennego posiedzenia Rady Unii Europejskiej w 2007 r., wraz z odnośnym pakietem energetyczno-klimatycznym Komisji UE są ambitne ale i nieodzowne. Efektywność energetyczna, wraz ze sprawą bezpieczeństwa dostaw energii, są kluczowymi elementami zintegrowanej polityki UE w sprawach klimatu, energii i strategii zrównoważonego rozwoju.

Europejskie Forum w Sprawie Polityki Rozwiązań Architektonicznych ustala, co następuje:

1. Projektowanie urbanistyczne i planowanie przestrzenne, architektura i budownictwo odgrywają podstawową rolę w łagodzeniu skali przyszłych zmian klimatycznych oraz dostosowywaniu środowiska zbudowanego do zmian, które już nastąpiły.

2. W obliczu nieuchronnych zmian klimatycznych, stosowne rozwiązania i środki zaradcze powinny być wprowadzone do strategii, planów

zagospodarowania przestrzennego i projektów - przez wszystkich, których to dotyczy.

3. Dostosowywanie miast do zmieniającego się klimatu wymaga uwzględnienia zarówno środków specyficznych dla danego terenu, jak i polityki na szerszą, europejską skalę. Miasta muszą nadal efektywnie funkcjonować pod względem ekonomicznym, społecznym, środowiskowym, zachowując indywidualny charakter i konkurencyjność.

4. W planowaniu i projektowaniu miast zwartych należy zachować właściwą równowagę pomiędzy terenami zabudowanymi i zielonymi - w celu kontrolowania temperatur w obszarach zurbanizowanych, ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i zapewnienia bioróżnorodności, właściwego obiegu wody, redukcji ryzyka i skutków powodzi.

5. Dostosowywanie do zmian klimatu wymaga zmiany w podejściu do projektowania budowli i przestrzeni zewnętrznych – tak, by zapewnić odpowiednie warunki zamieszkiwania i pracy. W skrajnych przypadkach budynki, w razie występowania ekstremalnych warunków pogodowych, będą musiały zarówno zapewnić komfort, jak efektywność energetyczną przy minimalnym wpływie na środowisko (minimalny „ślad ekologiczny” – „ecological footprint”).

6. Łagodzenie nadchodzących zmian klimatycznych wymaga w Europie pilnych prac nad tą substancją budowlaną, która obecnie jest energetycznie nieefektywna.

7. Jakość architektury jest oceniana przez społeczność i każdy przywiązuje do niej dużą wagę. Rola architektury jest kluczowa w działaniach na rzecz skoordynowanego przeciwstawienia się zmianom klimatycznym na całym terytorium Unii Europejskiej.

Wobec tego Europejskie Forum Polityk Architektonicznych

- Z dużym naciskiem ponawia swój apel do instytucji Unii Europejskiej, aby w swoich działaniach zmierzających do walki ze zmianami klimatu uwzględniały wymiar architektoniczny i aby go włączyły do istniejących strategii - gdzie tylko można i jest to stosowne;
- Apeluje do Komisji i wszystkich państw członkowskich UE, aby wykorzystały pozy-

tywny wkład architektury w sprawę spójności terytorialnej w ramach Polityki Spójności UE i Strategii Zrównoważonego Rozwoju UE, tak aby jakość architektury oraz – bardziej ogólnie – jakość środowiska zbudowanego spotkały się z należytą uwagą w planowaniu przyszłych działań w tej dziedzinie;

- Apeluje do instytucji UE o zapewnienie odpowiednich środków dla stosownych programów badawczych;
- Apeluje do państw członkowskich i władz regionalnych, aby w pełni wykorzystały okres przydzielania funduszy strukturalnych UE i Politykę Spójności w celu renowacji zabudowy mieszkaniowej i popiera działania Parlamentu Europejskiego zmierzające do rozszerzenia tego programu na wszystkie kraje członkowskie;
- Zobowiązuje władze na wszystkich szczeblach, aby stosowane było zintegrowane, holistyczne podejście do zrównoważonego rozwoju miast, szczególnie w procesie podnoszenia jakości istniejącego środowiska przestrzennego oraz aby znacznie obniżone było oddziaływanie na środowisko tam, gdzie można mieć na to wpływ;
- Podkreśla wagę krajowych i regionalnych struktur zarządzania - w tym na poziomie społeczności lokalnych – w podnoszeniu poziomu strategii publicznych skierowanych na poprawę środowiska zbudowanego;

- Podkreśla szczególną rolę instytucji finansowych w zapewnieniu, by cele ekorozwoju i jakości w szerokim rozumieniu, były w środowisku zbudowanym spełniane dzięki właściwym kryteriom i procedurom porównawczym („benchmarking”);
- Apeluje o większe zaangażowanie reprezentatywnych organizacji zrzeszających profesjonalistów w proces zarządzania i akcentuje ich kompetencje w znajdowaniu sposobów wprowadzenia właściwych i konkretnych rozwiązań dla ochrony interesu publicznego;
- Wzywa instytucje oświatowe, aby włączyły strategię adaptacji i łagodzenia zmian klimatycznych do programów edukacyjnych, szkoleniowych i przygotowujących do zawodu;
- Uznaje znaczącą rolę społeczeństwa obywatelskiego w podnoszeniu jakości środowiska zbudowanego i osiąganiu zmian w postawach jednostek i zbiorowości;
- Wyraża uznanie dla Prezydencji Słoweńskiej UE za skupienie uwagi na rewitalizację miast w kontekście zmian klimatycznych i wyrażnie zachęca następne kraje obejmujące prezydencję, by opierały się na tej istotnej inicjatywie;
- Przyjmuje inicjatywę Prezydencji Francuskiej UE włączenia szerokiej tematyki architektury i zrównoważonego rozwoju przestrzennego do przygotowywanych Konkluzji Rady Unii Europejskiej.

Zebrania ZG

W mijającym już 2008 roku odbyły się trzy zebrania Zarządu Głównego SARP, czwarte planowane jest w dniach 13-14 grudnia.

Podczas **V zebrania ZG SARP** kadencji 2006-2009, które odbyło się w dniach 5-6 kwietnia 2008, przyjęto następujące uchwały:

- dot. sprawozdania z działalności Prezydium ZG SARP w okresie od 8 grudnia 2007 r. do 5 kwietnia 2008 r.
  - w sprawie wykonania Prowizorium Budżetu ZG SARP na rok 2007
  - w sprawie budżetu ZG SARP na rok 2008
  - w sprawie elektronicznej bazy danych dokumentującej twórczość architektoniczną
- Sponsorem V zebrania ZG była firma Opal oraz Bank Millennium.

Na **VI zebraniu ZG SARP** (6 czerwca 2008) przyjęte zostały uchwały:

- dot. sprawozdania z działalności Prezydium ZG SARP w okresie od 6 kwietnia do 5 czerwca 2008 r.
  - w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego SARP za rok 2007
  - w sprawie wyniku finansowego za rok 2007
  - dot. SARP Oddział we Wrocławiu
  - dot. SARP Oddział w Rzeszowie
  - dot. SARP Oddział w Zielonej Górze
- Sponsorami VI zebrania ZG były firmy: DH Polska, SOM-FY oraz Natura.
- VII zebranie ZG SARP** odbyło się 25 października 2008, przyjęta została uchwała
- dot. sprawozdania z działalności Prezydium ZG SARP w okresie od 6 czerwca do 24 października 2008 r.
- Sponsorami VII zebrania ZG były firmy: Siteco, Trias oraz IGP Pulvertechnik.

Konferencja nt. Polityk Architektonicznych Grupy Wyszehradzkiej

W dniach 13 i 14 października w monumentalnym buda-peszteńskim Pałacu Sztuk spotkali się przedstawiciele organizacji zawodowych architektów i urbanistów krajów „czworokąta wyszehradzkiego”, tj. oprócz Węgier także Czech, Polski i Słowacji. Konferencja „Architectural Policy in Visegrad Countries” miała na celu uzgodnienie współpracy tych organizacji przy pracach dotyczących formułowania narodowych polityk architektonicznych, m.in. w świetle treści Manifestu XXIII Światowego Kongresu Architektury UIA w Turynie. Podczas roboczych obrad okazało się, że projekt Polskiej Polityki Architektonicznej jest, obok projektu słowackiego, najbardziej zaawansowanym dokumentem tego rodzaju w krajach naszego regionu Europy. Dokument był prezentowany przez

jego współautorów: dr. arch. Jerzego Grochulskiego (prezes SARP – struktura i cele polityki architektonicznej), arch. Krzysztofa Chwaliboga (przewodniczący Polskiej Rady Architektury – problemy dziedzictwa kulturowego), arch. Dariusza Śmiechowskiego (sekretarz generalny SARP – problemy środowiskowe i edukacji architektonicznej) oraz arch. Grzegorza Buczka (członek ZG TUP – problemy ekonomiczno-gospodarcze). Uzgodniono wspólny dokument dotyczący pryncypiów narodowych polityk architektonicznych naszego regionu, który przedstawiony zostanie po zatwierdzeniu jego oficjalnego tłumaczenia na język polski.

*Grzegorz Buczek
(wg informacji dla miesięcznika URBANISTA)*

Wytyczne dla Polityk Architektonicznych Państw Grupy Wyszehradzkiej

12 PUNKTÓW

Stowarzyszenia architektów Grupy Wyszehradzkiej postanawiają, że każdy kraj członkowski (Republika Czeska, Polska, Węgry, Słowacja) powinien zadbać o to, by powstała narodowa polityka architektoniczna.

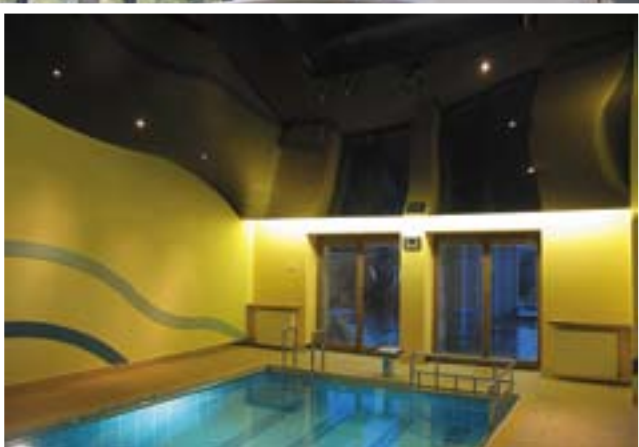
Założenia narodowej polityki architektonicznej formułowane są w ramach publicznych warsztatów i forów dyskusyjnych. Polityka ta przyjmowana jest przez środowiska architektów oraz zawodów pokrewnych i podlega zatwierdzeniu przez rząd.

W rezultacie, wytyczne dla polityki architektonicznej spełniane są poprzez profesjonalne regulacje i wymogi stosowane przez ośrodki decyzyjne oraz na różnych poziomach legislacji krajowej i międzynarodowej.

Podczas międzynarodowej konferencji, zatytułowanej: „Polityka Architektoniczna Grupy Wyszehradzkiej”, profesjonalni partnerzy grupy V4 **podsumowali w 12 punktach swoje wspólne wytyczne:**

1. Edukacja podstawowa. Kształcenie z zakresu architektury i kultury wizualnej musi być uwzględnione już w szkołach podstawowych i średnich.
2. Kontrolowanie wpływu środowiska zbudowanego na gospodarkę, kulturę i środowisko naturalne wymaga całościowego podejścia również na poziomie rządowym - ministerialnym. Obecny podział kompetencyjny w administrowaniu państwem nie obejmuje tych pól w stopniu wystarczającym; potrzebna jest koordynacja.
3. Ze względu na swoją naturę i „motywację”, kryteria ekonomiczne, kulturowe i środowiskowe muszą uzyskać swoje nowe znaczenie, jeśli chodzi o tworzenie środowiska zbudowanego. W sferze gospodarki musi być realizowana zasada solidarności; w sferze kultury - zasada wolności, a w dziedzinie środowiska - zasada równości.
4. Interwencje przypadkowe, doraźne muszą zostać zastąpione długoterminowym planowaniem, dążeniem do działań o charakterze trwałym.
5. Silna kontrola urbanizacji. Niekontrolowany, chaotyczny rozrost miast musi być zatrzymany. Potrzebne są nowe środki, metody i podejście dla przekształceń i rozwoju miast.
6. Potrzebne są spójne i jasne, równie ważne dla wszystkich regulacje dotyczące wykonywania zawodu architekta, w zgodzie z praktyką przyjętą w krajach europejskich.
7. Dla zamówień publicznych cena nie może być kryterium decydującym.
8. Powinnością zawodu architekta jest tworzenie zrównoważonego środowiska; prowadzenie prac projektowych i budowlanych w sposób zapewniający trwałość i poszanowanie energii; zmniejszenie obciążających środowisko emisji zanieczyszczeń; wykorzystywanie materiałów i zasobów naturalnych w sposób ekonomiczny oraz stosowanie odnawialnych źródeł energii.
9. Środowisko zbudowane jest w znacznym stopniu odpowiedzialne za kryzys ekologiczny i zmiany klimatyczne, dlatego architekci muszą działać ze świadomością swojej odpowiedzialności.
10. Ochrona krajobrazu i troska o przestrzeń publiczną muszą być zapewnione, tak samo jak stosowanie podstawowych zasad architektury.
11. Dobro człowieka jest celem architektury; podtrzymywanie życia stanowi centrum uwagi architektury żywej.
12. Istniejące budynki, miasta oraz infrastruktura stanowią przeważającą część środowiska zbudowanego; ich ochrona, utrzymanie i transformacja wymagają odpowiedniej wiedzy i koordynacji.

Barrisol – sufit,
który rozciąga
Twoją wyobraźnię...

AGART

44-100 Gliwice
ul. Gwiazdy Polarnej 11/3

tel/fax. 032/279-28-93
tel. kom. 0602-220-207

e-mail: sufity@barrisol.pl
www.barrisol.pl

Relacja z obchodów Światowego Dnia Architektury i Światowego Dnia Habitatu

Ponad 100 osób zgromadziło się w siedzibie Stowarzyszenia Architektów Polskich w Warszawie, by uczestniczyć w konferencji pod tytułem „Środowiskowo zrównoważony rozwój miast. Urbanizacja, a zmiany klimatyczne”. Została ona zorganizowana 10 października br. w ramach polskich obchodów Światowego Dnia Habitatu. Jej patronami byli ministrowie Infrastruktury i Środowiska RP, zaś SARP jej głównym współorganizatorem.

Konferencja wchodziła w skład inicjatyw organizowanych pod szyldem „Partnerstwa dla Klimatu”, platformy współpracy Ministerstwa Środowiska z instytucjami i podmiotami zainteresowanymi edukacją w zakresie zapobiegania zmianom klimatu.

Partnerami Biura w obchodach były:

- Stowarzyszenie Architektów Polskich (współorganizator)
- Bank Ochrony Środowiska SA
- RNW – *Miesięcznik Rynku Nieruchomości*
- miesięcznik *Urbanista*
- Urząd Dzielnicy Warszawa Śródmieście
- kwartalnik *Zawód: Architekt*

Przemawiając podczas sesji otwierającej podsekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury min. Olgierd Dziekoński i Piotr Styczeń wskazali na znaczenie zrównoważonego rozwoju miast dla jakości życia ich mieszkańców. Podsekretarz stanu Piotr Styczeń podkreślił, że głównym problemem procesu inwestycyjnego jest obecnie oddzielenie wolności działania od odpowiedzialności za ich skutki. O ile wolność inwestowania ma wielu zwolenników, o tyle orędownicy ładu przestrzennego nie cieszą się zrozumieniem. „Pragnieniu wolności działań inwestycyjnych towarzyszy często ograniczona odpowiedzialność” – dodał. Odpowiedzią na te potrzeby jest powstający w Ministerstwie Infrastruktury projekt ustawy o zmianie ustawy „Prawo budowlane”, ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, w którym kwestia odpowiedzialności będzie precyzyjniej opisana. Podsekretarz stanu Olgierd Dziekoński powiedział, że jednym z większych problemów administracji jest udzielanie informacji „w sposób, który nie tworzy przestrzeni dyskusji publicznej”.

Wypowiadając się w imieniu współorganizatorów konferencji, Grzegorz Buczek, członek SARP i członek Zarządu Głównego Towarzystwa Urbanistów Polskich, podkreślił istotność dążenia do „harmonii” w działalności wszystkich zajmujących się rozwojem ośrodków miejskich, w tym architektów i urbanistów. W liście przeczytanym w imieniu sekretarza stanu w Ministerstwie Środowiska, wskazano, że jednymi z wyzwań, przed którymi stoją współczesne miasta są „zagrożenia ekologiczne wynikające z transportu i komunikacji oraz wzrost problemów zdrowotnych wśród mieszkańców miast”. Hałas, smog i „Urban sprawl”, czyli tzw. rozlewanie się miast zajęły w obecnej dobie niechlubne miejsce, jakie w XX wieku zajmował pod względem uciążliwości dla środowiska wielki przemysł. Minister Gawłow-

ski podkreślił w swym liście, że: „przestrzeń, tak samo jak węgiel, ropa, gaz czy woda – jest zasobem. Co za tym idzie, jest dobrem ograniczonym, z którego należy racjonalnie korzystać”.

Kolejne sesje konferencji poświęcone były:

1. Rozwojowi i wdrażaniu w życie długookresowej strategii w kontekście środowiska w ośrodkach miejskich. Prezentacje:
  - » „Zrównoważony rozwój miasta. Koncepcja a praktyka w Polsce” - dr Ewa Heczko-Hyłowa z Instytutu Rozwoju Miast w Krakowie.
  - » „Innowacyjne technologie wspierające partycypację społeczną w planowaniu przestrzennym – niezbędnym elemencie zrównoważonego rozwoju lokalnego” - Maria Andrzejewska i Piotr Mikołajczyk z Biura UNEP/GRID w Polsce.
2. Działaniom władz lokalnym i społeczeństwa obywatelskiego organiczającym zmiany klimatyczne. Prezentacje:
  - » „Modelowe zarządzanie energią w kontekście współpracy miasta w ramach projektów krajowych i europejskich – studium przypadku Miasta Bielsko Biala” – Zbigniew Michniowski, wice-prezydent Bielska-Białej i prezes zarządu Stowarzyszenia Gmin Polska Sieć „Energie Cities”.
  - » „Gdańsk a zmiany klimatyczne” – Maciej Lorek, dyrektor Wydziału Środowiska UM w Gdańsku.
  - » „Działania podejmowane przez władze lokalne na rzecz ograniczenia zmian klimatu - przykłady polityk i dobrych praktyk” – Leszek Drogosz, wice-dyrektor Biura Infrastruktury UM st. Warszawy.
  - » „Miasta dla rowerów. Gdański rowerowy projekt promocyjno-inwestycyjny” – Marcin Hyła, koordynator krajowy sieci „Miasta dla rowerów”.
  - » „The GEF - Small Grants Programme” – Przemysław Czajkowski, koordynator Global Environmental Facility w Polsce.
3. Aspektom zdrowotnym w zrównoważonym rozwoju ośrodków miejskich. Prezentacje:
  - » „Klimat a zdrowie” - Dorota Kaleta z Biura Łącznika Światowej Organizacji Zdrowia w Polsce.
  - » „Zdrowe Miasta Światowej Organizacji Zdrowia” – Robert Lis, członek zarządu Stowarzyszenia Zdrowych Miast Polskich.

Uzupełnieniem konferencji była ekspozycja prac nagrodzonych w konkursie dla uczniów szkół podstawowych na rysunek dotyczący przyrody Warszawy. Przy organizacji konkursu, na który napłynęło ponad 400 prac, Biuro współpracowało z Wydziałem Oświaty i Wychowania Dzielnicy Warszawa Śródmieście.

Źródło: Warszawskie Biuro ONZ-Habitat

Oświadczenie Dyrektora Wykonawczej ONZ-HABITAT Anny Tibaijuka z okazji Światowego Dnia Habitatu 2008

Tegoroczne obchody Światowego Dnia Habitatu mają miejsce w historycznym momencie - kiedy większość populacji świata mieszka w miastach. Proces urbanizacji jest coraz szybszy i ma bezpośredni wpływ na wybór strategii, które musimy przyjąć dla realizacji Milenijnych Celów Rozwoju.

To moment bez precedensu w historii ludzkości także z uwagi na fakt, że liczba ludzi zamieszkujących slumsy przekracza miliard, co oznacza, że urbanizacja biedy jest bezsprzecznie jednym z największych wyzwań ludzkości.

To dlatego właśnie wybraliśmy hasło Harmonijne Miasta tematem przewodnim Światowego Dnia Habitatu w 2008 roku. Musimy rozbudzić świadomość problemów gwałtownej urbanizacji, jej wpływu na środowisko oraz konsekwencji i wyzwań związanych ze wzrostem ubóstwa w mieście.

Nie możemy dłużej ignorować warunków życiowych mieszkańców slumsów, które zagrażają ich życiu. Nie możemy też ukrywać faktu, że bieda i nierówności społeczne w ośrodkach miejskich pogłębiają się na całym świecie, zarówno w krajach rozwiniętych jak i rozwijających się. Mamy moralny i etyczny obowiązek uczynienia naszych miast bardziej zrównoważonymi i zatroszczenia się o spełnienie potrzeb wszystkich ich mieszkańców. Walka z ubóstwem w miastach jest obowiązkiem całego społeczeństwa, jeśli chcemy czuć się w miastach bezpiecznie.

Nasze doświadczenie w pracy z rządami i władzami lokalnymi oraz ze społecznościami i sektorem prywatnym na całym świecie daje szansę na sprostanie tym wyzwaniom. Jeśli nawet nie znamy rozwiązań wszystkich problemów, mamy możliwość zadania właściwych pytań.

Nie jest przypadkiem niemal równoległe pojawienie się kwestii zmian klimatycznych i urbanizacji świata w czołowiec tematów do dyskusji na arenie międzynarodowej. Miasta pochłaniają z górą 75 procent całej energii i przyczyniają się do równie znaczącego odsetka emisji gazów cieplarnianych. Z tego powodu rozwiązania dla miast muszą stanowić integralną część działań łagodzących skutki zmian klimatycznych.

Ograniczenie roli miast w powodowaniu zmian klimatycznych i podatność miast na ich efekty, musi być postrzegana jako historyczna możliwość poprawy warunków życia ich mieszkańców, włączając w to grupy społeczne najbardziej spauperyzowane. Działania adaptacyjne i zapobiegawcze wymagają usprawnienia zarządzania planowaniem gruntami, bardziej trwałej infrastruktury i inteligentniejszych, zaawansowanych konstrukcji. Myślę, że nie ma lepszego pomysłu niż połączenie wysiłków celem uczynienia naszych miast bardziej zielonymi, bezpieczniejszymi i bardziej wyrównanymi społecznie. Moje przesłanie na dziś oznacza, że wyzwania związane ze zmianami klimatycznymi i ubóstwem w miastach są nierozłączne. Jeśli nim sprostamy, uczynimy nasze miasta bardziej harmonijnymi.

Źródło: Warszawskie Biuro ONZ-Habitat

Przesłanie Sekretarza Generalnego NZ Ban Ki-moon'a z okazji Światowego Dnia Habitatu 2008.

Wiele z najważniejszych wyzwań, przed którymi stoi współczesny świat, między innymi ubóstwo, katastrofy naturalne, wzrost cen żywności i paliw, są w dużym stopniu związane z gwałtowną urbanizacją.

Urbanizacja na zawsze zmienia nasz sposób użytkowania ziemi, wody i energii. Umiejętnie przeprowadzona poszerza krąg naszych możliwości, ułatwiając ludziom życie. Dokonana nieprawidłowo obniża poziom bezpieczeństwa, niszczy środowisko i wzmaga marginalizację

tych, którzy już są wykluczeni z życia społeczeństwa i cierpią niedostatek.

Tematem przewodnim tegorocznego Światowego Dnia Habitatu są „harmonijne miasta”. Nie sposób twierdzić, że w naszym gwałtownie urbanizującym się świecie panuje harmonia, podczas gdy mieszkańcy slumsów nie mają dostępu do pracy i lepszych warunków bytowania. Nie możemy również mówić o harmonijnym rozwoju świata, jeśli ekspansja terenów miejskich odbywa się kosztem środowiska naturalnego.

Milenijne Cele Rozwoju nawołują do znaczącej poprawy warunków życia co najmniej 100 milionów mieszkańców slumsów do roku 2020. W 2005 roku nieco ponad jedna trzecia populacji miejskiej w krajach rozwijających się żyła w slumsach. W Afryce Subsaharyjskiej odsetek ten wynosił ponad 60 procent. Oznacza to, że niezbędne są duże inwestycje, między innymi w celu zapewnienia dostępu do wody, warunków sanitarnych, trwałego budownictwa oraz zapewnienia wystarczającej przestrzeni życiowej. Należy podkreślić, że nawet w tym regionie i innych, w których sytuacja jest lepsza, proste, niekosztowne działania mogłyby przynieść efekty.

Miasta posiadają ogromny potencjał – mogą być miejscami rozwijającymi się w sposób zrównoważony, gdzie

w harmonii żyją osoby pochodzące z różnych grup, kręgów społecznych i kulturowych oraz gdzie godne warunki życia są wynikiem niskiego zużycia energii, surowców i obniżenia poziomu produkcji odpadów. Podczas Światowego Dnia Habitatu wzywam wszystkich uczestniczących w procesach urbanizacji do wzmożenia wysiłków, by potencjał ten nie został zaprzepaszczone. Wzywam do tworzenia godnych warunków życia dla kobiet, mężczyzn i dzieci, pamiętając o ochronie środowiska naturalnego oraz promocji rozwoju opartego na zielonych i inteligentnych technologiach.

Źródło: Warszawskie Biuro ONZ-Habitat

Grudzień prof. Mariana Fikusa

Tegoroczny grudzień to ważny miesiąc dla prof. Mariana Fikusa!

13 grudnia br. prof. Marian Fikus odbierze w siedzibie Stowarzyszenia Architektów Polskich w Warszawie, **Honorową Nagrodę SARP**, którą w roku 2008 Kapituła przyznała właśnie Jemu.

Sylwetkę tego wybitnego architekta, wykładowcy, urbanisty, zasłużonego członka Stowarzyszenia Architektów Polskich, członka Polskiej Akademii Nauk - wraz z fragmentaryczną zaledwie prezentacją Jego dorobku i relacją z uroczystości wręczenia tego najwyższego środowiskowego wyróżnienia opublikujemy w następnym numerze „Komunikatu”.

Dwa dni później, 15 grudnia w Galerii Miejskiej Arsenał na Starym Rynku w Poznaniu, lokalny Oddział SARP organizuje retrospektywną wystawę dokonań zawodowych, artystycznych i konkursowych prof. Mariana Fikusa, z okazji przypadających w tym roku Jego 70-tych urodzin.

Wystawa ta będzie czynna w dniach 15-28 grudnia 2008 r.

Oba te ważne wydarzenia już dziś gorąco polecamy.

ab

XI Międzynarodowe Triennale Architektury

Uchwałą Zarządu Oddziału SARP w Krakowie dotychczasowe biennale architektury przekształca się w Triennale, które będzie jego kontynuacją. XI Międzynarodowe Triennale Architektury w Krakowie odbędzie się w dniach 8-22 kwietnia 2009 roku. Główne wystawy odbędą się w Bunkrze Sztuki w Krakowie. Otwarcie Triennale odbędzie się 8 kwietnia o godzinie 18 w Bunkrze Sztuki. Będzie to dzień wielkiej środy, kiedy na przygotowania do święta Wielkanocy nałoży się święto architektury, będące zwieńczeniem szeregu prac i warsztatów wcześniej przeprowadzonych. Otwarcie Triennale będzie uroczystością skromną, przeznaczoną dla zwiedzających, którzy w spokoju i ciszy muzealnych sal będą mogli obcować z Wystawą.

Wielka uroczystość Triennale Architektury odbędzie się w piątek 17 kwietnia. Będzie to okazja do wręczenia nagród, Grand Prix, Nagrody Publiczności i wielu innych. Podczas tygodnia pomiędzy dwiema uroczystościami odbędą się wernisaże i warsztaty wystaw towarzyszących.

Wymiar architektury

Istnieje potrzeba zwrócenia uwagi na formę architektoniczną i jej przestrzenność. Społeczna rola architektury, jej wymiar socjologiczny i antropologiczny stają się dzisiaj oczywiste, natomiast jej piękno i proporcja odchodzą na drugi plan. Tymczasem architektura nie istnieje bez wymiaru i skali. Odniesienie do ludzkiego wymiaru i jego funkcji jest dla architektury podstawowe. Wymiar architektury oznacza potrzebę zwrócenia uwagi na formę architektoniczną i urbanistyczną, na pozytywową formę przedmiotu i negatywową formę architektury jako pustki pomiędzy przedmiotami.

Pierwszy wymiar architektury, jej długość, rozciąga się wzdłuż dróg, wiążąc skupiska ludzi w sieć, a potem w tkankę sieci. Architektura nie kończy się podążając za torami i pasmami ruchu swoimi bezgranicznymi fasadami do nieskończoności globu. Ten wymiar architektury może zostać sprawdzony konkursem młodych architektów, projektujących przystanki komunikacji kolejowej

w Krakowie. Architektura pojawia się na przystanku, a potem zanika w pędzie pociągu, by pojawić się na następnej stacji. Może architektura jest przestrzenią linearną, dziejącą się w całej przestrzeni pomiędzy stacjami?

Drugi wymiar architektury to jej plan. Jest to sposób organizacji przestrzeni pomiędzy elementami stałymi, pomiędzy konstrukcją, przegrodami i elementami komunikacji pionowej. Długość tu nie ma znaczenia, podobnie wysokość. Czy jest możliwa architektura bez elewacji, gdzie wartością są jedynie parametry planu lub przekroju? Trzeci wymiar architektury, jej wysokość, powinien zostać sprawdzony w skali miasta i jego planu. Plany zagospodarowania determinują rozmieszczenie mas budowlanych w przestrzeni, jednak trójwymiarowa kompozycja przestrzenna nie zawsze stanowi podstawę planowania.

Trzeci wymiar architektury powinien zostać sprawdzony odważnie na przykładzie 50. wieżowców dla Krakowa ustawionych w możliwych lokalizacjach. Architektura o ludzkiej skali nie oznacza architektury niskiej, nikt nie mówi, że piramidy są za wysokie. Nikt nie mówi, że góry są za wysokie a morza zbyt głębokie. Wysokość jest kwestią kompozycji architektonicznej i nie ma wymiaru bezwzględny. Średniowieczne wieżowce, czy powinnyście mieć współczesną kontynuację? Powinniśmy również sprawdzić, czy istnieje czwarty wymiar architektury, czy architektura może się poruszać w przestrzeni i jaki jest jej związek z czasem. Czy architektura może mieć więcej wymiarów? Na pytania trzeba odpowiedzieć poprzez konkursy, konferencję i wystawy.

Konkursy

Przewiduje się konkurs główny, o tytule „Wymiar architektury”. Będzie to konkurs na umieszczenie w przestrzeni Krakowa 50. wieżowców i sprawdzenia, do jakiego stopnia będą budować publiczną przestrzeń miasta, która jest naszym wspólnym dobrem. Konkurs studencki powinien być żywiłowy i nieograniczony. Powinien być oparty o temat teoretyczny, dający wyobraźni duże możliwości. Czym innym jest konkurs młodych architektów. Powinien to być konkurs profesjonalny, który na bazie prostego przykładu daje możliwość mądrej wypowiedzi na temat wysokości, długości zarówno entuzjastycznej, jak i krytycznej. Te trzy konkursy powinny być równorzędne, powinny skupić dziesiątki uczestników i wypowiedzi. Konkursy będą zorganizowane pod postacią warsztatów ze spotkaniami i dyskusjami uczestników.

Konferencja

Jeżeli mądre działanie powinno być poprzedzone myślą, to konkursom projektowym powinna towarzyszyć konferencja. Warunki konkursu to nie tylko warunki przestrzenne ale również kulturowe. Dlatego bazą warunków będą teksty programowe wskazujące na różne poglądy i otwartość Triennale na różne idee przestrzenne. Autorzy tekstów będą zaproszeni do dyskusji, która przekształci się w konferencję o wielowymiarowości architektury.

Wystawy

Kraków jest stolicą kultury, ale jest też kolebką dla wielu architektów, którzy musieli to miasto i ten kraj opuścić. Chcemy zwrócić się do naszych kolegów mieszkających za granicą o opinię na temat architektury i jej przestrzenności. Opinię taką architekci wyrażają zwykle obrazem; te obrazy złożą się na wystawę będącą zbiorową ilustracją tego problemu. Umiejscowienie wystawy powinno być zakotwiczone w specyficznym rejonie świata, jakim jest Europa Środkowa po transformacji. Rezygnując z osadzenia wszystkich wystaw w Małopolsce należy porównać procesy z podobnymi zjawiskami w sąsiednich krajach. Tej konfrontacji powinna służyć wystawa architektury krajów Grupy Wyszehradzkiej.

Jury

Konkursy muszą być sędziowane przez autorytety o sławie międzynarodowej. Jury nie musi być duże i nie musi być krajowe; przeciwnie, nasze lokalne działania powinny być oceniane przez niezależnych architektów zagranicznych. Może to pomóc w promocji Triennale w Świecie. Niezależni jurorzy pochodzący z zagranicy powinni zaprezentować swoją twórczość i siebie na swoich wystawach i wykładach. To zaangażowanie pomoże w promocji Triennale za granicą teraz i w przyszłości.

Triennale architektury będzie świętem wieńczącym wysiłek wielu osób i instytucji. Do udziału w jego organizacji zaproszono przyjaciół nie tylko z Polski ale i z zagranicy, z całą ich energią i zapałem. Mamy nadzieję, że zasięg Triennale również tym razem wykróczy daleko poza Kraków, także po kwietniu 2009.

Więcej informacji: www.sarp.krakow.pl

Konkurs o Nagrodę Województwa Małopolskiego im. Stanisława Witkiewicza 2008

Do konkursu o Nagrodę Województwa Małopolskiego im. Stanisława Witkiewicza za najlepsze, współczesne realizacje architektoniczne sprzyjające ochronie i kształtowaniu krajobrazu kulturowego Małopolski w 2008 roku złożono 22 zgłoszenia, w tym 16 zgłoszeń w kategorii architektura użyteczności publicznej, 4 zgłoszenia w kategorii architektura mieszkaniowa oraz 2 zgłoszenia w kategorii architektura sakralna. Po dokonaniu oceny merytorycznej przedstawionych zgłoszeń, (oceny dokonał zespół architektów z SARP) postanowiono przyznać Nagrody im. Stanisława Witkiewicza w 2008 roku:

w kategorii architektura użyteczności publicznej:

Obserwatorium Astronomiczne na Górze Lubimir w Węglówce – Pracownia Architektoniczna ARCH-LOGICA, Wiktor Kielan. Inwestor: Gmina Wiśniowa.

Obiekt otrzymał Nagrodę ze względu na wartości: dobre wpisanie obiektu w naturalne otoczenie krajobrazowe; prostotę formy architektonicznej, dobrze odzwierciedlającej charakter obiektu; trafne użycie kamienia naturalnego jako podstawowego tworzywa budowlanego, oryginalność projektu. Postanowiono docenić także decyzję władz samorządu lokalnego o budowie obiektu kreującego szczególnie rodzaj przestrzeni publicznej, pełniącego obok swojej funkcji podstawowej także rolę edukacyjną.

w kategorii architektura mieszkaniowa:

Budynek wielorodzinny z garażem na skrzyżowaniu ulic Piastowskiej i Emaus w Krakowie – projekt Studia Autorzkiego Włodarczyk + Włodarczyk Architekci. Inwestor: Terra Casa S.A.

Obiekt otrzymał Nagrodę ze względu na wartości: poziom estetyczny rozwiązania, będący trafną odpowiedzią na poszukiwanie formy dla architektury mieszkaniowej, także w jej wnętrzu; dobre wpisanie obiektu - o właściwej skali i charakterze – w szczególne uwarunkowania otoczenia i eksponowaną sytuację; bardzo wysoki standard wykonania obiektu

w kategorii architektura sakralna:

zdecydowano nie dokonywać wyboru laureata Nagrody im. Stanisława Witkiewicza w 2008 roku i odstąpić od przyznawania nagrody w tej kategorii.

Inicjatorem i organizatorem Nagrody im. Stanisława Witkiewicza przyznawanej w ramach konkursu jest Województwo Małopolskie, przy współpracy Oddziału Krakowskiego Stowarzyszenia Architektów Polskich wspieranego

powyżej: Obserwatorium Astronomiczne na Górze Lubimir w Węglówce
obok: Budynek wielorodzinny z garażem na skrzyżowaniu ulic Piastowskiej i Emaus w Krakowie.

Oba zestawy fotografii pochodzą z archiwum pracowni.

przez Oddział Podhalański – Nowosądecki Stowarzyszenia Architektów Polskich.

Uroczystość wręczenia Nagrody im. Stanisława Witkiewicza za najlepsze, współczesne realizacje architektoniczne sprzyjające ochronie i kształtowaniu krajobrazu kulturowego Małopolski, odbędzie się 15 grudnia 2008 roku, o godz. 10-tej w Sali Kameralnej gmachu Akademii Muzycznej przy ul. Św. Tomasza 43 w Krakowie.

**Ekskluzywne
okna i drzwi**

**Zapraszamy do naszych biur
w Gdańsku, Krakowie, Łodzi,
Poznaniu, Toruniu, Warszawie
i Wrocławiu.**

Szczegóły na:

www.adpol.pl

W stulecie powstania Delegacji Architektów Polskich

Jest to rocznica godna szczególnej uwagi, choć w świadomości naszego profesjonalnego środowiska raczej nie dostrzegana. Po raz pierwszy bowiem środowisko nasze zjednoczyło się w czysto architektonicznej organizacji, nie podporządkowanej takiemu czy innemu stowarzyszeniu ogólnotechnicznemu, jak to miało na przykład miejsce wcześniej w Krakowie czy w Warszawie.

Warto również przypomnieć przy tej okazji, że Delegację Architektów Polskich stworzyły środowiska architektów polskich z trzech istniejących wówczas zaborów ziem dawnej Rzeczypospolitej, łącząc je w trosce o jakość polskiej architektury i to 10 lat wcześniej niż kraj nasz uzyskał w roku 1918 ponownie niepodległość. Nie bez znaczenia będzie tu też uwaga, że dzieje się to na fali dążeń niepodległościowych, bo w tym samym roku i w tym samym mieście powstaje przecież pierwsza polska paramilitarna organizacja „Strzelec”. Warto więc przypomnieć ten raczej mało znany fakt, ale chyba i ludzi, którzy do tego wydarzenia doprowadzili.

Idea stworzenia takiej organizacji powstała na gruncie spotkań międzynarodowych, w których architekci polscy chcieli być identyfikowani nie jako przedstawiciele odpowiednich sekcji rosyjskiej, niemieckiej i austriackiej, ale jako reprezentanci kraju, który formalnie wówczas nie istniał w Europie czyli – Polski. Bardzo ciekawie wspomina o tym Tadeusz Szanior z Warszawy, który na Kongresie Architektury w Londynie w roku 1905 – to właśnie mając na uwadze – nosił w klapie ubrania zrobioną przez siebie tabliczkę identyfikacyjną z napisem „Poland”. Niestety żadne oficjalne kroki w tej sprawie nie przynosiły rezultatu, czego dowodzi otrzymana przeze mnie w swoim czasie z zaprzyjaźnionej Sekcji Francuskiej UIA kopia pisma ówczesnego Stałego Komitetu tych Kongresów z siedzibą w Paryżu, bardzo życzliwie zresztą informująca architektów polskich, że ze względów formalnych nie mogą stworzyć swej narodowej sekcji. Nie zrażeni tym, na kolejnym Kongresie Architektury we Wiedniu w maju roku 1908 – jest ich tam z 3 zaborów przeszło 50 – nawiązują odpowiednie kontakty i postanawiają spotkać się przed następnym Kongresem zaplanowanym na rok 1910 w Rzymie, tego samego jeszcze roku w Krakowie. Tam właśnie w dniach 6-8 grudnia 1908 dochodzi do takiego spotkania, którego rezultatem jest między innymi zawiązanie Delegacji Architektów Polskich (DAP), jako organu jednoczącego przedstawicieli wszystkich architektów polskich z dawnych ziem Rzeczypospolitej. Wybrane zostają jej tymczasowe władze w osobach Władysława Ekielskiego (Kraków), Tadeusza Stryjeńskiego (Kraków), Wincentego Rawskiego (Lwów), Franciszka Lilpopa (Warszawa) i Tadeusza Szaniora (Warszawa). W roku następnym na jej II Zjeździe w Warszawie w dniach 7 - 9 maja 1909 roku przyjęty zostaje ostatecznie jej regulamin oraz wybrany 15-osobowy Komitet w składzie: Władysław Ekielski, przewodniczący (Kraków), Józef Dziekoński, z-ca przewodniczącego (Warszawa), Tadeusz Stryjeński, skarbnik (Kraków), Tadeusz Szanior, sekretarz (Warszawa), K. Wyczyński, sekretarz (Kraków) oraz członkowie Alfred Broniewski (Lwów), Stanisław

Gałęzowski (Petersburg), Alfons Gravier (Paryż), Franciszek Lilpop (Warszawa), Zdzisław Mączyński (Warszawa), Franciszek Mączyński (Kraków), Stanisław Noakowski (Moskwa), Tadeusz Obmiński (Lwów), Roger Sławski (Poznań) i Alfred Zachariewicz (Lwów). I znowu nie udaje się im co prawda uczestniczyć oficjalnie w Kongresie rzymskim – „odmówiono nam miejsca na wystawie, tłumacząc odmowę racją stanu, wkraczającą nawet we współzawodnictwo artystyczne”, ale prace przygotowawcze do tego wszystkiego, a w tym konkurs na „Dworek polski w Rzymie” aktywizują w sposób bardzo cenny całe środowisko. „Dworek Polski” nie powstaje co prawda w Rzymie, gdzie udział architektów polskich ogranicza się jedynie do prezentacji ich rysunków we wspólnej Sali wystawowej, ale wybudowany zostaje według projektu J. Czajkowskiego w roku 1912 w Krakowie na Wystawie Architektury i Wnętrz w Otoczeniu Ogrodowym. Cała ta otoczka szukania własnego oblicza architektonicznego na fali romantyzmu narodowego – jak choćby dalsze konkursy na dwór w Opinogórze czy na dwór w Niegowici oraz późniejsza książka „Wieś i Miasteczko” - , owocującego u nas „Młodą Polską” dostrzegana i wysoko ceniona jest po dziś dzień. Zaskoczeniem dla niektórych może być też informacja, że jednym z najważniejszych problemów tego środowiska było też już w tamtych czasach dążenie do stworzenia Izby Architektów. Wybuch I Wojny Światowej w roku 1914 ogranicza działalność Delegacji Architektów Polskich, która w niepodległej już Polsce stara się utrzymać po I Zjeździe Architektów Polskich w roku 1919 łączność między kilkunastoma już wówczas powstałymi organizacjami architektonicznymi. Nie odgrywa już jednak takiej roli jak w swych początkach a po organizacyjnej metamorfozie jej kolejny, ostatni zjazd w Poznaniu w roku 1929 przy okazji Poznańskich Targów Krajowych PWK postuluje stworzenie – jako etapu przejściowego do powstania jednolitego stowarzyszenia – Związku Stowarzyszeń Architektów Polskich ZSAP. Z czasem doprowadza to do powstania w roku 1934 takiej właśnie organizacji czyli Stowarzyszenia Architektów Rzeczypospolitej Polskiej – SARP. Mimo paru zaledwie lat swej działalności przed wybuchem II Wojny Światowej ma ono swe istotne dokonania, a jego idea znajduje swą specyficzną kontynuację nawet w obozach jenieckich w Niemczech, gdzie powstają – jak na przykład w Murnau – Koła SARP. Ta sama idea powoduje, że już w Lublinie w roku 1945 – jeszcze w czasie trwania wojny – Stowarzyszenie to zostaje reaktywowane. Czekać go wielkie zadania odbudowy kraju, ale zarazem trudne dla polskiej architektury lata. Początkowa kontynuacja przedwojennych nurtów, potem wprowadzony przez komunistyczne władze w roku 1949 dogmat socrealizmu i jego odrzucenie po roku 1956, ale i późniejsze zmaganie się z biurokratycznymi ograniczeniami ekonomicznymi aż po rok 1989, kiedy w nowej rzeczywistości ponownie zaistniały warunki pracy dla architekta w postaci wolnego zawodu i kiedy wreszcie po wielu, wielu latach dyskusji na ten temat powstała Izba Architektów. Ale zaistniały także problemy jakże podobne do tych,

które towarzyszyły początkom tego wspólnego działania, a mianowicie sprawa tożsamości polskiej architektury. Każdy z tych etapów stowarzyszeniowej działalności kształtowany był przez nowe pokolenia architektów, przekazujących sobie – jak w swoistej sztafecie – cele i zadania jak i poczucie sensu swej działalności dla dobra polskiej architektury.

Aby pamięć o powstaniu Delegacji Architektów Polskich w naszym środowisku zawodowym utrwalić, a także przypomnieć kolejne etapy jego działalności aż po dzień dzisiejszy, przygotowałem z okazji stulecia zawiązania się DAP książkę

„Architekci Polscy o Architekturze”, wydaną przez Agencję Kanon w Warszawie, w której uczestnicy tej – jak określiłem to wyżej – wielkiej sztafety pokoleń polskich architektów od tych, którzy już dawno odeszli aż po najmłodszych, budujących już dziś nasz kraj, przekazują swe myśli o architekturze. Być może przybliży nam to tych, którzy w tym stuleciu byli przed nami, a być może pozwoli też z większym poczuciem odpowiedzialności spojrzeć w przyszłość.

Tadeusz Barucki

Konkurs akademicki „Architektura Betonowa”

28 października na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej zostały ogłoszone wyniki dziewiątej edycji akademickiego konkursu na najlepszą pracę dyplomową roku „Architektura Betonowa”, którego celem jest eksponowanie estetycznych i konstrukcyjnych walorów betonu w architekturze.

Nadesłane prace konkursowe oceniało jury w składzie: przewodniczący, prof. dr hab. inż. arch. Maciej Kysiak (WA Politechniki Warszawskiej), sędzia referent, prof. dr hab. inż. arch. Wojciech Buliński (WA Politechniki Krakowskiej), członkowie jury: prof. dr hab. inż. arch. Krzysztof Gasidło (Dziekan WA Politechniki Śląskiej), mgr inż. Zbigniew Pilch (Stowarzyszenie Producentów Cementu), prof. dr hab. inż. arch. Maria Misiągiewicz (Dyrektor Instytutu Projektowania Architektonicznego WA Politechniki Krakowskiej). Do nagrody jury nominowało 9 projektów, a ostatecznie przyznało trzy równorzędne nagrody główne i trzy wyróżnienia.

Nagrody otrzymali:

KAROL CIEPLIŃSKI, za Muzeum Archeologii Morskiej,
Promotor: prof. dr hab. inż. arch. Dariusz Kozłowski
Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej

ZOFIA MAMIŃSKA, za Centrum Dialogu Czterech Kultur w Łodzi,

Promotor: dr inż. arch. Maciej Olenderek

Wydział Architektury i Budownictwa i Inżynierii Środowiskowej Politechniki Łódzkiej

ŁUKASZ MAZIŁ, za Miejsce Pamięci Ofiar Przymusowej Pracy - Arbeitslager Riese, Promotor: prof. dr hab. inż. arch. Zbigniew Bać

Wydział Architektury Politechniki Wrocławskiej

Wyróżnienia otrzymali:

MICHAŁ KOWALCZYK, za Centrum promocji mody przy Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi,

Promotor: dr inż. arch. Maciej Olenderek

Wydział Architektury i Budownictwa i Inżynierii Środowiskowej Politechniki Łódzkiej

MAREK BARCIK, Most Sztuki,

Promotor: prof. dr hab. inż. arch. Dariusz Kozłowski

Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej

MACIEJ SIUDA, Efekt Motyla - Struktury przestrzenne XYZ,

Promotor: dr inż. arch. Ada Kwiatkowska

Wydział Architektury Politechniki Wrocławskiej

Laureaci otrzymali statuetki „Architektura Betonowa”, autorstwa Dziekana Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej prof. Dariusza Kozłowskiego.

Na zakończenie uroczystości organizatorzy ogłosili X edycję konkursu - Architektura Betonowa 2009

Organizatorami konkursu są Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej i Stowarzyszenie Producentów Cementu.

Źródło: www.beton.arch.pk.edu.pl

Setna rocznica urodzin Stefana du Chateau

Stefan du Chateau, architekt, urbanista, honorowy profesor Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej, doktor Honoris Causa Uniwersytetu Surrey w Guildford, honorowy obywatel miasta Hrubieszowa, związany przez dzieciństwo spędzone na ziemi hrubieszowskiej pozostający w ścisłym związku z tą ziemią do ostatnich chwil swego godnego życia; był także ściśle związany z polskim środowiskiem architektonicznym należąc do SARPu słu-

żył nam swoją wiedzą, doświadczeniami i kontaktami na całym świecie. Było to szczególnie ważne w okresie PRL, kiedy kontakty ze „światem zachodnim” były wielce utrudniane.

Druga wojna światowa odcisnęła na Jego życiu piętno takie, jak to miało miejsce w losach wielu Polaków. Oficer wojska polskiego, został jeńcem wojennym hitlerowców. Po zakończeniu wojny znalazł się w Anglii, a następnie

we Francji. Tam też podjął pracę i pozostał do kresu swojego życia.

Odnosił ogromne sukcesy. Stał się czołowym specjalistą w dziedzinie stosowania konstrukcji strukturalnych w architektonicznym kształtowaniu różnego rodzaju obiektów i ich zespołów.

Pomimo związania się przez zamieszkanie i pracę we Francji, pozostał do końca Polakiem. Zyskał w kręgu znajomych tytuł Polskiego Francuza a także Francuskiego Polaka.

Jego serdeczne związki z Polską, przyniosły wielkie korzyści naszej profesji – pomagał rodakom w poznawaniu Francji, w studiach i opanowywaniu współczesnej techniki i wiedzy.

Szczególnie dużo dał Ziemi Hrubieszowskiej. Tutaj przez utworzenie Fundacji Kultury i Przyjaźni Polsko-Francuskiej im. Krystyny i Stefana du Chateau otworzył niejako nowy program edukacji i kontaktów bezpośrednich ludności Ziemi Hrubieszowskiej, a nade wszystko młodzieży z kulturalnymi wartościami francuskimi i z prezentacją Polski i jej kultury we Francji.

*Francuskie nazwisko
lecz serce Polaka
Gallów i Słowian
krwi braterskiej zew
kolebką Jego
Hrubieszowska Ziemia
zbożem złoconą
pachnąca jak chleb.*

Słowa zawarte w tych wersach autor Jan Polit, poświęcił Stefanowi du Chateau, który zgodnie z maksymą Stanisława Staszica zawsze „był użytecznym narodowi”.

Tekst wiersza i komentarza za publikacją w „Kwartalniku Zamojskim” nr 2-3/52-53/1997 r.

*Henryk Buszko
listopad 2008*

Materiały z Konferencji Naukowej poświęconej prof. Stefanowi du Chateau, która odbyła się we wrześniu br. w Hrubieszowie, opublikujemy w kolejnym numerze „Komunikatu”.

Targi BUDMA 2009 – „Inspirowane naturą”

Krajobraz, przestrzeń publiczna, architektura

Targi BUDMA kreują od wielu lat wydarzenia, skierowane do różnych grup środowiska budowlanego - również do architektów, urbanistów, architektów krajobrazu, osób i instytucji zawodowo związanych z architekturą, projektowaniem, planowaniem, promocją zrównoważonego rozwoju.

W ramach DNIA ARCHITEKTURY (21 stycznia 2009, wspólnego projektu SARP i Międzynarodowych Targów Poznańskich) odbędą się spotkania i dyskusje panelowe poświęcone projektowaniu w dialogu z otoczeniem. Uczestnicy spotkań spróbują odpowiedzieć na pytanie: w jaki sposób zasady zrównoważonego rozwoju oraz zmiany klimatyczne mogą wpływać na projektowanie przyszłości? Poruszona zostanie kwestia ładu przestrzennego, za który odpowiedzialne są nie tylko państwo i samorząd terytorialny, ale także każdy z nas. Dyskusja dotyczyć będzie także obszarów odpowiedzialności za jakość otoczenia z punktu widzenia profesjonalistów, urzędów, inwestorów i użytkowników.

W ramach DNIA ARCHITEKTURY odbędą się prezentacje ukazujące przykłady pozytywnych działań projektowych i realizacyjnych, m.in. modelowe projekty urbanistyczno – architektoniczne finansowane z pieniędzy publicznych. Głos zabiorą architekci ze Skandynawii i Węgier, specjalizujący się w projektowaniu pro-ekologicznym. Organizatorzy przewidują także warsztaty dla dzieci i młodzieży, zainicjowane przez grupę Wędrownych Architektów, a także warsztaty architektoniczno – urbanistyczne młodych architektów krajobrazu i urbanistów.

Wydarzeniu towarzyszyć będą ciekawe wystawy: międzynarodowa wystawa tematycznie łącząca architekturę i ekologię, wystawa pt. „Dizajn w przestrzeni publicznej – Bezpieczeństwo”, przygotowana przez Śląski Zamek Sztuki i Przedsiębiorczości w Cieszynie, a także wystawa laureatów Nagród Roku SARP.

Prezentacje pozytywnych działań projektowych i realizacyjnych:

- modelowe projekty urbanistyczno – architektoniczne finansowane z pieniędzy publicznych
- szkoła jako żywy wzór edukacyjny

Głosy ze strony:

- architektów ze Skandynawii i z Węgier, wyspecjalizowanych w projektowaniu pro-ekologicznym
- architekta krajobrazu
- inżyniera zajmującego się oceną budynków w ich całym cyklu życiowym
- przedstawicieli firm promujących pozytywne praktyki projektowe, realizacyjne, eksploatacyjne
- przedstawiciela władz samorządowych zainteresowanego jakością przestrzeni
- dziennikarza, krytyka architektury
- przedstawiciela UN HABITAT
- animatorów powszechnej edukacji architektonicznej

Środa 21 stycznia 2009, 11.00-15.00

Pawilon 3, sala zielona

Organizator: SARP, MTP

Dworzec w Katowicach – dalszy ciąg...

20 października rzecznik prasowy PKP p. Michał Wrzosek wydał oświadczenie, że dworzec będzie wyburzony w co najmniej 90 proc., przy czym kolej nie zdradziła, czy pozostałe 10 proc. dotyczyć będzie unikatowej konstrukcji hali, czy peronów. Parę dni później poinformował o planowanym przetargu mającym wyłonić inwestora, któremu PKP sprzeda dworzec w Katowicach.

Wiadomość o planowanym wyburzeniu obiektu wywołała falę protestów. W obronie dworca stanęło środowisko architektów, historyków sztuki i miłośników architektury, oburzonych zamachem na arcydzieło architektury późnego modernizmu. Poparcia udzielili im również eksperci zagraniczni.

6 listopada w Galerii Architektury SARP, Gazeta Wyborcza, Stowarzyszenie Architektów Oddział w Katowicach oraz Polskie Radio Katowice zorganizowały debatę „Co z tym dworcem?“, która przyciągnęła wielu mieszkańców Katowic.

Skutkiem zarówno tej dyskusji, na której niestety nie pojawili się przedstawiciele spółki PKP, jak i wielu głosów oburzenia płynących z całego świata, a broniących tej zaniedbanej, ale jednak perły architektonicznej, było kolejne oświadczenie władz PKP, które złagodziło swoje wcześniejsze stanowisko, zapewniając, że przebudowa nie musi być poprzedzona całkowitym wyburzeniem obecnego budynku. Wiceprezydent Katowic p. Arkadiusz Godlewski przypominał podczas dyskusji, że miasto wielokrotnie dało do zrozumienia władzom PKP, że ta unikatowa konstrukcja powinna być zachowana nawet po przebudowie dworca.

Podczas debaty w katowickim *Archi-barze* odzywały się głosy lokalnych architektów zaniepokojonych kryteriami wyboru przez kolej firmy, która ma przygotować projekt przebudowy dworca.

Tomasz Studniarek – prezes Katowickiego Oddziału SARP poinformował zebranych, że aby chronić dworzec przygotowany zostanie wniosek o natychmiastowe wpisanie budynku do rejestru zabytków, zwrócił także uwagę na konieczność informowania przez władze PKP na bieżąco o proponowanym projekcie przebudowy dworca.

Władze miasta postulowały, by przysły inwestor zaprezentował swoje plany katowickim architektom oraz mieszkańcom, obiecały również, że dołożą wszelkich starań, by zarówno chronić takie budynki jak i zająć się planami całego jego otoczenia z pobliskim Placem Szewczyka na czele.

Sprawa wyburzenia katowickiego dworca autorstwa tzw. „warszawskich tygrysów”, (architektów Wacława Kłyszewskiego, Jerzego Mokrzyńskiego, Eugeniusza Wierzbickiego oraz konstruktora Wacława Zalewskiego) wybiegła daleko poza granice naszego kraju.

W majowym numerze opiniotwórczego „Frankfurter Allgemeine Zeitung” poświęcono dworcowi kolejowemu w Katowicach spory artykuł.

„Imponującemu późnomodernistycznemu dworcowi głównemu w Katowicach grozi wyburzenie” - napisał Arnold Bartetzky.

„Dworzec w Katowicach to wyjątkowy przykład modernizmu, którego ocalenie warte jest wszelkiego wysiłku” – pisze Bartetzky, na którym budowla zrobiła wrażenie tej miary, co transparentne dzieła Ludwiga Miesa van der Rohe’a czy Oscara Niemeyera.

„Trzeba tylko wypędzić handlarzy z parteru, porządnie wyczyścić posadzkę, odnowić techniczne instalacje, by budynki znów stał się świątynią moderny i wizytówką miasta. Przybywający mogliby się pokrzepić widokiem odrestaurowanej hali przed estetycznym szokiem w zderzeniu z wyglądem dzisiejszych Katowic” - pisze dalej publicysta „FAZ”.

Bartetzky opisuje batalie obrońców dworca, którzy zainteresowali jego losami najważniejsze międzynarodowe organizacje ochrony zabytków: Europa Nostra i Docomomo. Dziwi się, że tak ważna inwestycja przebiega w tajnych rokowaniach, do których wglądu nie mają mieszkańcy. Swoją tekst Bartetzky kończy pesymistycznym stwierdzeniem: „Zły omen - tajemnica kramarzy i pośpiech są śmiertelnymi wrogami architektury”.

Portal Sztuka-Architektury poprosił o opinię na temat dworca guru światowej krytyki architektury – Charlesa Jencksa:

„Dworzec w Katowicach to świetny kawałek architektury, który znajduje się w światowej czołówce budynków późnego modernizmu. Kielichy i sklepienie hali są znakomicie skonstruowane i nie powstydzilyby się ich nawet najlepszy inżynier tamtych czasów – Pier Luigi Nervi. Również zewnętrzna forma budynku reprezentuje wysoką jakość architektury. Ten obiekt musi zostać wyremontowany i odrestaurowany, a nie wyburzony. Tę opinię podziela całe międzynarodowe środowisko architektoniczne.”

Z pewnością dla Katowic dobrą wiadomością jest to, że losem jego dworca interesują się zachodni publicyści i poświęcają mu rzeczowe teksty pozbawione uprzedzeń do architektury z czasów PRL-u.

Ale czy to wystarczy, by ocalić kolejny i zapewne nie ostatni cenny przykład architektury modernistycznej naszego kraju?

Agnieszka Bulanda

Na podstawie informacji: Gazeta Wyborcza, Frankfurter Allgemeine Zeitung, Sztuka-Architektury

Sukcesy naszych za granicą

Katarzyna Furgalińska (laureatka I Nagrody w konkursie im. prof. Z. Majerskiego na najlepszy dyplom Wydziału Architektury PŚ oraz wyróżniona w konkursie Dyplom Roku im. Z. Zawistowskiego w 2008 r.) oraz Michał Lisiński laureatami międzynarodowego konkursu na koncepcję zagospodarowania placu Toftegaards w **Kopenhadze**. Projekt zatytułowany **United Flowers of Copenhagen** to jeden z 4 zwycięskich projektów, rywalizował ze 113 pracami nadesłanymi z ok. 30 krajów. Zwycięskie koncepcje architektów będą punktem wyjścia dla realnego projektu nowego wizerunku placu.

***

Polska architektura dostrzegana jest coraz częściej poza granicami naszego kraju. Budynek znajdujący się nad jeziorem Łąckim koło Pszczyny zauważyli Hiszpanie, wielokrotnie nagradzany (m.in. Nagroda Grand Prix „Architektura Roku Województwa Śląskiego 2006”) domEK. LOGICZNY, którego autorem jest **Piotr Kuczia**, znalazł się na okładce hiszpańskiego magazynu architektonicznego ATRIUS.

zobacz: <http://issuu.com/saralegui/docs/atriusoctubre?mode=embed&documentId=081015152901-c7ca6b21fef04bd78ea470feb633a212&layout=grey>

***

Dom OUTrialny i Dom Bezpieczny autorstwa **KWK PROMES Roberta Koniecznego** otrzymały nominacje do Europejskiej Nagrody Fundacji Mies’a van der Rohe 2009.

To już czwarta i piąta nominacja dla budynków projektu Roberta Koniecznego. Wcześniej nominowane były: Dom z Ziemi Śląskiej – 2002, Dom Otwarty – 2004, Dom Atrialny – 2006.

***

Ze świata

Królewski Złoty Medal RIBA za rok 2009 otrzymał portugalski architekt Alvaro Siza. Nagroda ta przyznawana jest za całokształt twórczości i nie jest związana z konkretnym budynkiem.

Dlaczego nie zostałem architektem

Bardzo często zdarzało mi się słyszeć to pytanie, w kontekście wyboru moich studiów.

– *Dlaczego nie architektura ?! Miałbyś potem tak łatwo – firma po ojcu...*

– No tak. Ojciec, dziadek, wujek... Nie dziękuję! Wolę pójść własną drogą.

Ostatnio przyszedł dla mnie czas refleksji nad tą pozornie banalną ripostą.

Nie zostałem architektem nie dlatego, że często na drodze zawodowej natykałbym się na swoją rodzinę. Nie zostałem architektem również nie z powodu przesytu tematyki architektonicznej w swoim dotychczasowym życiu – bo do tego sprowadzała się każda dyskusja w rodzinie. W końcu nie zostałem architektem, nie z powodu braku talentu rysunku, mógłbym przecież wyuczyć się go, jak czytnię to moi rówieśnicy.

Nie zostałem architektem dlatego, że nie lubię polskiej architektury. Nie tej przez duże „A”. Gdyż tę podziwiam – za sprawą genialnych obiektów architektury powojennej, czy współcześnie powstającej. Mam awersję do wszystkiego tego, co wykracza poza sferę architektury. Jestem naczynym świadkiem całej otoczki, która przysłania treść tego szlachetnego zawodu. Środowisko architektów stało się dla mnie negatywną grupą odniesienia, uosabiającą najgorsze przywary: kołesiotwa i prywaty. Nie od dziś obserwuję jak wygląda konkurs, przetarg, nie zawsze czysto rozstrzygnięte. Celowo zestawiam te określenia obok siebie, bo czy mają

one jeszcze różne znaczenia? Pod tym wszystkim dawno zagubiła się istota sztuki. Liczy się tylko to, kto częściej pokazuje się w reklamie, kolorowej gazecie czy na wyjeździe sponsorowanym. Nie jest tematem zainteresowania jakość, styl czy etyka. Nie dba się w najmniejszym stopniu o dziedzictwo narodowe jakim jest architektura oraz urbanistyka. Wciąż słychać sprzeciwy, krzyki, awantury. Rządziej zaś czynny odpór złym praktykom zawodowym, czy głupocie urzędników. W sprawach kluczowych jak inwestycje kulturalne i historyczne, uderza przede wszystkim brak wspólnych inicjatyw, pomysłów, idei na przyszłość.

Środowisko polskich architektów to od lat te same twarze, te same jałowe dyskusje, w końcu ta sama niewyraźna kondycja polskiej architektury. Zamiast konstruktywnych dyskusji są spory o artykuły, prawa, nagrody i wyróżnienia. Na tym wszystkim cierpi nie tylko czyjaś urażona duma czy ambicja. Cierpi przede wszystkim młode utalentowane pokolenie, próbujące wybić się poza rodzime podwórko, na którym nie jest nawet w pełni dostrzegane. Najwyższa pora, aby w kolejnym środowisku zawodowym, dokonały się radykalne zmiany ideowe, programowe i polityczne.

Drodzy Państwo, dajmy szansę młodym.

Maciej Bulanda

Od redakcji: Powyższy tekst, choć nieco zaczepny w formie, publikujemy z nadzieją, że skłoni on do polemiki na łamach „Komunikatu”.

Nowa linia wewnętrznych hydrantów przeciwpożarowych

GRAS Prestige Line
www.gras.pl

Finał Międzynarodowego Konkursu Architektonicznego VELUX 2008

7 listopada 2008 roku w Wenecji ogłoszono i nagrodzono zwycięzców międzynarodowego konkursu dla studentów architektury „Light of Tomorrow”, zorganizowanego przez firmę VELUX, Międzynarodową Unię Architektów (UIA) oraz Europejskie Stowarzyszenie Edukacji Architektonicznej (EAAE).

Na konkurs zostało nadesłanych 686 prac z 244 ośrodków akademickich mieszczących się w 46 krajach. Prace konkursowe były niezwykle zróżnicowane. Niektórzy uczestnicy podeszli do kwestii światła jak do zjawiska fizycznego, inni podkreślali jego bardziej duchowy charakter, jeszcze inni zajęli się kontekstem kulturowym i zróżnicowaniem geograficznym.

Prace oceniało międzynarodowe jury w składzie:

- Hani Rashid (USA), główny architekt Asymptote Architecture w Nowym Jorku oraz Kenzo Tange Design Critic at Harvard University's Graduate School of Design,
- Matthias Sauerbruch (Niemcy), architekt, przewodniczący Staatliche Akademie der Bildenden Künste w Stuttgardzie oraz Kenzo Tange Design Critic at Harvard University's Graduate School of Design,
- Enrique Browne (Chile), wybitny architekt i autor, główny architekt w biurze architektonicznym Enrique Browne & Associates,
- Huat Lim (Malezja), główny architekt ZlgDesign w Kuala Lumpur, rozpoczynał swoją karierę u boku Sir Normana Fostera, Zahy Hadid i Rona Herrona,
- Eva Jiricna, pochodzi z Czechosłowacji, na stałe prowadzi biuro architektoniczne w Londynie, Członek Honorowy American Institute of Archi-

tects, Royal Designer for Industry, nauczyciel akademicki wielu uczelni, w jury reprezentuje Międzynarodową Unię Architektów (UIA),

- Francis Nordemann (Francja), urbanista, nauczyciel akademicki w Ecole d'Architecture de Paris Belleville,
- Michale Langrand, dyrektor generalny, VELUX Francja.

Obrazy jury odbyły się w Turynie w dniach 25-26 czerwca 2008 roku.

Nagrodzonych zostało 11 projektów: przyznano trzy główne nagrody i 8 wyróżnień honorowych.

- I nagrodę zdobył Reilly O'Neil Hogan z USA,
- II nagrodę otrzymali Ruan Hao i Xiong Xing z Chin,
- III nagrodę otrzymał Dean MacGregor z Portugalii.

Wyróżnienia otrzymali: Marie Lowenhertz ze Szwecji, Dimitri Geizenraeder z Niemiec, Atle K. Leira z Norwegii, Ursicino Endaman Nse Mantue z Hiszpanii, Soonyup Kwon z USA, Adriana Ross z Kanady, Kantor Lilla z Węgier oraz Claus Jorgensen z Danii.

Konkurs ten jest istotnym elementem strategii firmy VELUX, skupiającym się na jakościowym aspekcie światła naturalnego i podkreśleniu jego związków z produktami firmy. Międzynarodowy Konkurs Architektoniczny firmy VELUX odbywa się w cyklu dwuletnim.

W tym roku firma VELUX zorganizowała konkurs po raz trzeci.

Więcej informacji na stronie www.velux.com/iva

Sprostowania

W numerze 9/10 „Komunikatu SARP” str. 10-12 ukazał się tekst autorstwa Pani prof. Ewy Kuryłowicz pt. „XXIII Kongres UIA w Turynie – zawód architekta w obliczu zmian”.

Do wspomnianego tekstu dołączone zostały cztery fotografie z Kongresu, z czego jedna z nich nie pochodziła od Autorki tekstu.

Dodanie zdjęcia przez redakcję z podpisem: **Członkowie Programu Roboczego „Miejsca duchowe”**, nie zostało uzgodnione z Autorką tekstu a jego podpis powinien brzmieć: **Niektórzy Członkowie Programu Roboczego „Miejsca duchowe”**. Za tę nieścisłość obciążającą autor-

ski tekst, przepraszamy Panią prof. Ewę Kuryłowicz oraz wszystkich Czytelników.

***

Również w numerze wrzesień/październik 2008, wkradła się pomyłka... Otóż artykuł na str. 32 „Adolf Szyszko Bohusz” a dokładniej w jego podtytule przedstawione zostały daty. Powinien on brzmieć: „W 125tą rocznicę urodzin i 60tą śmierci”, a nie odwrotnie.

Bardzo przepraszamy za tę pomyłkę.

Redakcja

Tadeusz Barucki – O Warszawie w Paryżu – i z jeszcze jednej okazji...

W dniu 14 listopada 2008 roku – w nawiązaniu do święta 90-lecia odzyskania niepodległości - miała miejsce w oddziale Polskiej Akademii Nauk w Paryżu prelekcja kol. Tadeusza Baruckiego o zniszczeniu wojennym Warszawy i jej odbudowie. „Warszawa – miasto zniszczone i odbudowane” ilustrowana również multimedialnie przedstawiała – po przypomnieniu przedwojennej wystawy „Warszawa - wczoraj, dziś i jutro” – kolejne etapy jej zniszczenia i powojennej odbudowy. Przy zaskakująco dużej frekwencji dodatkową satysfakcję wzbudziła żywa dyskusja, w której szczególną uwagę zwracano na dominowanie Pałacu Kultury i Nauki w krajobrazie miasta i potrzebę eliminowania tego akcentu w sylwecie Warszawy. Szereg pytań w związku z tą sprawą dotyczyło poglądu władz miasta na ten temat, jak również – co jest sprawą ciekawą – poglądu różnych pokoleń. Niektórzy z dyskutantów pytali o dzisiejsze mieszkalnictwo socjalne, którego brak dostrzegli w tej prezentacji i które faktycznie niedostatecznie się rozwija. Zdumienie – a w rozmowach kulturalnych wręcz przerażenie – wywoływały informacje o wyburza-

niu dla celów komercyjnych takich obiektów jak np. „Supersam” należący do dzieł najwyższej klasy współczesnej architektury polskiej. O temperaturze tej dyskusji i jej intensywności świadczy i to, że trwała ona jeszcze w relacjach indywidualnych podczas koktajlu mającego miejsce po prelekcji.

Wydarzenie to odbyło się z inicjatywy Stowarzyszenia Architektów Polskich we Francji, które przyznało przy tej okazji kol. Tadeuszowi Baruckiemu swój medal za działalność na rzecz architektury. Uroczystego wręczenia medalu laureatowi dokonał przed rozpoczęciem prelekcji prezes SARPFR kol. Henryk Włodarczyk.

Panu Tadeuszowi Baruckiemu serdecznie gratulujemy przyznanego wyróżnienia, oraz z jeszcze jednej okazji... równie ważnej, jeśli nie tej najważniejszej... ☺

GRATULACJE !!!

ab

na podstawie informacji: SARPFR

Wspomnienie o Zdzisławie Lipskim

Był łodzianinem, tak jak ja, a także starszym kolegą z Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej. Pamiętam nasze rozmowy w pociągu, kiedy podróżowaliśmy na święta do domów. Potem nasze drogi się rozeszły. On wrócił zaraz po studiach do Łodzi, ja dużo później.

Pod koniec lat sześćdziesiątych zaczęliśmy coś wspólnie robić.

Najpierw był to jeden konkurs, potem kilka, aż do wygrania ogólnopolskiego konkursu na centrum Bydgoszczy. Zaczęliśmy pracować wspólnie. Był człowiekiem, dla którego nie było rozdziału pomiędzy urbanistyką i architekturą. Po prostu traktował swoją pracę, jako drogę do kształtowania przestrzeni. W większej, czasem dużej skali miasta, po małą, ograniczającą się do wnętrza przebudowywanego banku

lub domu jednorodzinnego. Zawsze racjonalny, pełen dystansu do swoich pomysłów, ciągle poszukujący nowych, lepszych rozwiązań. Wielokrotnie ubolewał nad losem polskich miast. Żałował, że nie ma prawa, które mogłoby bronić nasz krajobraz, przestrzeń wielkich metropolii i małych miasteczek. Próbował robić to w ramach dostępnych mu możliwości. Działając w stowarzyszeniu architektonicznym i urbanistycznym był zawsze gotowy do współpracy.

W pracowni Architektoniczno-Urbanistycznej „Lipski i Wujek”, którą założyliśmy w roku 1990 jest pamiętany jako ciepły, służący radą i pomocą przyjaciel.

Tak też zostanie.

Zmarł 14 października 2008 r. w wieku 74 lat.

Jakub Wujek

Wspomnienie o Edwardzie Grajewskim

W dniu 21 maja 2008 roku pożegnaliśmy naszego Kolegę Edwarda Grajewskiego, radomianina z urodzenia i wyboru. Tu krótko przed wybuchem II wojny światowej ukończył szkołę podstawową imienia Gabriela Narutowicza, wybudowaną w okresie międzywojennym staraniem władz miejskich Radomia. W latach okupacji hitlerowskiej, już jako 16-letni chłopiec pracował na stanowisku robotniczym w Zakładach Metalowych. Po wojnie ukończył radomskie Liceum Budowlane, nazywane kuźnią kadr architektów i inżynierów Radomia.

Po odbyciu służby wojskowej rozpoczął studia na Wydziale Architektury Wydziałów Politechnicznych Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie i po ich ukończeniu, podjął pracę w utworzonej w 1955 r. Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Radomiu, awansując w następnych latach do funkcji jej kierownika. Tu, w 1960 r. przyjął mnie do pracy, tu od Niego uczyłam się Radomia. Był członkiem zespołów autorskich, opracowujących miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Radomia i plan jego centrum, za które w latach 1963 i 1965 Pracownia uzyskała dwie kolejne nagrody resortowe za wybitne osiągnięcia twórcze w dziedzinie urbanistyki. W tym trudnym, skąpym dla działalności prorozwojowej i inwestycyjnej okresie, polscy urbaniści doskonalili swój warsztat teoretyczny, próbując chociaż w tym zakresie zmniejszyć dystans cywilizacyjny pomiędzy własnym, uzależnionym politycznie i gospodarczo krajem a krajami zachodniej Europy.

Dzięki otwartości Edwarda Miejska Pracownia Urbanistyczna uczestniczyła w seminariach i szkoleniach prowadzonych przez Instytut Budownictwa, Urbanistyki i Architektury w Warszawie, pozyskiwała konsultantów, była reprezentowana w kolejnych ogólnopolskich przeglądach opracowań planistycznych. Radomscy projektanci we współpracy z Instytutem wypracowywali i wdrażali metody planistyczne, na radomskich przykładach metody te rozpowszechniano. W tych latach w Pracowni sporządzono progową analizę możliwości rozwoju Radomia, która na następne dziesięciolecie określiła pole rozwiązań przestrzennych; w kreowaniu modelu komunikacyjnego miasta wzięto pod uwagę kształtującą się cywilizację samochodu, wymagającą zhierarchizowanej, czytelnej sieci ulicznej i adekwatnego ujednoczenia węzłów. Jako ważny element kształtowania struktur miejskich wyodrębniono już wówczas system przyrodniczy, którego walory określały zlecane do wyspecjalizowanych jednostek opracowania fizjograficzne.

Były to lata, które wspominam z sentymentem jeszcze z innego powodu: Miejska Pracownia Urbanistyczna była rodzajem salonu kulturalnego Radomia – częstymi gośćmi byli tu: przedwojenny Prezydent

Miasta Józef Grzeczmarowski, ks. Władysław Paciak, lekarz i pisarz Zacheusz Pawlak, pisarze Jan Gauze i Jerzy Szymkiewicz-Gombrowicz, panie mgr Maria Gajewiczowa i dr Halina Kisiel, organizująca wówczas radomskie archiwum, prof. arch. Wojciech Kalinowski z późniejszą żoną, archeologiem odkrywającym tajemnice Piotrówki, panią Ewą Kierzkowską oraz major Michał Tadeusz Brzęk-Osiński, za którego przyczyną wszyscy byliśmy członkami i sympatykami Towarzystwa Miłośników Radomia, a także siostrzenica majora, prof. arch. Hanna Adamczewska-Wejchert.

Jako członek Stowarzyszenia Architektów Polskich Edward Grajewski działał także społecznie – był współzałożycielem Koła Terenowego SARP w Radomiu i organizatorem ogólnopolskiego Zjazdu Kół Terenowych w Radomiu w 1965 r.

W 1975 r., powołany w wyniku reformy administracyjnej kraju na stanowisko dyrektora, na bazie Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Radomiu organizował Wojewódzkie Biuro Planowania Przestrzennego w Radomiu. Swoją profesję traktował jako zawód zaufania społecznego. Pod Jego nadzorem Biuro sporządziło pierwszy plan zagospodarowania przestrzennego województwa radomskiego. W wyniku analizy historycznej, dokonanej w tym planie, w 1987 r. (po kilkuletnich staraniach) Dziewicy przywrócono prawa miejskie. Pod Jego kierunkiem, sporządzono w Biurze także plany 63 gmin województwa i inne specjalistyczne elaboraty. Na przykładzie Radomia w Instytucie Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej w Warszawie opracowane zostały zasady określania przyrodniczych predyspozycji kształtowania struktury przestrzennej miast. W wyniku pionierskiego wdrożenia metody waloryzacji przestrzeni miejskiej w 1984 r. udało się uzyskać zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych blokowanego od lat fragmentu śródmieścia i skorygować strukturę przestrzenną Radomia. Podobne elaboraty sporządzono dla Szydłowca i Mogielnicy.

W 1984 r. w niesprzyjających dla rzetelnego wykonywania zawodu okolicznościach, będących pokłosiem stanu wojennego, Edward przeniósł się do Biura Projektowo-Technologicznego PEWA w Warszawie Oddział w Radomiu, gdzie pracował do momentu przejścia na emeryturę.

Ale ze środowiskiem zawodowym nie stracił kontaktu: uczestniczył w organizowanych spotkaniach Stowarzyszenia Architektów Polskich. Tu widziałam Go po raz ostatni – na dorocznym spotkaniu opłatkowym.

Żegnaj Kolego. Pozostaniesz na zawsze w naszej pamięci.

Elżbieta Maj

Międzynarodowy konkurs na opracowanie koncepcji urbanistyczno-architektonicznej Międzynarodowego Centrum Kongresowego w Katowicach

Organizator:

SARP O/Katowice na zlecenie Urzędu Miasta Katowice

Sąd konkursowy w składzie:

- Przewodniczący - mgr inż. arch. Jurand Jarecki, SARP O/Katowice
- Z-ca Przewodniczącego mgr inż. arch. Andrzej Gałkowski, SARP O/Katowice

Członkowie sądu:

- arch. Roger Riewe, Graz, Austria
- mgr inż. arch. Antoni Domicz, SARP O/Opole

- mgr inż. arch. Piotr Średniawa, SARP O/Katowice
- mgr inż. arch. Włodzimierz Mucha, SARP O/Warszawa
- mgr Arkadiusz Godlewski, przedstawiciel Organizatora, Wiceprezydent Katowic
- mgr Janusz Nowak, przedstawiciel Organizatora, Urząd Miasta Katowice
- inż. Roman Olszewski, przedstawiciel Organizatora, Wydział Budownictwa Urząd Miasta Katowice,

Sędziowie referenci:

- mgr inż. arch. Michał Buszek, SARP O/Katowice
- mgr inż. arch. Piotr Fischer, SARP O/Katowice

I nagroda

JEMS Architekci Sp. z o.o., Warszawa

Zespół autorski :

- arch. Olgierd Jagiełło
- arch. Maciej Miłobędzki
- arch. Wojciech Kotecki
- arch. Paweł Majkusiak
- arch. Marcin Sadowski
- arch. Jerzy Szczepanik – Dzikowski

Współpraca:

- Mai Bui Ngoc
- Paweł Gozdyra
- Anna Królikowska
- Michał Ożóg
- Marcin Puchacz
- Maciej Rydz
- Piotr Sołowiej
- Mateusz Świątorzecki
- Piotr Waleszkiewicz

Konsultacje:

- Tadeusz Cisek
- Piotr Pachowski
- Jarosław Kujawa

Opinia jury:

Projekt został nagrodzony I-szą nagrodą za jasną i klarowną koncepcję urbanistyczną zestawioną doskonale z architekturą sali „katowickiego Spodka”. Bardzo dobrze zdefiniowane zostały w projekcie przestrzenie publiczne rozwiązane w postaci urbanistycznej platformy. Atrakcyjnie zaprojektowane przenikanie przestrzeni placu wejściowego z przestrzenią hallu głównego i foyer centrum kongresowego.

Bardzo wysoko została oceniona przez Jury specyficzna, zielona przestrzeń publiczna przeprowadzona przez zdeformowany celowo fragment dachu. Ta zielona ścieżka i przełamanie dużej bryły budynku rozbija jego skalę i wytwarza nową perspektywę widokową na architekturę spodka „pęknięcie” to łączy w szerszym aspekcie strefę wejściową z szerszym otoczeniem ronda. Wszystkie wymagane funkcje obiektu centrum kongresowego zostały rozwiązane bardzo dobrze i elastycznie zapewniając w bardzo wysokim stopniu wymagania funkcjonalne. Usytuowanie restauracji w poziomie wejścia głównego, otwartej na plac przed budynkiem z pewnością wpłynie na podniesienie jakości i atrakcyjności zespołu.

Na uwagę zasługuje możliwość łatwego wydzielenia części konferencyjnej od części sali wielofunkcyjnej, dając możliwość różnej i swobodnej adaptacji sal dla potrzeb przygotowywanych imprez. Praca w pełni respektuje możliwość kształtowania przyszłej osi kompozycyjnej jaką tworzyć będą MCK, NOSPR i Muzeum Śląskie. Bardzo transparentnie zostały rozwiązane wjazdy i wyjazdy w przestrzeń parkingu podziemnego umożliwiając łatwe opróżnianie ze Spodkiem powinno być zdaniem Jury zaprojektowane jako szersze. Strefa dostaw powinna być poszerzona poza prosty plac zwrotny.

Zalecenia pokonkursowe

Przed podjęciem działań projektowych przeanalizować wspólnie z inwestorem proponowane wielkości programowe w związku z docelowym budżetem realizacji inwestycji przede wszystkim w kontekście stosunku wielkości powierzchni wystawienniczej do magazynowej.

Precyzyjnie przemyśleć różne scenariusze podziału i funkcjonowania sali wielofunkcyjnej i jej powiązania z przestrzenią obsługującą.

II nagroda

Bartłomiej Nawrocki Katowice;
Dick van Gameren Amsterdam;
Marcin Jojko Katowice

Opinia Jury:

Projekt został nagrodzony II-gą nagrodą za odważny, zamierzony kontrast graniastosłupowej, surowej w wyrazie bryły obiektu MCK w stosunku do owalnej miękkości architektury Spodka. Wykorzystując spadek terenu bryła obiektu wznosi się dynamicznie w partii frontowej wprowadzając oryginalnie od spodu do wnętrza obiektu. Efektowne, szerokie przekrycie ul. Olimpijskiej na kierunku na wschód w stronę Muzeum Śląskiego, NOSPR świadczy o świadomości twórców w kreacji „Śląskiej promenady „łączącej wymienione funkcje z MCK i Spodkiem. Na podkreślenie zasługuje konsekwentnie przeprowadzona zasada komponowania architektury obiektu w sposób ascetyczny poczynając od bryły obiektu, a skończony na detalu..

III nagroda

WIZJA Sp. zo.o. Kraków; Grupa
Projektowa Proxima Sp. z o.o., Kraków

Zespół autorski :

- arch. Stanisław Deńko
- arch. Sławomir Kogut
- arch. Borysław Czarakczew
- arch. Mikołaj Iwańczuk
- arch. Katarzyna Kowalska
- arch. Magdalena Zygier
- arch. Maciej Kociołek
- arch. Artur Baran
- arch. Magdalena Drożdż
- arch. Maciej Klara
- arch. Karolina Mrozek
- arch. Bartłomiej Stwarz
- arch. Kinga Trąbińska

Konsultacja konstruktorska:

- inż. Piotr Rokosz
- inż. Wojciech Romanie

Opinia Jury:

Praca otrzymuje nagrodę za świadome i konsekwentne stworzenie spójnego kompleksu funkcjonalnego Hali Widowiskowej i MCK. Zachowując programowe połączenia komunikacyjne (w tym również połączeń z przewidywaną siedzibą NOSPR) nowy obiekt wtopiony w teren nie konkuruje przestrzennie z Halą.

Zastrzeżenia budzi nadmierna ingerencja fragmentu wejściowego nowego obiektu w część południowo – wschodnią Hali Widowiskowej naruszając jej funkcje i walory architektoniczne. Funkcja obiektu rozwiązana logicznie i prawidłowo, zapewniając sprawne działanie zarówno wystaw jak i konferencji z zachowaniem możliwości ich elastycznej organizacji. Zastrzeżenia budzi kształt hali wystawowej utrudniającej ekspozycję. Jednorodny zespół MCK zapewnia czytelną dyspozycję funkcjonalną budując obiekt jako zielony dach, park krajobrazowy będący naturalnym przedłużeniem placu wejściowego

Wyróżnienie I-go stopnia

Archistudio S.C. Studniarek+Pilinkiewicz
Katowice

Autorzy:

- arch. Tomasz Studniarek
- arch. Małgorzata Pilinkiewicz

współpraca:

- arch. Paweł Bieńkowski
- arch. Katarzyna Chwirut
- arch. Magdalena Kosteczka
- arch. Magdalena Sikora
- stud. Sebastian Grochowski
- stud. Monika Tasarz
- stud. Żaneta Siodmok
- stud. Magdalena Świniarska

Opinia Jury:

- Praca otrzymuje wyróżnienie I-go stopnia za:
- poprawną dyspozycję funkcjonalną
  - wykreowanie interesującej przestrzeni publicznej integrującej plac przed Spodkiem z nową kubaturą oraz czytelnym wyprowadzeniem ciągu pieszego w kierunku projektowanego obiektu NOSPR i MŚL.
  - interesujące uformowanie obiektu nawiązujące do bryły Spodka

Wyróżnienie II-go stopnia

Estudio Lamela Sp.zo.o. Oddział
w Warszawie; Estudio Lamela
S.L Madryt Hiszpania

Opinia Jury:

Wyróżnienie przyznano za:

- ekspresyjną, dynamiczną formę architektoniczną głównej bryły budynku MCK wyznaczającej plac wejściowy oraz za interesujące, jednorodne rozwiązania elewacyjne
- próbę funkcjonalnego zintegrowania budynków MCK i hali sportowej „Spodek” przestrzenią holu wejściowego

Ekspresja formy architektonicznej, stanowiąca niewątpliwą wartość wyróżnionego projektu, w konkretnej lokalizacji na styku z halą sportową „Spodek”, została oceniona jako nadmierna. Bezpośrednie sąsiedztwo budynków osłabia autonomię i wyrazistość bryły „Spodka”. Wątpliwości budzi też aranżacja i zaproponowany sposób podziału sali wielofunkcyjnej na planie trapezu.

***

Opis autorski (fragm.)

Konkurs na projekt Międzynarodowego Centrum Konferencyjnego w Katowicach (Polska) zlokalizowanego w sąsiedztwie wzniesionej w 1962 roku hali widowiskowej „Spodek” stanowił urbanistyczno architektoniczne wyzwanie.

Spodek – budynek, który wszedł do panteonu najwybitniejszych dzieł współczesnej architektury polskiej i jest jedną z jego najjaśniejszych ikon (dzieła architektów Macieja Gintowta i Macieja Krasińskiego), symbol Katowic i regionu Górnego Śląska – cechuje architekturą jednoznaczną, o wybitnych walorach kompozycyjnych, której wartość nie mogła zostać zdeprecjonowana w wyniku nowej realizacji. Równocześnie jednak, zarówno skala jak i znaczenie budowy nowego Centrum, o prestiżowym znaczeniu dla miasta i regionu, nakazywały poszukiwanie rozwiązania jednoznacznego, przejrzystego i logicznego, wpisującego się w charakter tej części miasta, zdominowanej przez istniejące i planowane (Muzeum Śląskie, Filharmonia, Teatr) wielkoskalowe obiekty.

Generalnym założeniem projektu było stworzenie obiektu, którego wartość budowana jest nie tylko przez zapewnienie programowo-funkcyjnych rozwiązań użytkowych ale także przez stworzenie warunków jego współdziałania w społecznej przestrzeni miasta. Gmach centrum o prostej, wyrazistej i jednoznaczej formie, wkomponowany jest w publiczną przestrzeń miasta przez zapewnienie powiązań wzdłuż ważnej dla funkcjonowania miasta, osi łączącej Plac przed budynkiem „Spodka” (także najważniejszego węzła komunikacyjnego Katowic) i najstarszą, historyczną częścią miasta o nazwie Bogucice. Powiązania te realizowane są dwójako: w formie publicznego przejścia przez hall główny i foyer centrum (powiązanie do wykorzystania szczególnie w czasie trwania imprez o otwartym charakterze – targi, wystawy) oraz w formie zewnętrznego ciągu prowadzonego po dachu budynku (zielona dolina), który może być wykorzystywany całorocznie dla wystaw plenerowych, happeningów etc.

Założenie takie doprowadziło do swoistego uformowania gmachu, którego głównymi elementami kompozycyjnymi są dach (zielona dolina), wkomponowany w system terenowych skarp i naturalne zróżnicowanie terenu oraz przestrzeń hallu i foyer, położona poniżej, wykorzystująca dla swej unikalności deformację sufitu, negatyw formy „zielonej doliny”. Tak uformowany obiekt spełnia zarówno oczekiwania wynikające z jego znaczenia i prestiżu jak i z konieczności wpisania go w krajobraz otoczenia „Spodka”, który pozostanie znaczącym i dominującym elementem w przestrzeni tej części miasta.

Bramy garażowe i napędy Hörmann - docenisz je po latach!

Hörmann oferuje całą gamę napędów do bram garażowych oraz wjazdowych - skrzydłowych i przesuwanych.

Hörmann proponuje do wyboru ponad 30 wariantów płyt bram uchylnych i segmentowych ze stali i drewna, 16 kolorów preferowanych i wiele kolorów z palety RAL. Automatyczne bramy Hörmann, wyposażone w elektryczny napęd z inteligentnym sterowaniem, są teraz szybsze o 50%, a dzięki temu bardziej komfortowe i bezpieczne.

Zaufaj naszemu doświadczeniu.

HÖRMANN
Bramy • Drzwi • Napędy

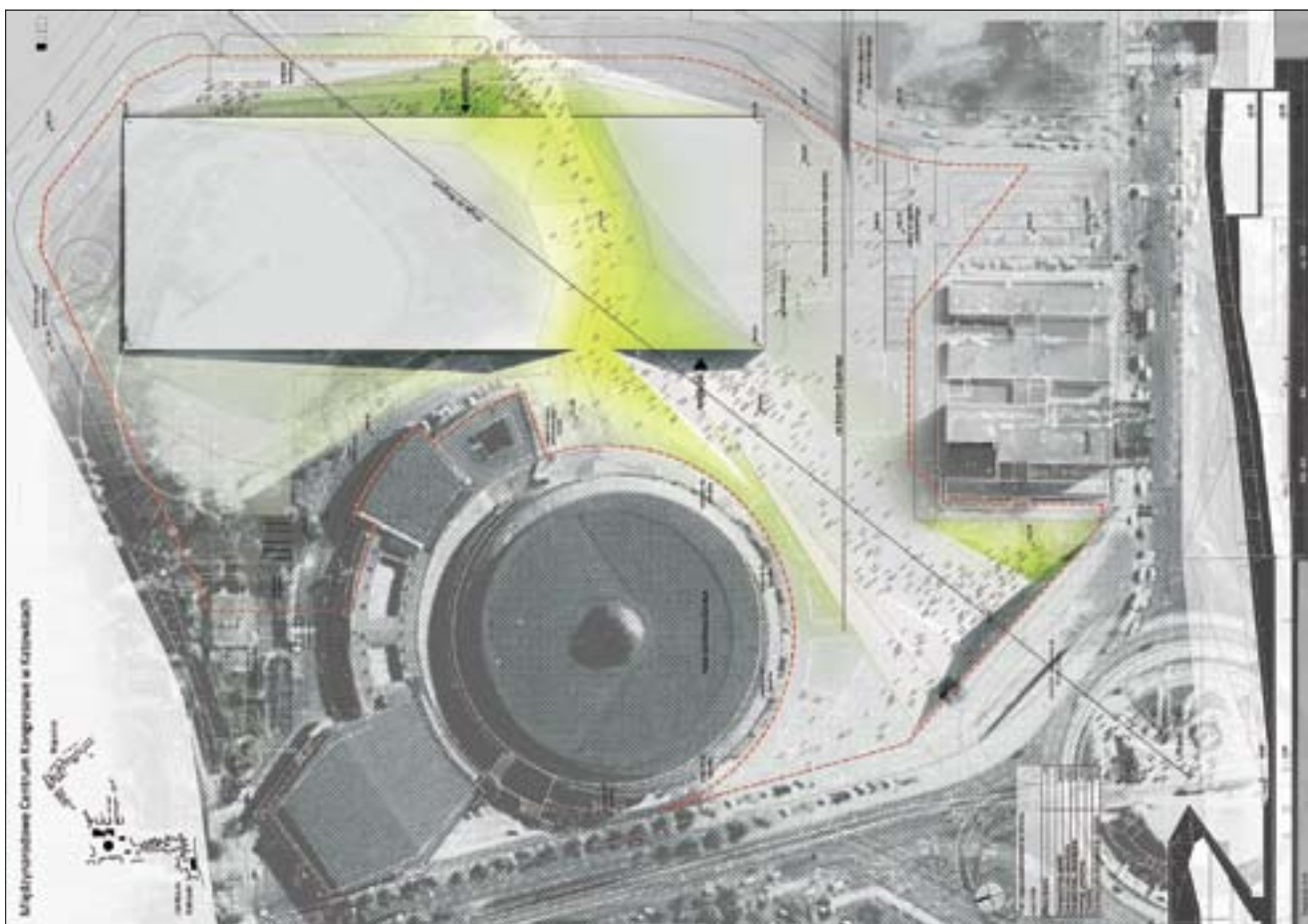
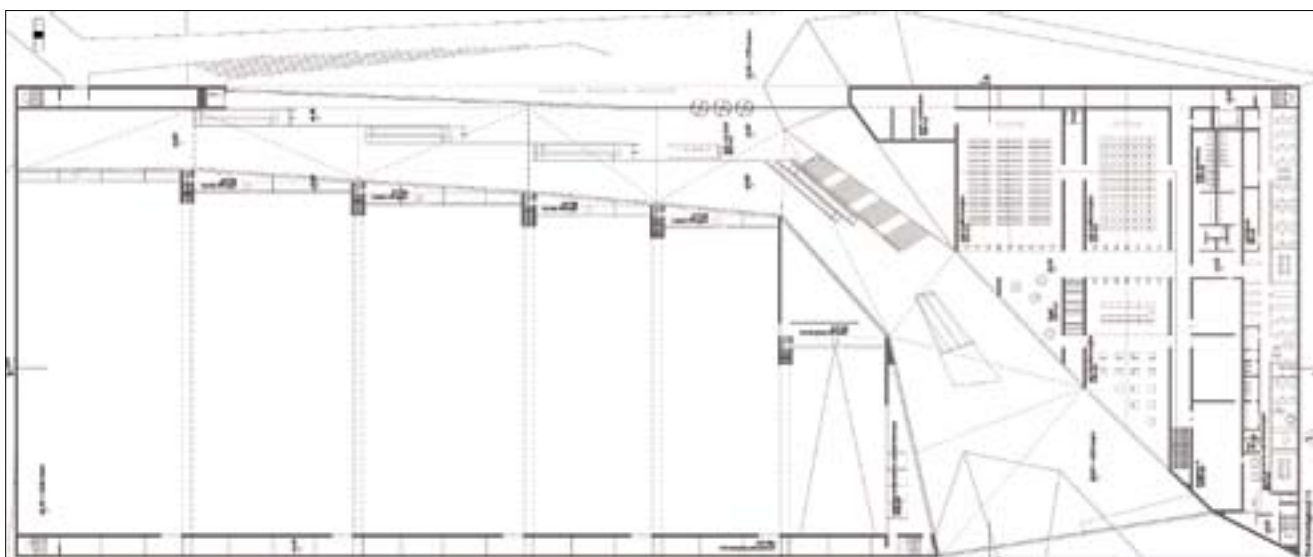

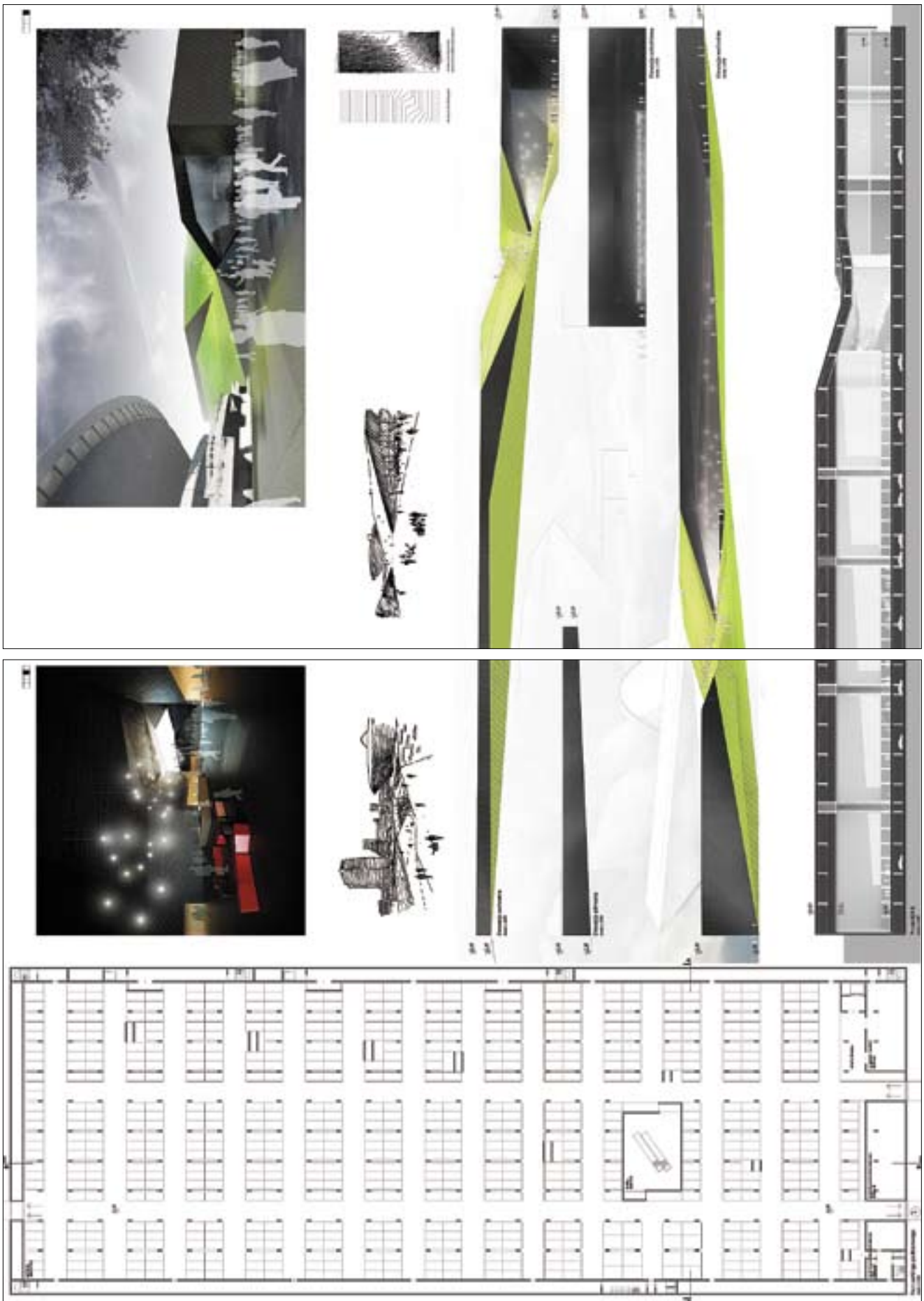
**Oficjalny sponsor
piłkarskiej reprezentacji Polski**

sieć Partnerów w całym kraju

infolinia 0801 500 100 • www.hormann.pl

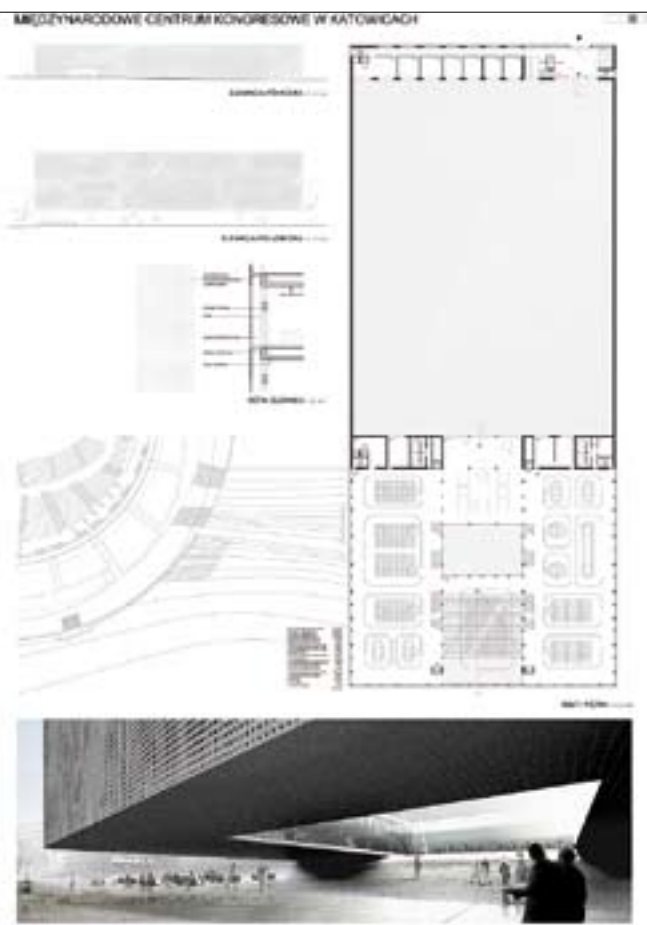
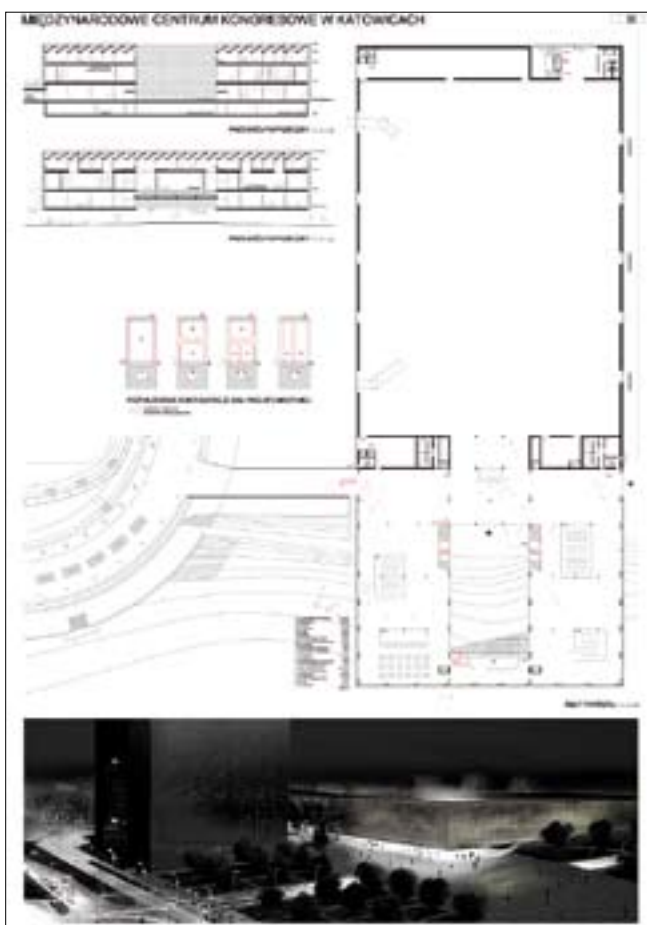
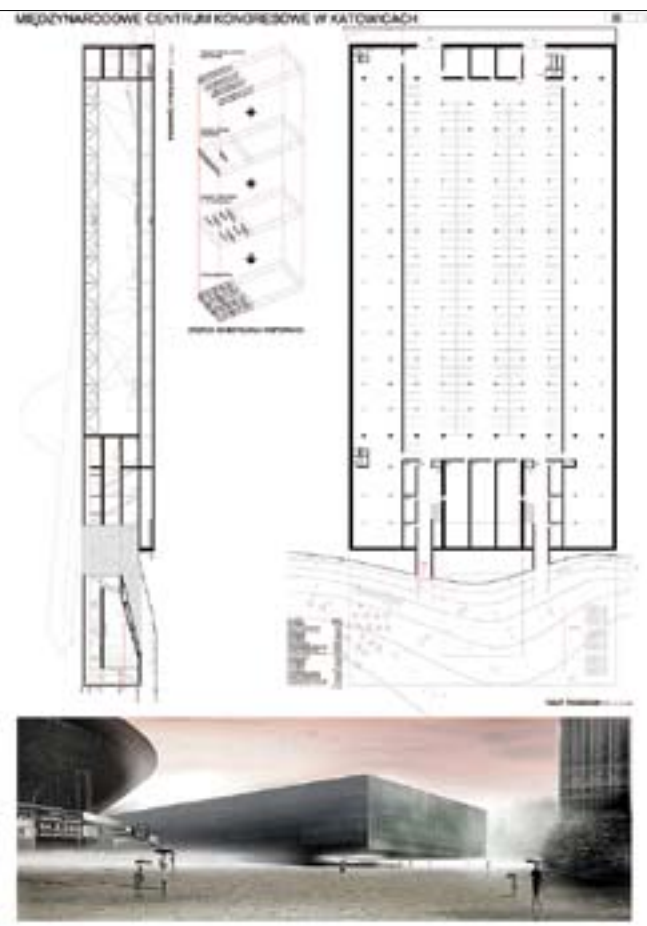
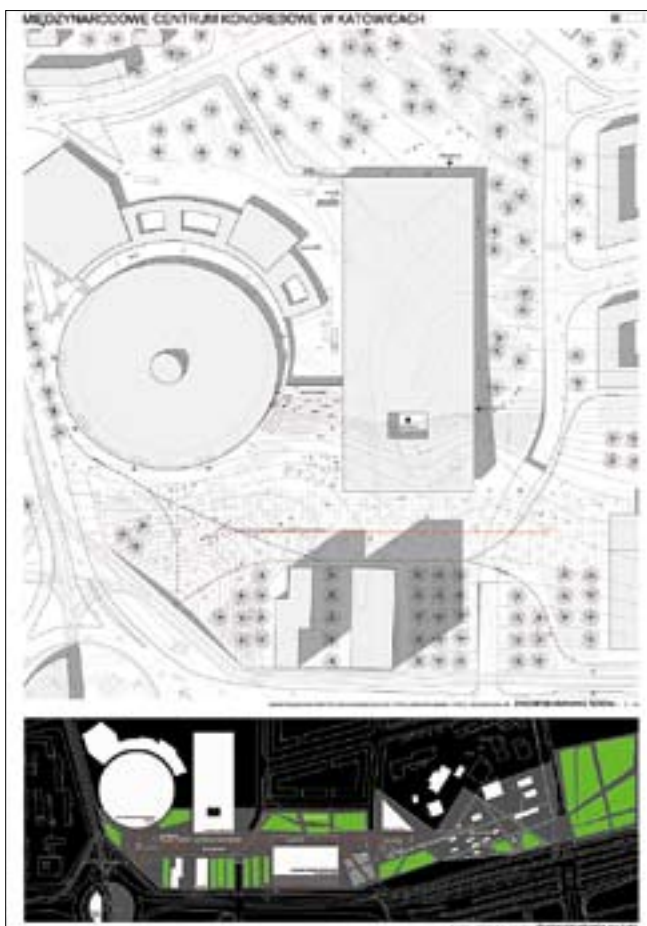

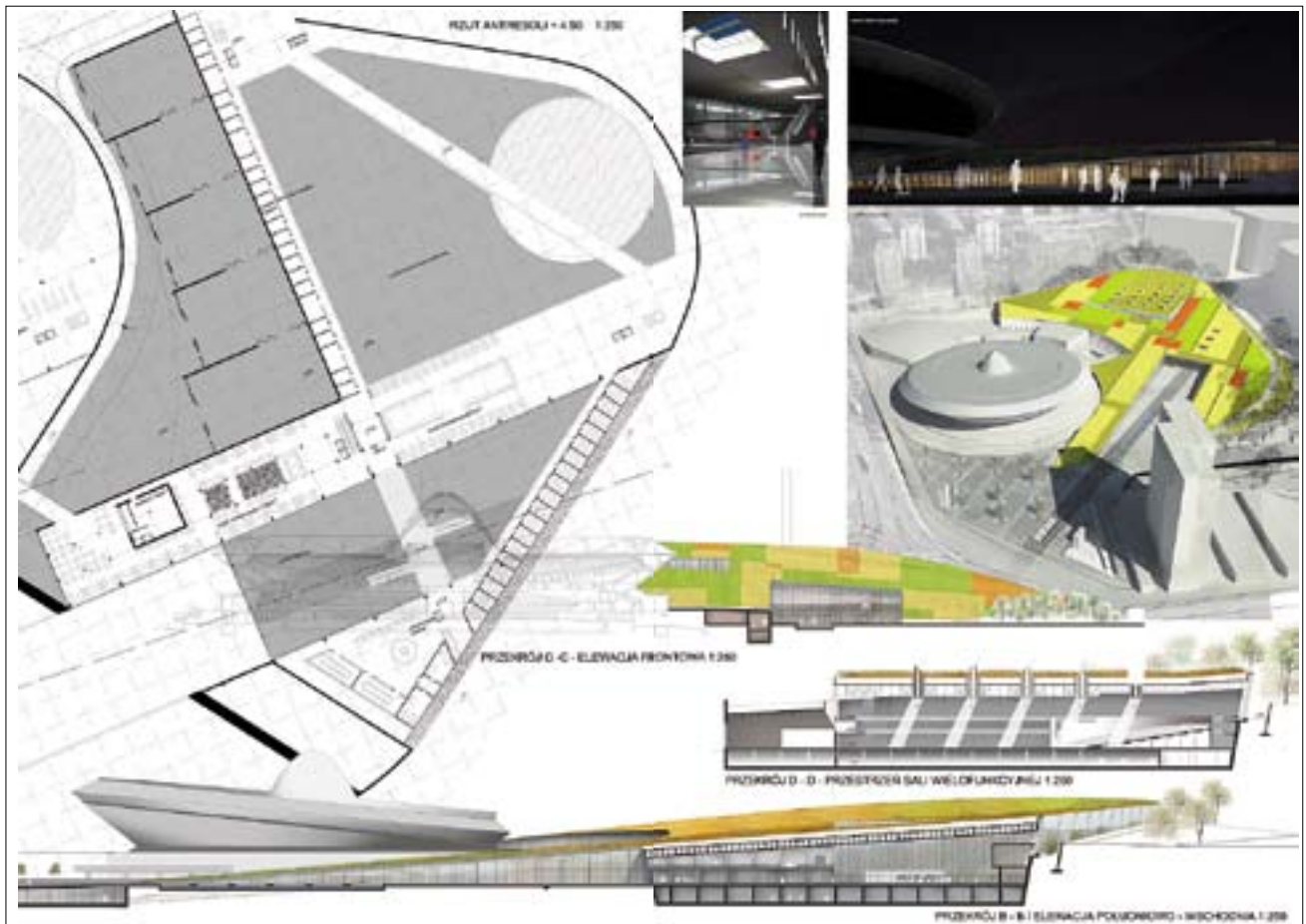
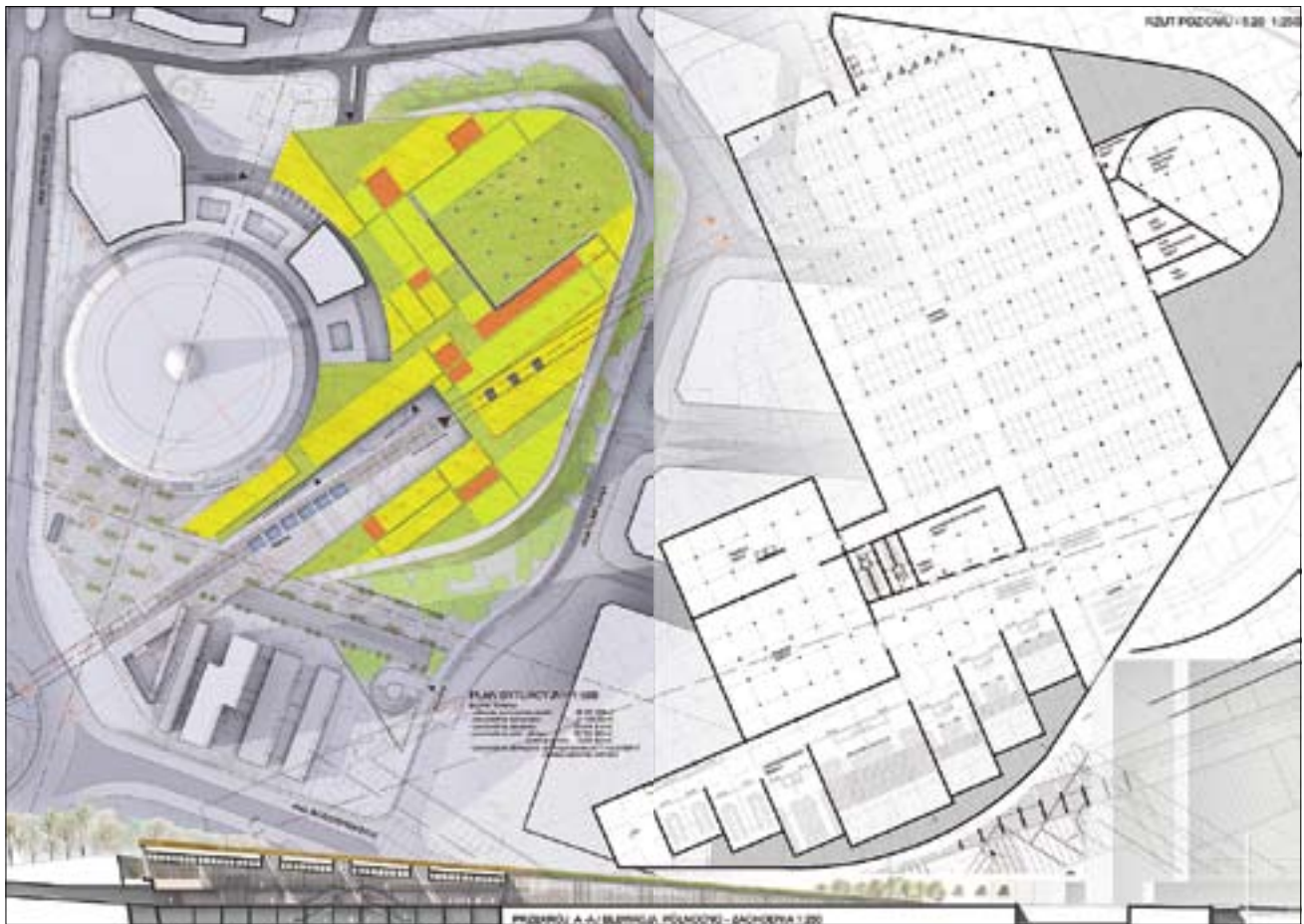

Międzynarodowy konkurs na Międzynarodowe Centrum Kongresowe w Katowicach
I nagroda – JEMS Architekci Sp. z o.o., Warszawa

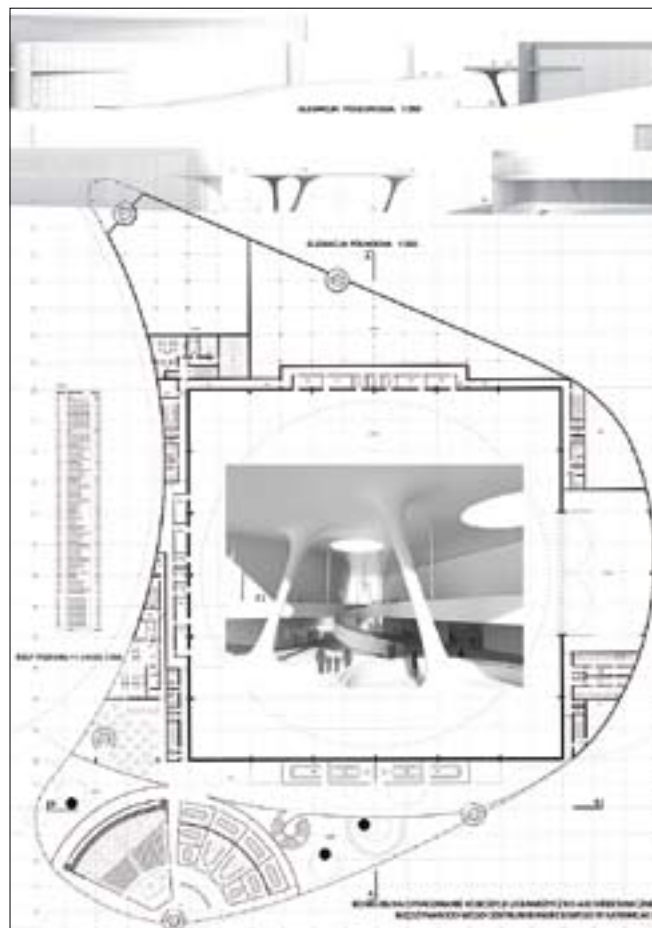
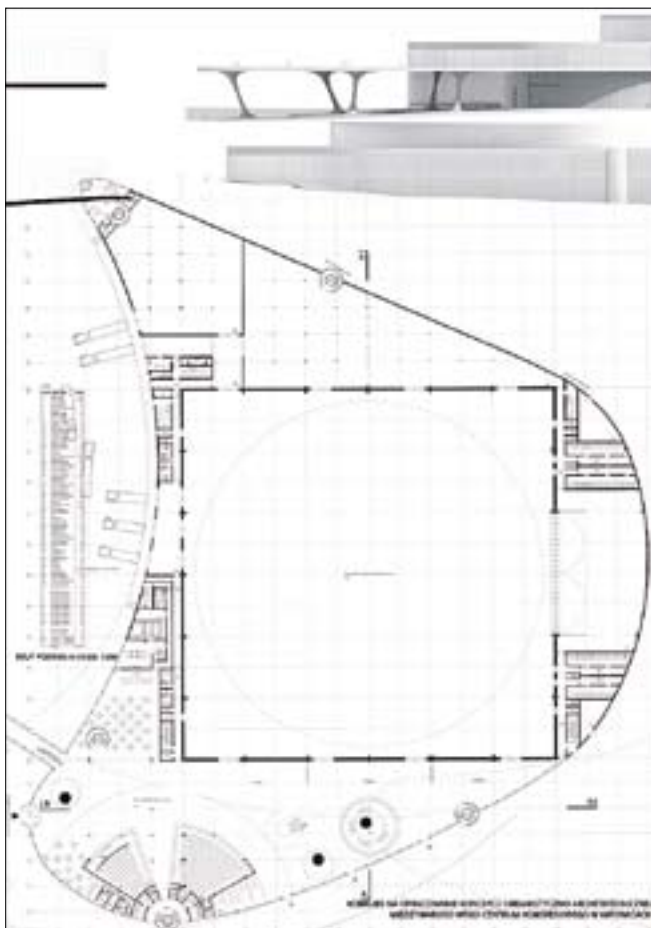
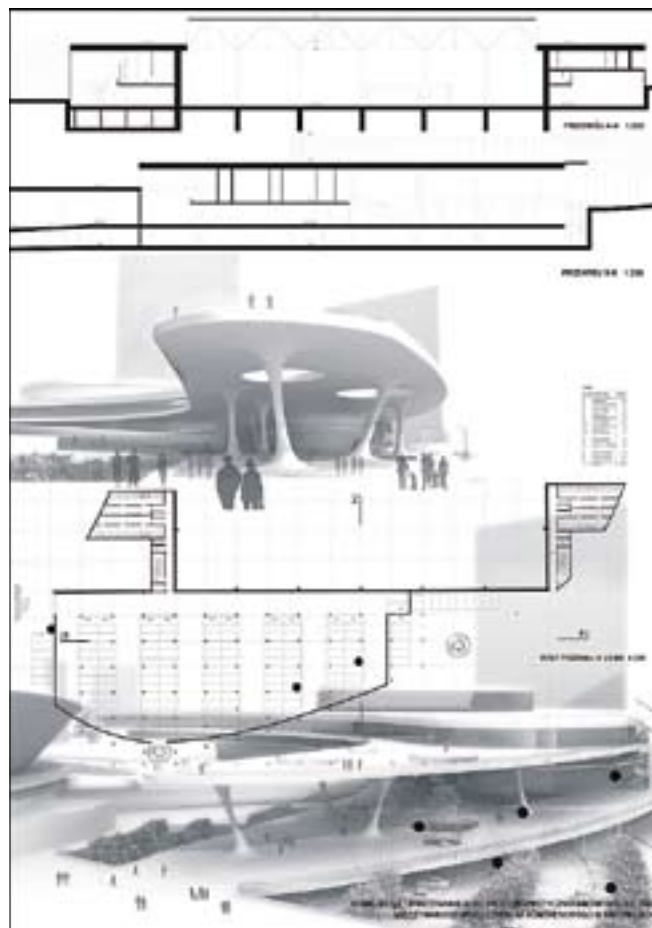
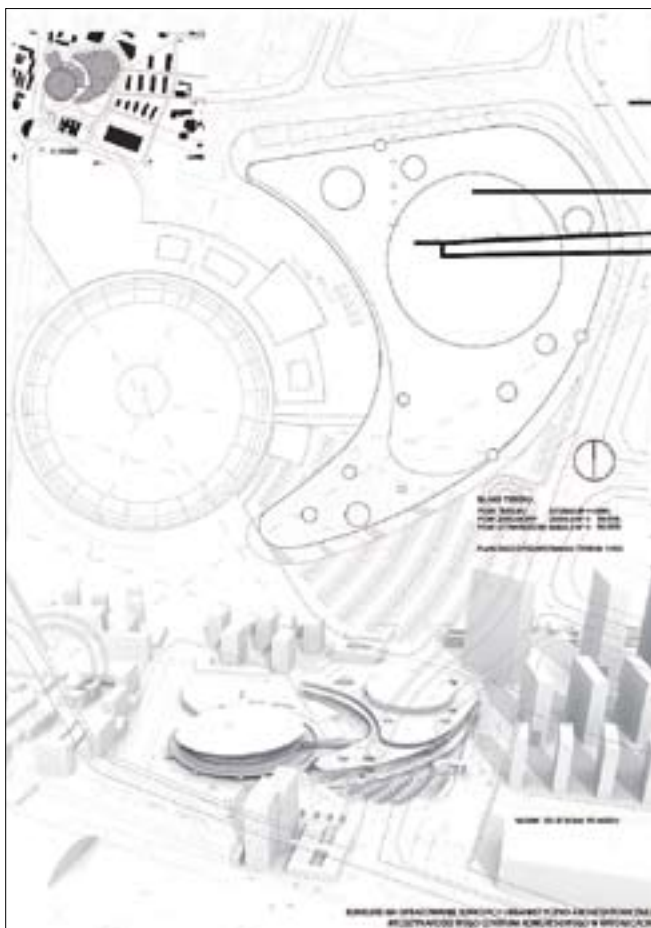

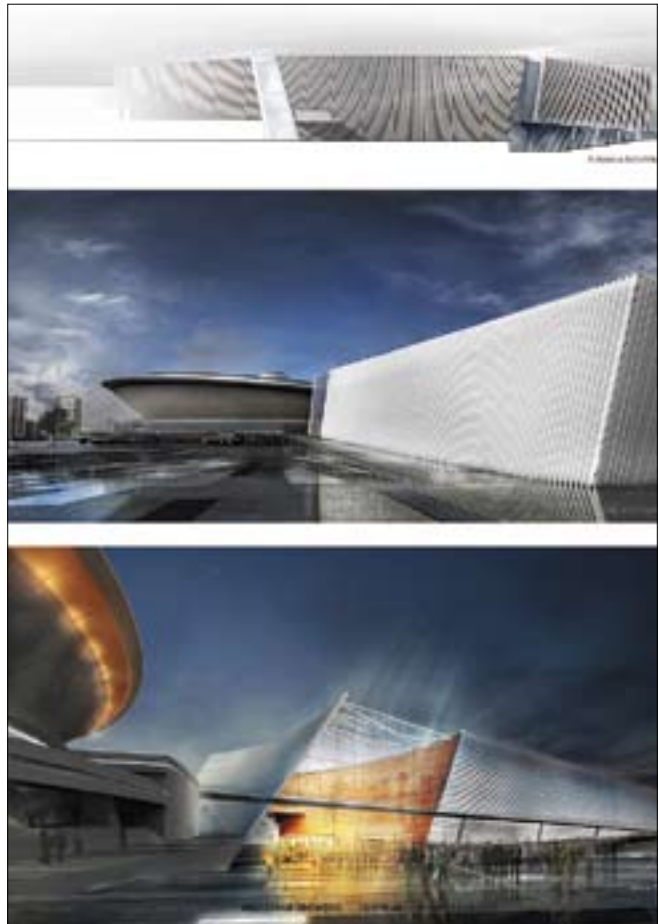
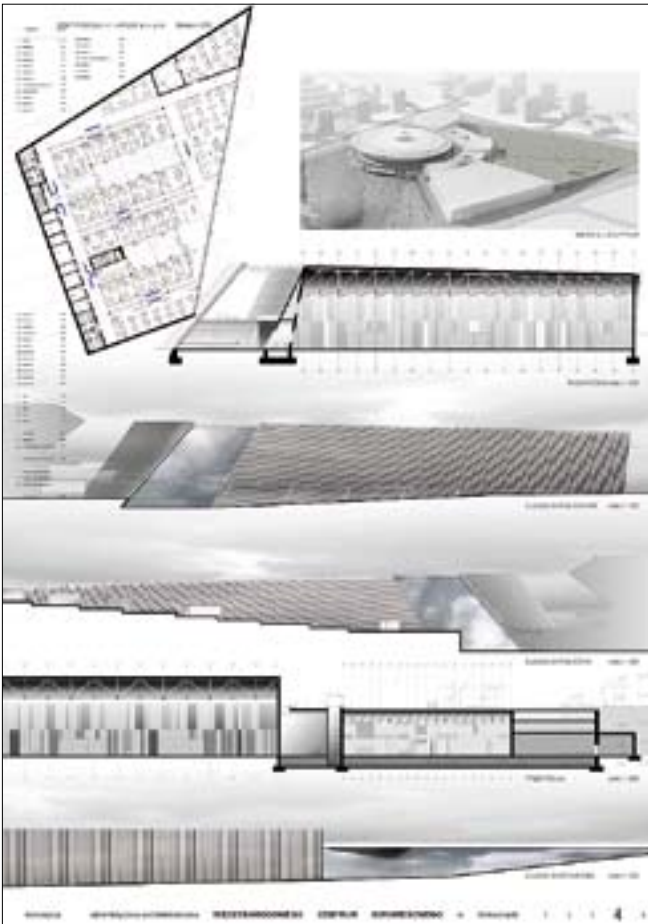
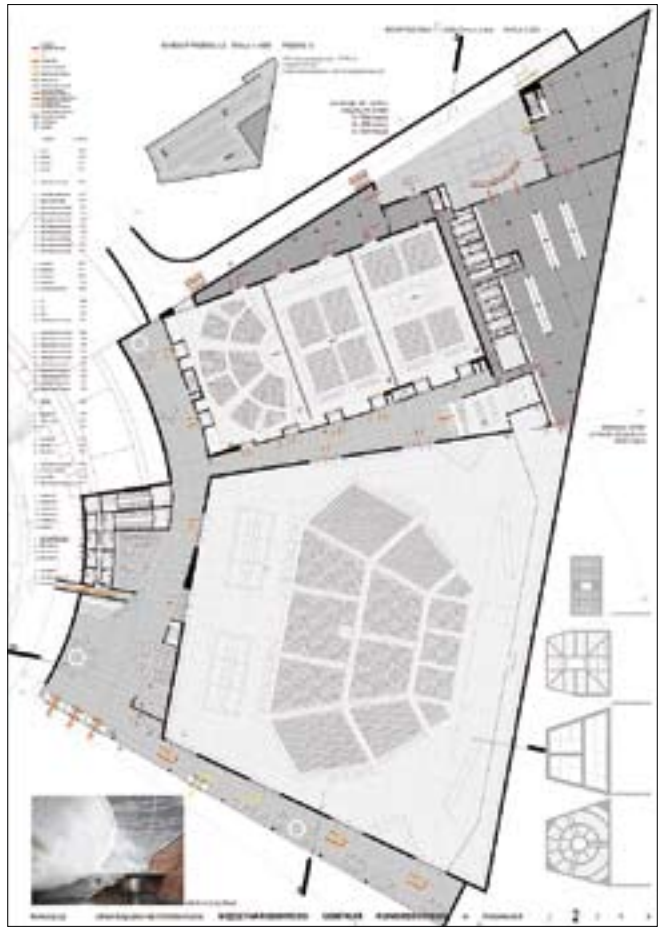
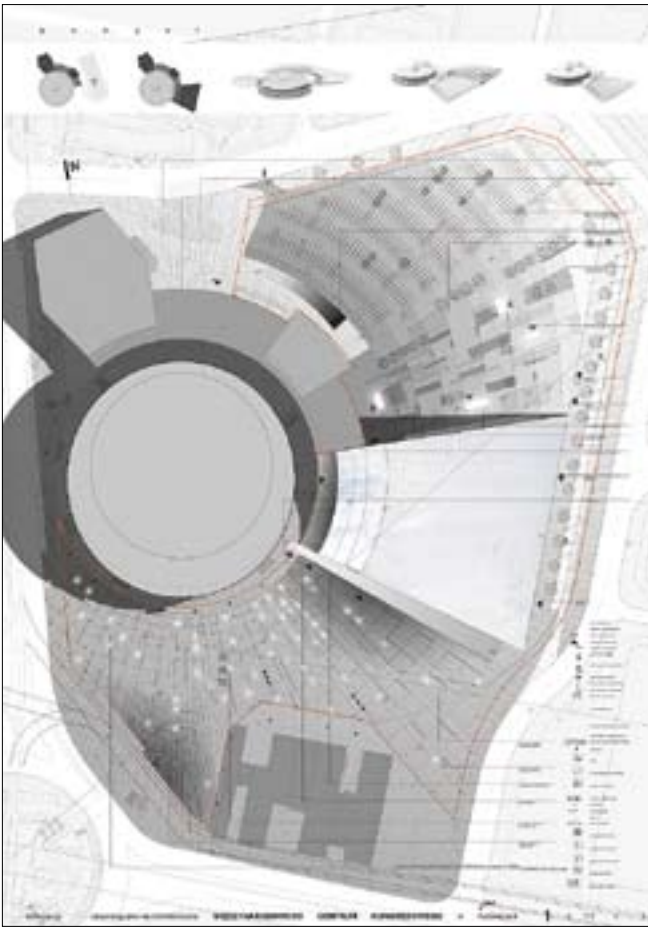

Międzynarodowy konkurs na Międzynarodowe Centrum Kongresowe w Katowicach
III nagroda – WIZJA Sp. z o.o. Kraków; Grupa Projektowa Proxima Sp. z o.o., Kraków

Międzynarodowy konkurs na Międzynarodowe Centrum Kongresowe w Katowicach
Wyróżnienie II-go stopnia – Estudio Lamela Sp. z o.o. Oddział w Warszawie; Estudio Lamela S.L. Madryt Hiszpania

Międzynarodowy konkurs na opracowanie projektu koncepcyjnego architektoniczno-urbanistycznego p.n. „Zagospodarowanie terenu Jordanek w Toruniu na cele kulturalno-kongresowe – wielofunkcyjna sala koncertowa”

Organizator konkursu, Zamawiający:

- Gmina Miasta Toruń, Urząd Miasta Torunia

Konsultant i prowadzący konkurs:

- Stowarzyszenie Architektów Polskich Oddział Toruń

Sekretariat organizacyjny konkursu z ramienia SARP:

- mgr inż. arch. Maria Czernichowska – SARP O/Wybrzeże
- mgr inż. arch. Katarzyna Zajac – SARP O/Toruń

Skład sądu konkursowego:

- Przewodniczący - mgr inż. arch. Adam Popielewski, Dyrektor Wydziału Architektury i Budownictwa Urzędu Miasta Torunia
- mgr Rafał Pietrucień, Zastępca Prezydenta Torunia
- mgr Zbigniew Derkowski, Dyrektor Wydziału Kultury Urzędu Miasta Torunia
- mgr Paweł Dudzik, Dyrektor Torunskiej Orkiestry Symfonicznej

- Wojciech Zakuła, przedstawiciel Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- dr inż. arch. Stanisław Dopierała, sędzia referent, SARP O/Wybrzeże
- prof. dr hab. inż. arch. Marian Fikus, SARP O/Poznań
- mgr inż. arch. Piotr Koziej, SARP O/Toruń
- dipl. ing. arch. Stefan Scholz, Izba Zawodowa Architektów Niemiec
- mgr inż. arch. Piotr Wędrychowicz, SARP O/Poznań

I Nagroda

Fernando Martin Menis, Menis - Architectos SLP, Tenerife, Hiszpania

Zespół autorski:

1. Fernando Martin Menis
2. Karolina Mysia
3. Victor Martinez Segovia
4. Jose Ma Milian Rovira
5. Pedro Cerda
6. Simona Argentyna Rota
7. Sergio Brus Benegas
8. Roberto Delgado Diaz
9. Pruden Arnau Orenga
10. Juan Alberto Bercedo Bello
11. Antonio Martinez Hernandez
12. Juan Enrique Saiz Martin

Opinia Jury:

Praca nr 5 uzyskała **I nagrodę** za rzeźbiarską formę architektoniczną oraz wszechstronność funkcjonalną obiektu. Obiekt stwarza bardzo dobre możliwości realizacji wielu funkcji kulturalno-kongresowych.

Opinia o pracy:

Obiekt stanowi integralne połączenie kubatury sali z otaczającym terenem. Nawiązuje do skali i formy zabudowy staromiejskiej. Jest kontynuacją pierzejowej zabudowy ulicy Wałów Gen. Sikorskiego i Alei Solidarności z zapraszającym do środka usytuowaniem wejścia od Alei Solidarności.

Budynek sali koncertowej tworzy spójną wizję architektury zewnętrznej i wewnętrznej.

Rozczłonkowana rzeźbiarsko bryła obiektu nawiązuje do skali zabudowy tkanki staromiejskiej.

1. Kształt kompleksu stawia go w rzędzie nowoczesnych, śmiałych rozwiązań architektonicznych, a użyte materiały dają wielkie możliwości twórczego iluminowania obiektu za pomocą światła i nowoczesnych multimedii, co sprawi, iż będzie on zmieniał się wraz ze zmianą konfiguracji, barwy i natężenia oświetlenia.

2. Wielofunkcyjność sali koncertowej i możliwość połączenia jej z salą kameralną, wraz z przestrzenią sceny, tworzy przestrzeń wręcz wymarzoną do organizacji przedsięwzięć wielkiego formatu, o charakterze eventów, prezentacji i targów, a także realizacji ambitnych widowisk telewizyjnych.

3. Na uznanie zasługuje również możliwość wykorzystania sceny sali koncertowej jako sceny koncertu czy widowiska plenerowego, poprzez otwarcie jej na zewnątrz na plenerowy plac koncertowy, przez co scena spełnia podwójną funkcję, sceny sali koncertowej oraz plenerowej.

4. Wnętrze tej wielofunkcyjnej sali koncertowej nie pozwala zapomnieć o jej indywidualnym, autorskim charakterze, każde pomieszczenie przynależy do całości i posiada wyraźnie odcisnięte piętno autora: znakomitego rzeźbiarza – architekta.

5. Sala koncertowa spełnia wymagania wnętrza, w którym prezentować się będzie muzykę akustyczną (klasyczną).

6. Zaplecze sceny stwarza możliwości realizacji zarówno ambitnych przedstawień teatralnych i operowych, a także nowoczesnych widowisk estradowych, w których wymagane jest użycie zewnętrznego- wynajmowanego ciężkiego

sprzętu oświetleniowego, multimediiów, elementów nowocześniejszej scenografii.

7. Dużą zaletą projektu jest również możliwość bezkonfliktowego etapowania inwestycji.

II Nagroda

Marek Budzyński „ARCHITEKT” Sp. z o.o., Warszawa

Skład zespołu:

Marek Budzyński (architektura)
 Zbigniew Badowski (architektura)
 Krystyna Ilmurzyńska (architektura)
 Mateusz Herbst (architektura)
 Artur Filip (architektura)
 Beata Świeboda (architektura)
 Marek Mroziewicz (architektura)
 Marianna Mikołajczak (architektura)
 Jan Dodacki (akustyka)
 Maciej Wojciechowski (technologia sceny i widowni)
 Krzysztof Guraj (konstrukcja)
 Jarosław Kujawa (instalacje sanitarne)
 Mariusz Blechar (instalacje elektr. i niskoprądowe)
 Roman Kaźmierczak (ochrona przed pożarem)

Praca nr 1 uzyskała **II nagrodę** za czytelną ideę wyrażoną kształtowaniem przestrzeni łączącym archetyp architektury tworzącej miejskie przestrzenie placu i ulicy z krajobrazowym formowaniem budowli przenikającej się z zielenią parku Jordaneka.

Opinia o pracy:

Budynek Sali Koncertowej zlokalizowano zgodnie z warunkami konkursu. Wejście główne wraz z placem utworzonym przez przenikanie przestrzeni foyer i galerii z wcięciem do poziomu -3,50 fosa, z układem schodowo - amfiteatralnym znakomicie rozwiązuje problem ciągłości pierzei pryncypialnej Alei Solidarności z potrzebą uzyskania reprezentacyjnej przestrzeni w strefie sektora wejściowego. Główny poziom foyer ($\pm 0,00$) spina jego przestrzeń wewnętrzną z przestrzenią publiczną „Parku Strugi”, uformowaną w postaci lekko opadającej łąki tworzącej otwarte przedpole widokowe na sylwetkę Starego Miasta. Założenie parkowe zostało wzbogacone racjonalnie zaprojektowanym systemem retencji wód opadowych i zasobów lokalnych wody, w obiegu zamkniętym. Odpowiednie ukształtowanie części ścian i dachów kompleksu budowlanego Sali Koncertowej (a w drugim etapie także Hotelu Kongresowego) powiększają przestrzeń publiczną parku i otwierają – poprzez ich udostępnienie – nowe płaszczyzny widokowe na sylwetkę Starego Miasta.

Wejścia drugorzędne, techniczne, dostawy wielkobarytowe i zjazdy do parkingów podziemnych zapewnia ulica wewnętrzna, utworzona pomiędzy istniejącą i projektowaną zabudową, uwalniając całkowicie przestrzeń parkową od ruchu samochodowego.

Rozwiązanie projektowe obiektu podstawowego, poprzez zastosowanie mobilnych podłóg, ścian i sufitów przestrzeniach scenicznych i widowniach, dobrze wzajemnie skonfigurowanych pomieszczeń Sali Głównej i Sali Kameralnej, zapewnia maksymalną elastyczność użytkową kompleksu, umożliwiającą uzyskanie kilkunastu opcji funkcjonalnych: od Sali Koncertowej w kilku wariantach, Sali Operowej także o zmiennej ilości widzów, baletu, widowisk teatralnych, imprez multimedialnych, seansów kinowych, do występów rockowych, konwencji, kongresów i hal wystawowo-targowych włącznie. Powiązanie Sali Kameralnej z amfiteatrem i trapezem opadającej łąki, poprzez ruchomą ścianę, umożliwia organizację łączonych spektakli odbywających się w obu przestrzeniach z włączeniem do gry przestrzennej i muzycznej bardzo dobrze kompozycyjnie zlokalizowanej wieży Carillonu.

Zaproponowana reżyseria światłem, przy zastosowaniu w elewacjach dużych płaszczyzn szklenia przezroczystego i białego półprzezroczystego w połączeniu z pionami rzeźb „Symfonii Tworzenia” mogą utworzyć fascynujący spektakl światła w porze wieczornej i nocnej.

Zagadnienia materiałowe, techniczne – konstrukcyjne, akustyczne, technologiczne, instalacyjne, zostały rozwiązane i omówione kompleksowo, w zakresie szczegółowości adekwatnym do poziomu projektu koncepcyjnego.

III Nagroda

Zbigniew Pszczulny, J.S.K. Architekci Sp. z o.o., Warszawa

Skład zespołu:

1. Zbigniew Pszczulny
2. Mariusz Rutz
3. Jurek Ślapa
4. Wolfgang Marcour
5. Stephan Meyer
6. Marcin Iwaszkiewicz
7. Jędrzej Przyłuski

Praca nr 14 uzyskała **III nagrodę** za czytelność idei stworzenia unikalnego zespołu wspólnej przestrzeni wielofunkcyjnej sali koncertowej, sali kameralnej oraz zespołu centrum kongresowego wraz z hotelem

- uzyskanie interesującej przestrzeni w skali urbanistycznej, stwarzającej niepowtarzalny klimat tego miejsca
- wyjątkowe i ekspresyjne kreowanie architektury całego zespołu.

Opinia o pracy:

Wysoko ocenia się pomysł stworzenia lapidarnej i ekspresyjnej formy przestrzennej całego zespołu.

Cały zespół operując prostymi środkami uzyskuje interesującą przestrzeń zarówno zespołu budynków jak i stworzonej przestrzeni zewnętrznej oraz doskonale wpisuje się w zastaną strukturę miejsca i miasta.

Niebanalna architektura tworzy różnorodne klimaty komponujące się z otaczającym terenem.

Pozytywnie ocenia się : wprowadzenie nowej funkcji atelier dla artystów oraz klubu muzycznego, który tworzy kolejną przestrzeń koncertową. Koncepcja zmusza do realizacji całego kompleksu i wyklucza etapowanie w czasie.

Negatywnie ocenia się: zbyt lapidarny sposób przedstawiania szczegółów technicznych.

- projekt nie rozwiązuje wielofunkcyjności sal koncertowych oraz zaplecza sceny
- brak komunikacji pionowej (windy), również komunikacji dla osób niepełnosprawnych
- neguje się schematyczne rozwiązanie detali komunikacji w budynkach jak i dojścia do równych poziomów
- brak wizualizacji sali koncertowej
- źle zrozumiana wielofunkcyjność sali koncertowej, która w rzeczywistości nie stwarza takich możliwości
- dostawa towarów odcina zespół od atrakcyjnych terenów zielonych.

Wyróżnienie równorzędne

Jan Kubec, Rar 2 Laboratorium Architektury, Ruda Śląska

Skład zespołu:

1. Jerzy Cibis
2. Magdalena Łukasik
3. Jan Kubec
4. Anna Małek
5. Szymon Jawor
6. Piotr Tarczyński
7. Robert Stachera
8. Wojciech Wiatr
9. Martin Strewinski
10. Artur Skupień
11. Andrzej Kołaczkowski
12. Ian Booth
13. Przemysław Sobieski
14. Alistair Meachin
15. Ian Thompson
16. Roman Kaźmierczak

Praca nr 6 otrzymała **wyróżnienie** za interesującą i kompleksową koncepcję, która prawidłowo wpisuje się w sekwencję istniejących budynków użyteczności publicznej, uzupełniając ten kwartał miejski.

Opinia o pracy:

Charakterystyczną cechą projektu jest klarowna czytelność rozłożonych funkcji, które uzyskano przez strefowanie/warstwowanie :

- strefa foyer z przestrzenią wystawienniczą
- strefa audytorium/widowni
- strefa mechaniki
- strefa sceny i kieszenie boczne
- strefa administracji i garderoby artystów

Warstwy te dobrze i samoistnie jak i niezależnie mogą ze sobą istnieć/funkcjonować.

Zaopatrzenie budynku konsekwentnie zaproponowane jest przy tylnej części budynku.

Problematyczne jest parkowanie tirów i busów.

Otwarcie holu głównego na otaczający park uznaje się za pozytyw pracy, praca pomimo wielu interesujących rozwiązań nie tworzy przestrzeni umożliwiającej identyfikację tego szczególnego miejsca.

Wyróżnienie równorzędne

Marek Pelc, Wocich Student, PROJEKT 3 s.c., Rybnik

Skład zespołu:

1. Marek Pelc
2. Wojciech Student
3. Barbara Turyk
4. Katarzyna Hermyt
5. Tomasz Nosiadek,
6. Marcin Pała
7. Krzysztof Sobik

Projekt nr 9 otrzymał **wyróżnienie** za interesującą architekturę oraz niekonwencjonalny sposób przedstawienia koncepcji zagospodarowania terenu Jordanek jako miejsca mającego stanowić współczesną północną bramę miasta.

Opinia o pracy:

Dostrzegając specyfikę i niepowtarzalny potencjał miejsca, autorzy w sposób zamierzony przyjęli, iż historyczny układ urbanistyczny Zespołu Staromiejskiego stanowi jedynie tło dla otaczającej nowo projektowanej współczesnej architektury.

Pomimo tego współczesna brama miasta zlokalizowana na terenie Jordanek nawiązuje i łączy nowoczesne elementy zabudowy z historią Starego Miasta, opartą o oś ul. Chelmińskiej. Efektownie połączono różne elementy wykończeniowe zaprojektowanych obiektów, to jest szkła, cegły, aluminium, drewna itp. Mankamentem pracy jest niedostatecznie dobrze zaprojektowaną komunikację, zwłaszcza w zakresie dostaw.

Wyróżnienie równorzędne

Marcin Piwoński, PIW-PAW ARCHITEKCI Sp. z o.o., Gdańsk

Skład zespołu:

1. Marcin Piwoński
2. Dariusz Pawłowski
3. Robert Brodziński
4. Michał Chyła
5. Wojciech Matuszewski
6. Zofia Piwońska
7. Dagmara Piotrkowska
8. Piotr Sobociński
9. Elżbieta Gackowska

Projekt nr 10 otrzymał **wyróżnienie** za dużą wrażliwość na walory architektoniczne starego Torunia.

Opinia o pracy:

Autorzy proponują oryginalny układ zabudowy całego zespołu, a także atrakcyjne, wolne przestrzenie wpisujące się w nienaruszony układ plant. Zaletą projektu jest możliwość otwierania zaplecza sceny na plac koncertowy, umożliwiającą

cy organizację imprez plenerowych. Walory te w pełni ujawnią się jednak dopiero w drugim etapie, pod warunkiem realizacji budynku hotelowo-kongresowego zgodnie z obecną koncepcją.

Zaproponowany układ wnętrza uniemożliwia łączenie sal koncertowych ich wspólne wykorzystywanie. Nie przewidziano też oczekiwanej zmienności geometrii dużej sali.

Wyróżnienie równorzędne

Krzysztof Kozłowski „Warsztat Architektury” Pracownia Autorska K. Kozłowski, Sopot

Skład zespołu:

1. Krzysztof Kozłowski
2. Andrzej Prusiewicz
3. Maciej Jaśkowiec
4. Agata Szymańska
5. Karol Tomczak

Projekt nr 11 otrzymał **wyróżnienie** za dużą znajomość technologii teatru.

Opinia o pracy:

Projekt bardzo prosto, logicznie i funkcjonalnie zagospodarowuje przestrzeń kwartału, pozostawiając ogromną swobodę twórcom przyszłego zespołu hotelowo-kongresowego. Mimo szczególnej zwartości całego zespołu otwiera się na planty, które zachowuje bardzo szeroko, w sposób niemal nienaruszalny.

Elewacja od strony Czerwonej Drogi wraz ze zlokalizowanym przed nią amfiteatrem umożliwia w tym ruchliwym miejscu projekcje multimedialne i koncerty carillonowe. Dość schematyczne przedstawienie elewacji nie pozwala na ocenę architektury, zwłaszcza w kontakcie z Aleją Solidarności

Wyróżnienie równorzędne

Romuald Loegler, ATELIER LOEGLER Sp. z o.o., Kraków

Skład zespołu:

1. Romuald Loegler

2. Krzysztof Siuta
3. Alicja Kępka Guerrero
4. Aleksandra Chmielewska
5. Szymon Bochenek
6. Kamila Rychły

Projekt nr 18 otrzymał **wyróżnienie** za koncepcję stworzenia placu - forum muzyki prostymi, archaicznymi formami, które tworzą dynamiczną - ekspresyjną przestrzeń.

Opinia o pracy:

Główną myślą przewodnią projektu jest przyjęte przez autorów założenie, iż budynek wielofunkcyjnej sali koncertowej ma być reakcją na potrzebę stworzenia sieci powiązań między miastem a parkiem. To przyjęcie założenia w tym miejscu jest tylko uzasadnione przez autorów i wydaje się zbyt hipotetyczną propozycją.

Konieczność usytuowania wszystkich funkcji pod jednym, dachem/w jednej formie budynku, zmusiła autorów do rozwiązania większości funkcji „w głąb” terenu/pod ziemią.

Kompozycja fasad jest monotonna. Komunikacja zaopatrzenia sceny jest bardzo problematycznie rozwiązana.

Wyróżnienie honorowe

Maciej Mąka, Mąka. Sojka. Architekci, Warszawa

Skład zespołu:

1. Maciej Mąka
2. Radosław Sojka
3. Radosław Bajor
4. Mariusz Komraus
5. Joanna Longa
6. Grzegorz Madejski
7. Bartosz Piestrzyński
8. Grzegorz Pyzikiewicz
9. Dagmara Szyszak
10. Radosław Smoliński
11. Robert Nowicki

Projekt nr 13 otrzymał **wyróżnienie honorowe** za wzorowe rozwiązanie sal pod względem technologii i akustyki.

Opis autorski I Nagrody

PONADCZASOWA KONCEPCJA O WŁASNEJ OSOBOWOŚCI.

REINTERPRETACJA CEGLANEJ TRADYCJI KONSTRUKCYJNEJ MIASTA.

I.UZASADNIENIE PRZYJĘTEJ KONCEPCJI URBANISTYCZNEJ I ARCHITEKTONICZNEJ.

Teren Jordanek to most. Transycja między Starym Miastem i jego rozrastająca się nową częścią. Stanowi połączenie Starego z Nowym. Taki jest też budynek

Sali koncertowej. GRA BARW. CZERWIEN I BIEL. Czerwień jako reinterpretacja ceglanej tradycji miasta. Biel - technologia i nowoczesność.

SPOKÓJ I SIŁA

WALORY ESTETYCZNE. BUDYNEK O NIEPOWTRZALNYM CHARAKTERZE.

Wielofunkcyjna Sala Koncertowa będzie kulturalną wizytówką miasta na szczeblu międzynarodowym. Dzięki swojej unikatowej lokalizacji i strategicz-

nej pozycji, nie może stać się tylko następnym budynkiem. Powinna być obiektem wyjątkowym, emblematem, odbiciem i dumą społeczności. Nową ikoną i atrakcją turystyczną miasta.

Budynek ten jest nie tylko po to aby widzieć, ale przede wszystkim być widzianym.

Połączenie tradycyjnego rzemiosła cegły i nowoczesnej technologii betonu. (...)

Kolorystyka wnętrza oprócz symbolicznej wymowy ma również swoje praktyczne uzasadnienie. Gwarantuje kontrolę iluminacji we wnętrzu a jej matowa tekstura pozwala na kontrolę odbić światła. Ma to ogromne znaczenie dla odpowiedniego odbioru scenografii oraz odbiór wizualny sali.

NAJWAŻNIEJSZE CECHY BUDYNKU:

- Budynek unikatowy o indywidualnym charakterze.
- Strategiczna pozycja.
- Budynek-gąbka, zdolny do adaptacji do różnych sytuacji i wydarzeń.
- Kolorystyka i matowa tekstura wnętrza zapewnia łatwą kontrolę iluminacji
- Sale koncertowe mogą mieć różne zastosowanie i pojemność.
- Akustyka dopasowuje się do każdego typu wydarzeń.
- Stanowi integralną część terenu.
- Niewielka wysokość budynku, adaptuje się do wymagań miasta, pozostawia nietkniętą niepowtarzalną panoramę miasta Torunia.
- Respektuje zieleń parkową, kreując zielony łuk okalający parcelę.
- Oszczędność energetyczna i niewielkie koszty utrzymania.

- Może być konstruowany etapami, co umożliwiłoby funkcjonowanie

budynku przed całkowitym zakończeniem budowy.

KONTYNUACJA I OTWARCIE.

SALA KONCERTOWA JAKO PRZEJŚCIE.

BRYŁA BUDYNKU I JEJ RELACJA Z OTOCZENIEM.

NIEPOWTARZALNY CHARAKTER. Kreuje wewnętrzny intymny świat, pozostając w płynnym połączeniu z zewnętrznym. Stanowi on drzwi, przejście. Pozwala przeniknąć przez siebie i przedostać się do wewnętrznego placu-serca parceli.

Do budynku docieramy od strony Alei Solidarności przedłużenia ulicy Chełmińskiej. W miejscu spotkania tych dwóch ulic, jak przedstawiają to mapy historyczne, znajdowała się jedna z głównych bram do miasta. To najkrótsze połączenie z toruńską Starówką sugeruje aby zorientować główną fasadę budynku na tę właśnie ulicę. Widziany on będzie już na wysokości Rynku Staromiejskiego i przekształci się w wyjątkowe zakończenie osi widokowej ulicy Chełmińskiej.

Podzielony rzeźbiarsko na 4 moduły, gra z przestrzenią. Cięcia pomiędzy bryłami, szczeliny powstałe by izolować akustycznie poszczególne moduły, zapewnić im dostęp światła, komunikować ze sobą i z zewnętrznym światem. Kreuje wyjątkowe przestrzenie, zarówno wewnątrz poszczególnych modułów jak i w przestrzeniach które powstają między nimi.

Nie tylko zewnętrzny wygląd budynku jest wyjątkowy, sposób funkcjonowania wnętrza również proponuje rewolucyjne idee.

Przestrzenie publiczne i prywatne są jasno oddzielone. Wszystkie części o charakterze przestrzeni publicznej, łączą się, tworząc jednolitą przestrzeń przenikającą poprzez poszczególne moduły i piętra budynku. Daje to efekt niezwykłej płynności wnętrza i komunikacji między poszczególnymi elementami programu funkcjonalnego. Otwory wyrzeźbione w bryłach budynku przenikają się z zewnątrz zamazując wyraźną między nim granicę.

KAŻDY Z MODUŁÓW POSIADA INDYWIDUALNY CHARAKTER I FORMĘ ZALEŻNIE OD PEŁNIONEJ FUNKCJI:

PIERWSZY Z MODUŁÓW delikatnie odsunięty od linii zabudowy płynnie wprowadza do wnętrza budynku. Strategiczny punkt dla recepcji i ochrony budynku. Szatnia połączona z głównym foyer i reprezentacyjne schody prowadzące piętro w dół do kolejnej jego części skąd dostajemy się na poziom najniższych siedzeń sal koncertowych.

Bryła daje efekt lewitującej nad powierzchnią ziemi pozwala na płynne przejście na wewnętrzny plac - scenę plenerową Sali Koncertowej. Obszerny hol, który nam w tym pomaga mieści kawiarnię, bardzo dobrze dostępną zarówno z foyer jak i dla widzów spektakli. Na 1 piętrze mieści się część administracyjna budynku oraz garderoby solistów i dyrygenta a na poziomie -1 pozostała część garderób w bezpośrednim połączeniu z salą. MODUŁ KAMERALNEJ SALI KONCERTOWEJ to część foyer z kasami i działem kontaktów z publicznością oraz pion komunikacyjny pozwalający dostać się widzom do Sali Konferencyjnej.

Ponad instalacjami oświetleniowymi pudła sceny kameral-

nej wydzielono przestrzeń dla dzwonnicy. Znajdują się tu najcięższe dzwony carillonu. Carillonista natomiast oprócz możliwości gry w sali koncertowej na reprezentacyjnym balkonie mogłoby dawać koncerty widzialne również na zewnętrznym plenerowym placu. Specjalny mechanizm znajdujący się w pudle kameralnej sali koncertowej wynosi carillonistę nad poziomem placu i umożliwia rozchodzić się dźwiękom instrumentu na dużej przestrzeni. Pozwala również na doskonałą widzialność przez duże grono publiczności. W razie potrzeby transportu, mechanizm opuszcza się a carillon transportuje do części techniczno-magazynowej audytorium, skąd ma połączenie z podziemnym garażem.

MODUŁ GŁÓWNEJ SALI KONCERTOWEJ to jeden z najbardziej charakterystycznych elementów budynku. Największy z modułów podkreśla wejście lewitując ponad odwiedzającymi. Symbol idei konstrukcyjnej, której podporządkowany jest budynek. Najważniejsza funkcja budynku: Główna Sala Koncertowa ma możliwość otwarcia się na zewnętrzny plac i organizacji koncertów plenerowych. Foyer, ze względu na często niekorzystne warunki atmosferyczne jest reprezentacyjnym wewnętrznym placem, który jest w stanie pomieścić znaczną część publiczności oczekującą na spektakl.

OSTATNI MODUŁ wydaje się być zanurzony w zieleni. Uformowane nad nim roślinne wzniesienie, pozwala dostać się na dach modułu wejściowego. To również tutaj w parterze znajdują się toalety a wyżej balkony dla widzów.

AUTONOMICZNY
I KOMPLEMENTARNY.
REEKONOMICZACJA.

KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA TERENU.

BUDYNEK-GABKA ZDOLNY DO ZAADAPTOWANIA SIĘ DO RÓŻNEJ WIELKOŚCI PUBLICZNOŚCI I RODZAJU WYDARZEŃ

Projektowana Sala Koncertowa jest budynkiem o jak największej wydajności, dostosowywalnym do różnych wydarzeń i różnej ilości widzów. Gdzie byłoby nawet możliwe organizowanie kilku niezależnych wydarzeń równocześnie. Adaptuje się z powodzeniem do koncertów muzyki symfonicznej, koncertów kameralnych, spektakli teatralnych, kinowych, baletowych, opery, operetki, musicali.

Osiąga się to poprzez zastosowanie mobilnego systemu sceny i widowni umożliwiającego zaprogramowanie kilku ich ustawień. Pozwala to na dostosowanie ich na wysokość i długość do różnych potrzeb.

Liczba miejsc nie jest stała, można ją modyfikować w zależności od wydarzenia lub wydarzeń, które będzie się organizować. Dzięki zastosowaniu systemu wózków z fotelami i schodami, ilość kombinacji ustawień jest ogromna. Istnieje również możliwość zastosowania systemu spiralift dla widowni co pozwala na elektryczne sterowanie układu siedzeń. Projekt sali adaptuje się do któregośkolwiek z tych rozwiązań, biorąc pod uwagę ekonomiczność pierwszego rozwiązania.

Pierwsze trzy rzędy siedzeń mogą przekształcić się, w podnoszoną za pomocą hydraulicznego systemu, zapadnię dla muzyków. Scena posiada system dwupoziomowych zapadni scenicznych w systemie spiralift o regulowanej prędkości dla orkiestry, przedsta-

wień opery i teatru. Dodatkowo wyposażona jest w podesty dla chóru. Scena posiada możliwość otwarcia się na zewnętrzny plac i organizacji koncertów plenerowych. W związku z tym że znajduje się pod poziomem terenu, (celem uniknięcia zbytnej wysokości pudła scenicznego) zastosowany system spiralift, będzie w stanie wyrównać jej poziom z poziomem placu.

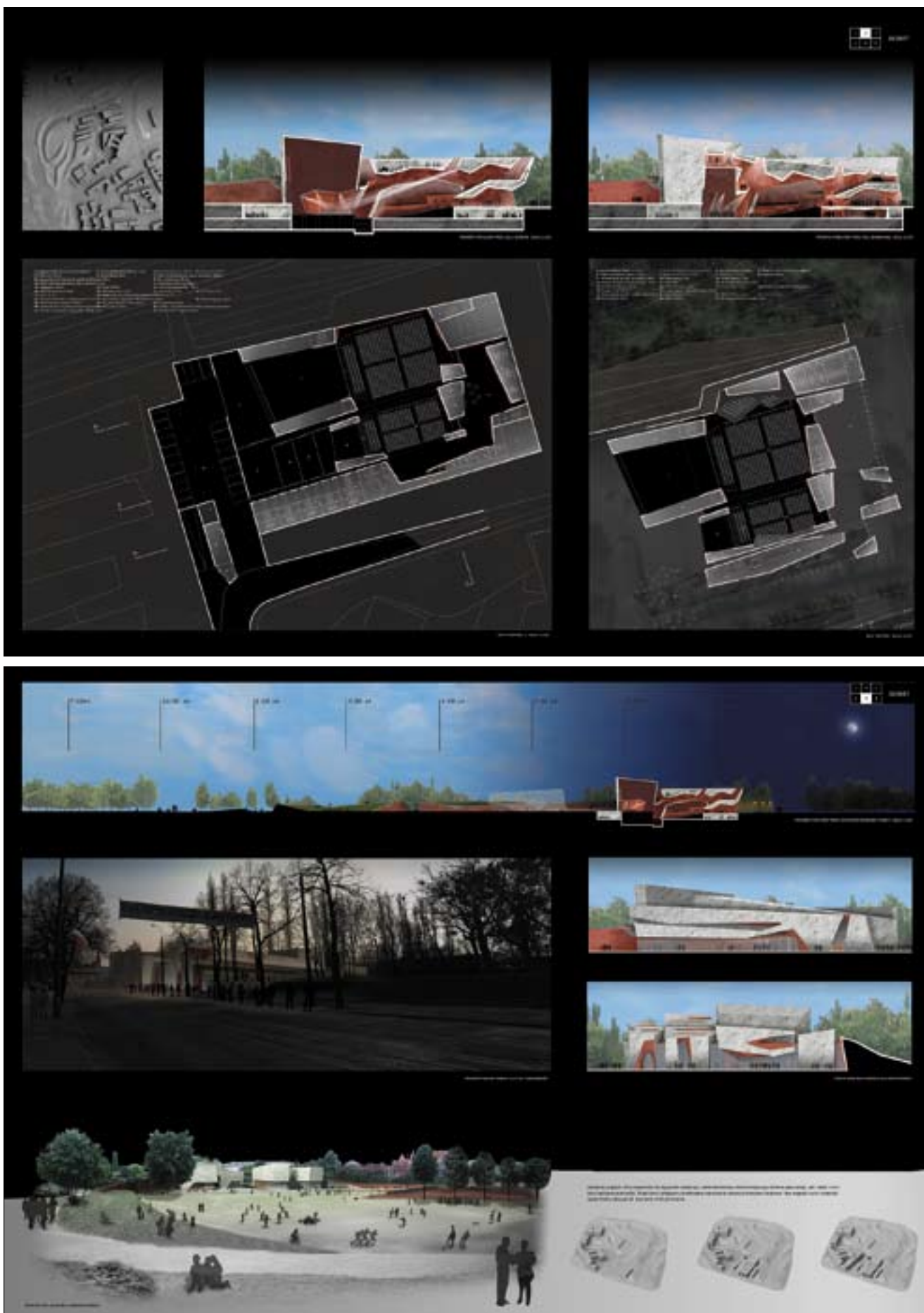
BRYŁA SALI KONCERTOWEJ MOŻE BYĆ ROZUMIANA JAKO JEDNA CAŁOŚĆ UMOŻLIWIAJĄC POŁĄCZENIE SALI GŁÓWNEJ Z SALĄ KAMERALNĄ W JEDNĄ WIDOWNIĘ, ZDOLNĄ POMIEŚCIĆ 1350 WIDZÓW.

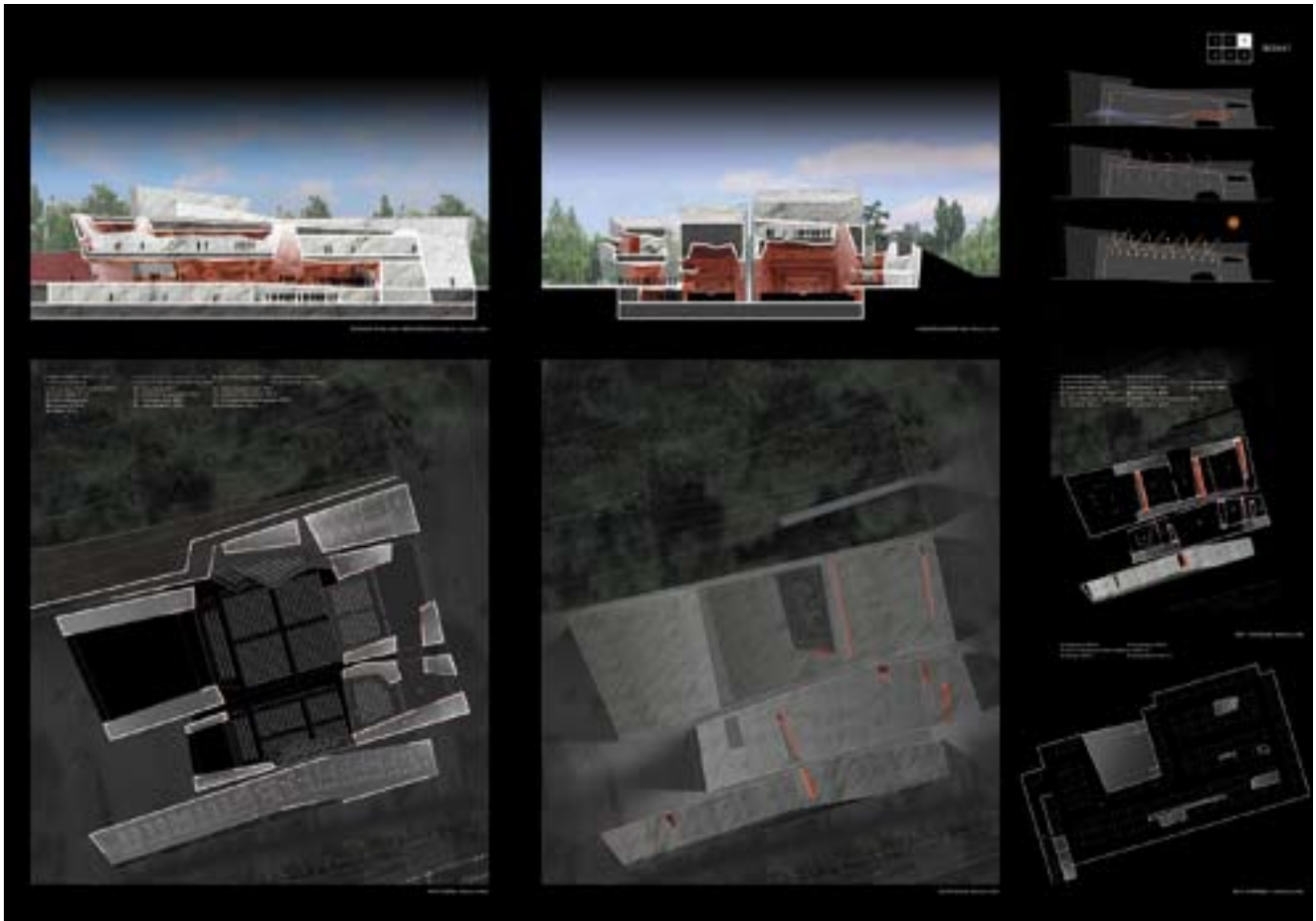
Może również zostać podzielona na mniejsze sale dając możliwość organizowania kilku spektakli dla mniejszej publiczności równocześnie. Bez względu na typ spektaklu, teatr, kino, opera, operetka, balet, muzyka symfoniczna, kongres, dzięki podwójnym drzwiom gilotynowym, zabezpieczającym akustycznie poszczególne pomieszczenia.

Drzwi te miałyby też funkcję regulatora akustycznego. W przypadku koncertu w głównej sali i zaistnienia potrzeby zwiększenia absorpcji akustycznej mogłyby się one otwierać na pustą przestrzeń Kameralnej Sali i w ten sposób regulować pogłos.

Dzięki przemyślanemu połączeniu przestrzeni sal można także powiększyć o powierzchnię foyer w parterze i w podziemiu dla organizacji np. targów. W ten sposób pojemność i możliwość budynku jeszcze bardziej się multiplikują.

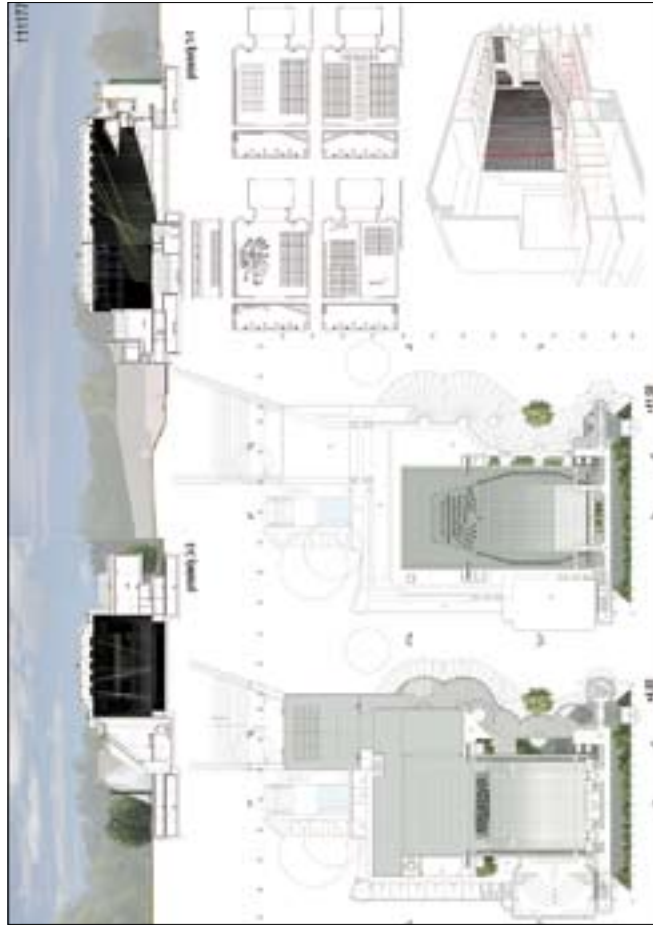

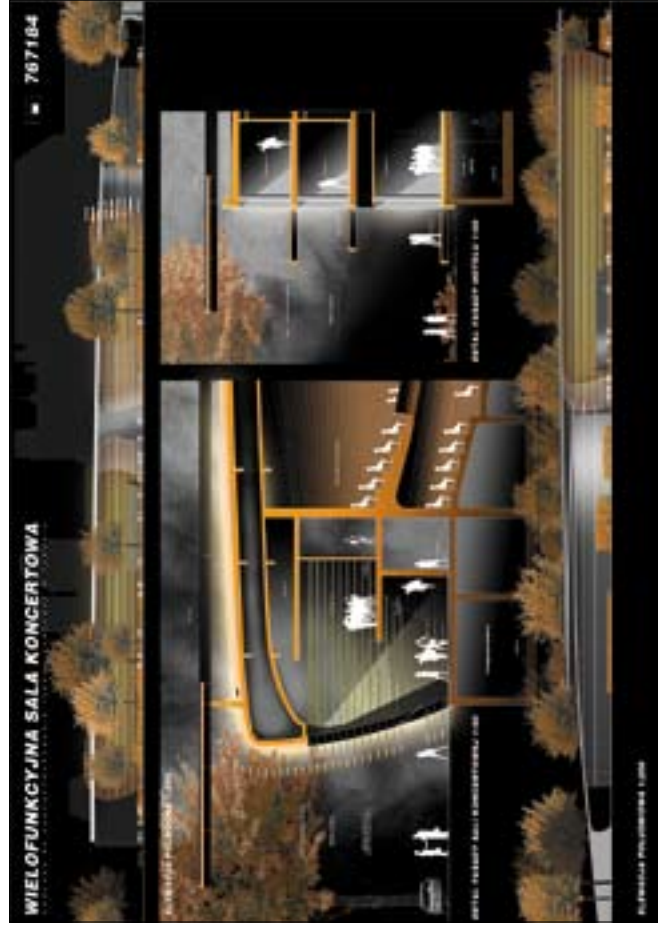

Konkurs na zagospodarowanie terenu Jordanek na cele kulturalno-kongresowe
I Nagroda – Fernando Martin Menis, Menis - Architectos SLP, Tenerife, Hiszpania

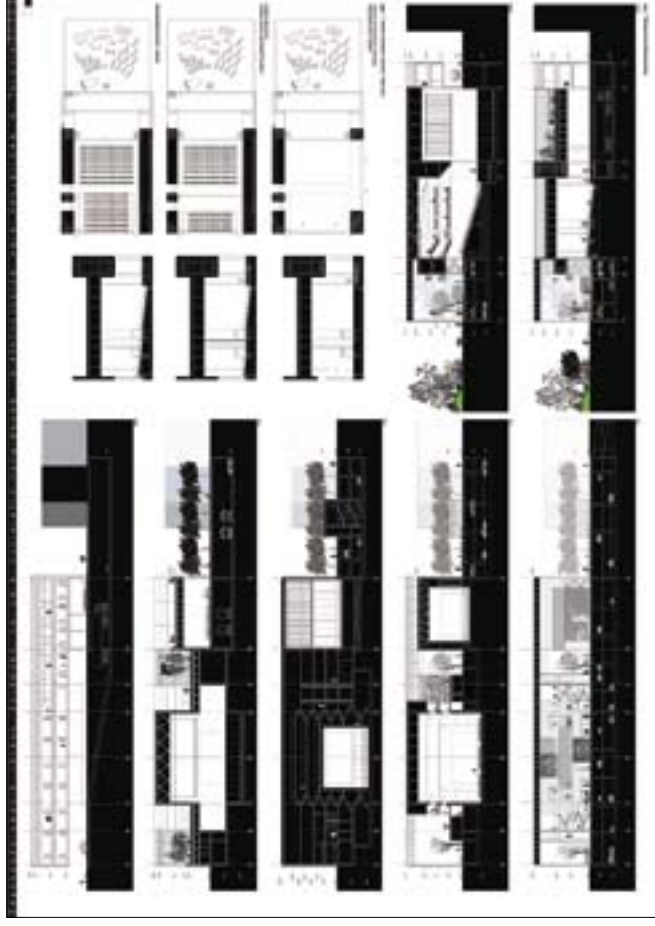
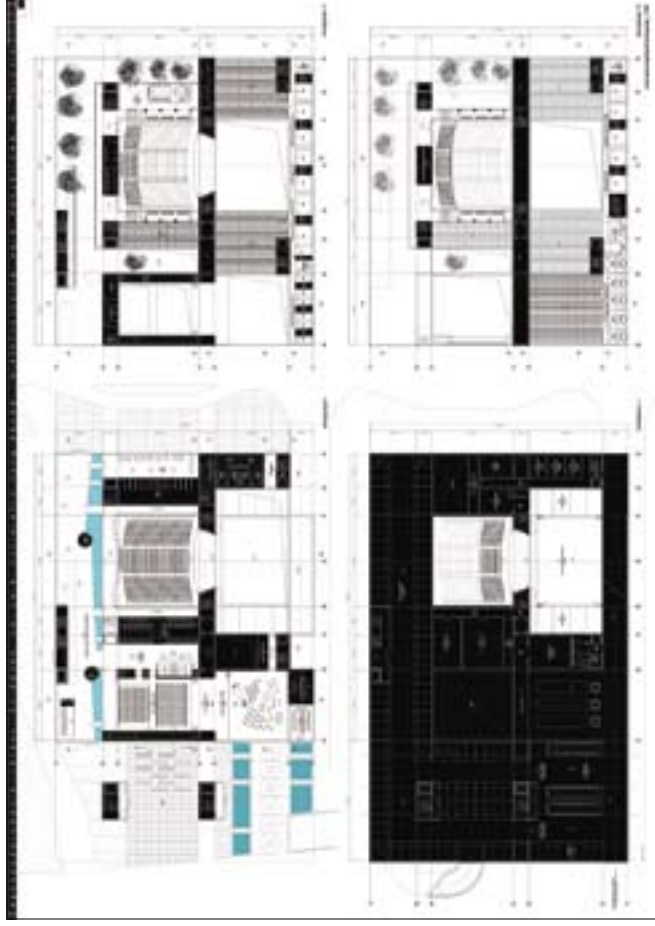
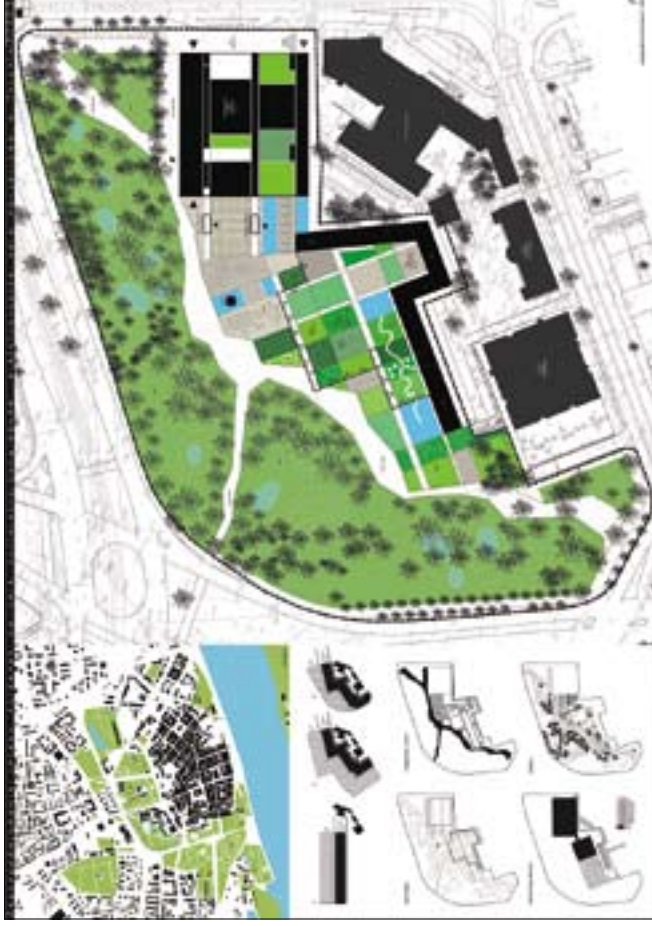

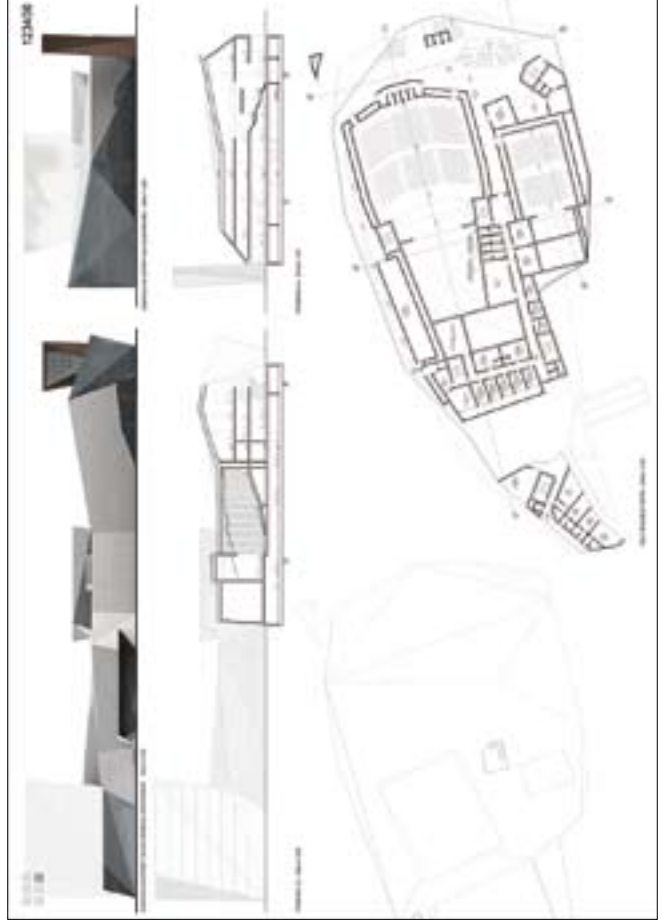
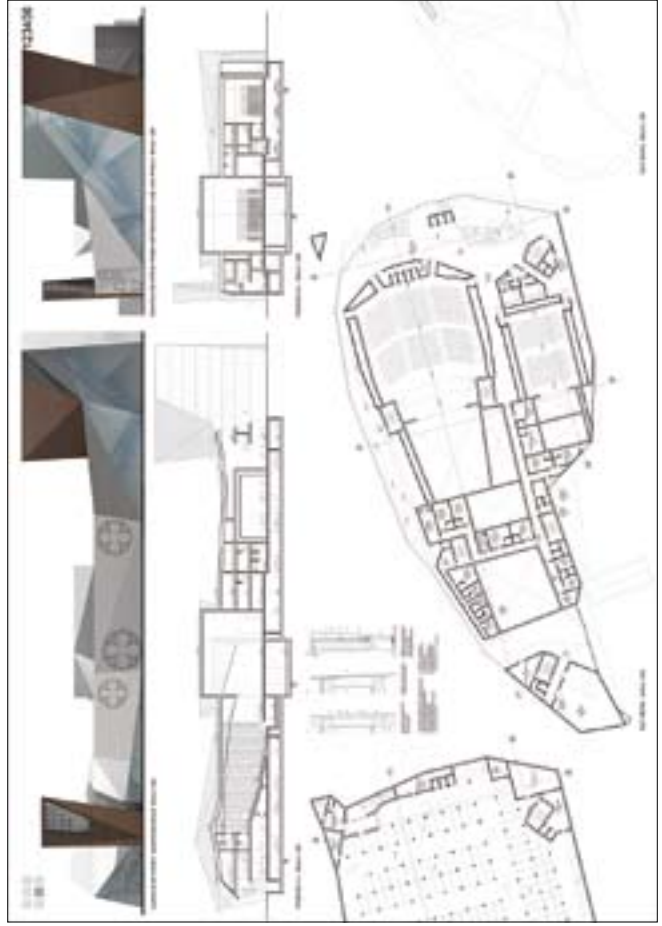
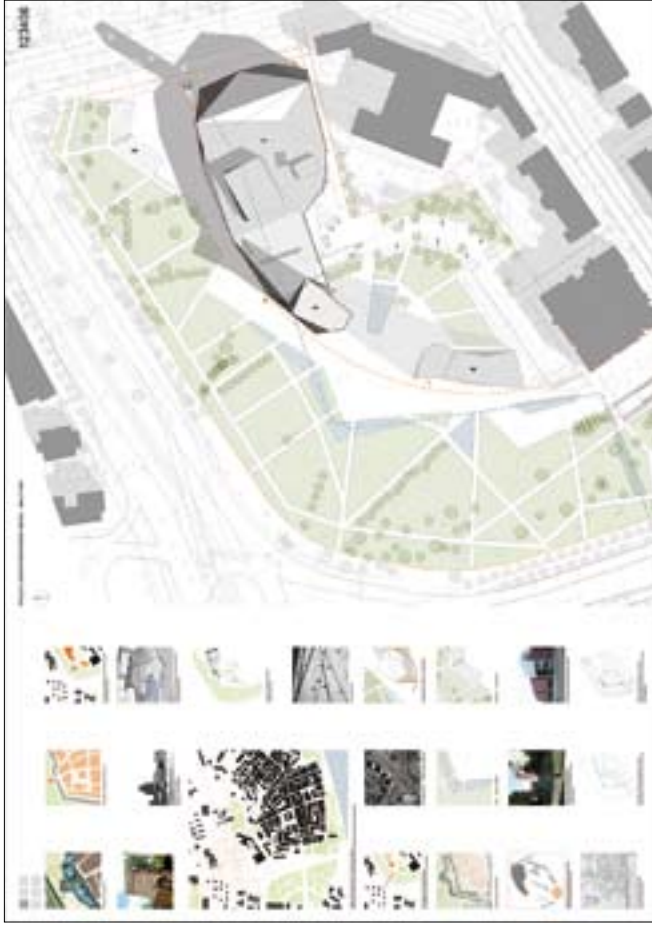

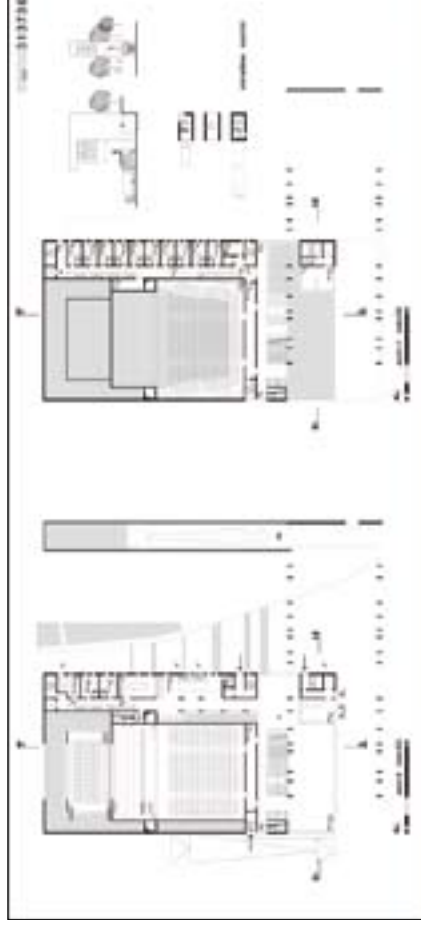
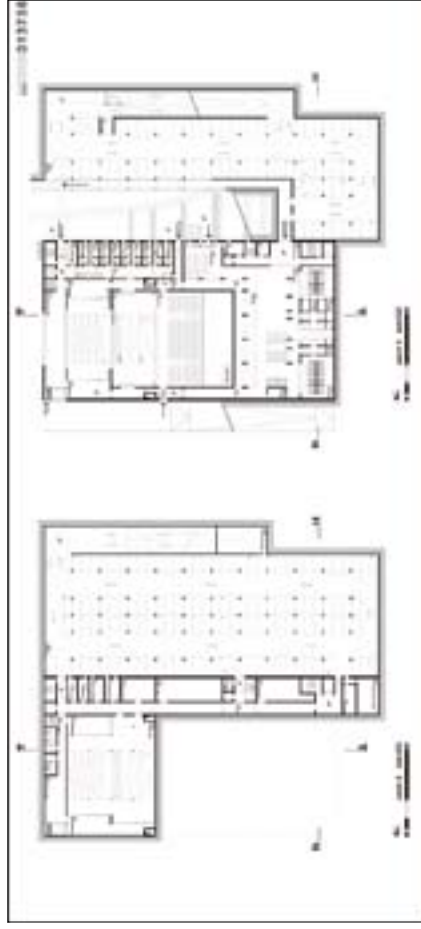

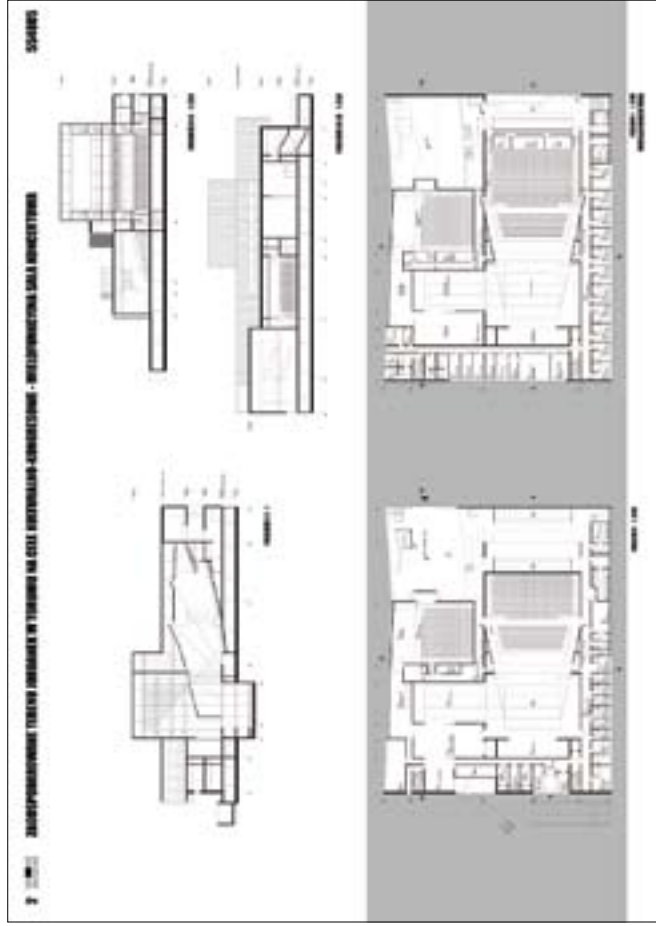
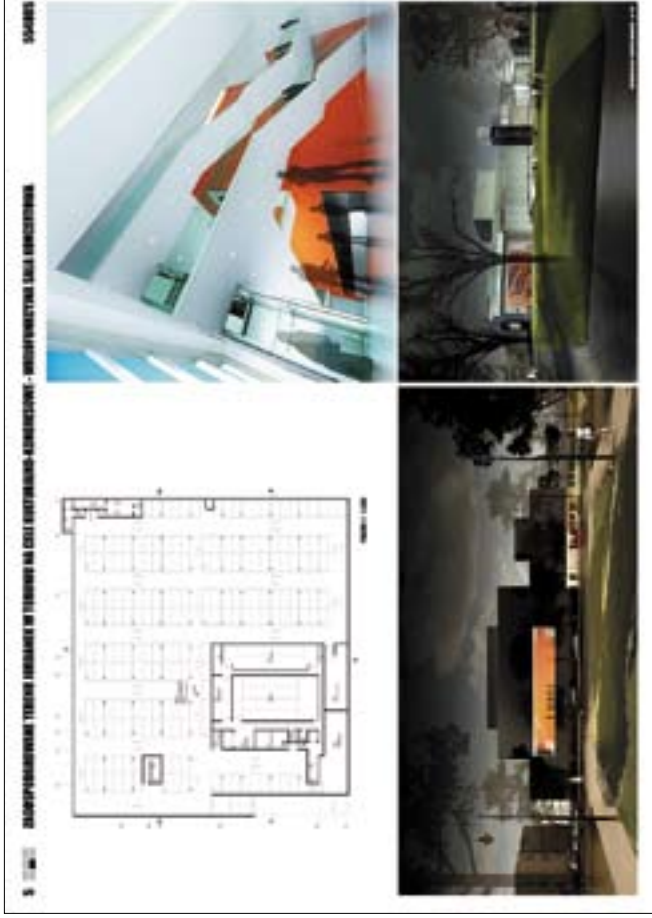

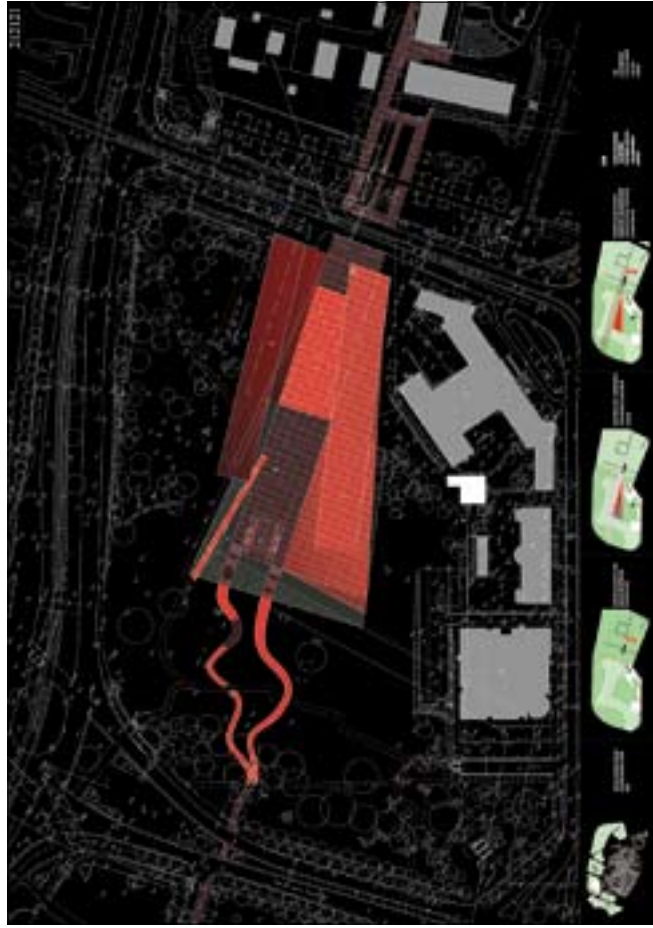
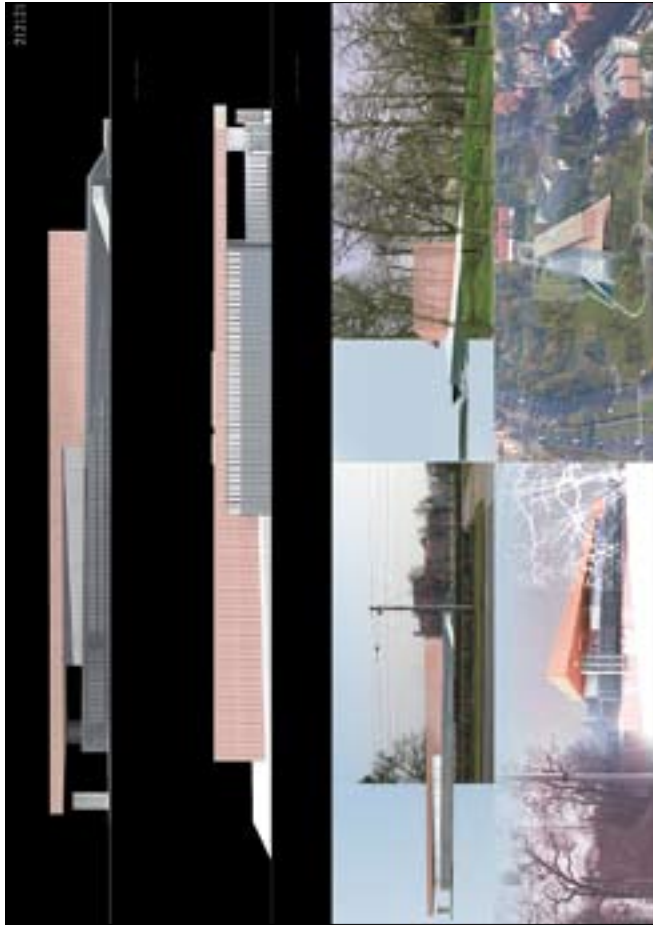
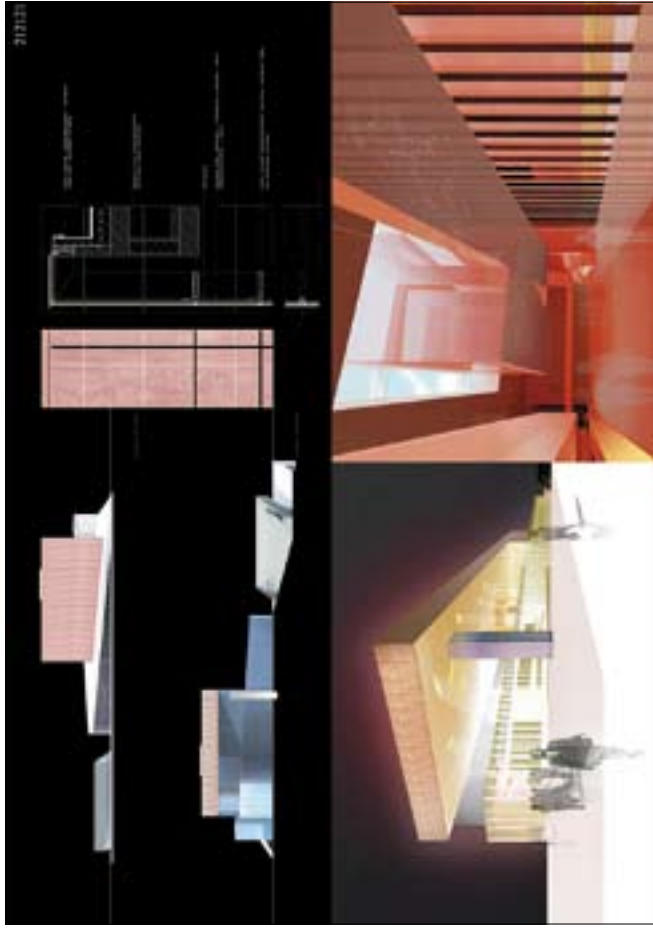

Konkurs na zagospodarowanie terenu Jordanek na cele kulturalno-kongresowe
Wyróżnienie równorzędne – Krzysztof Kozłowski, „Warsztat Architektury” Pracownia Autorska K. Kozłowski, Sopot

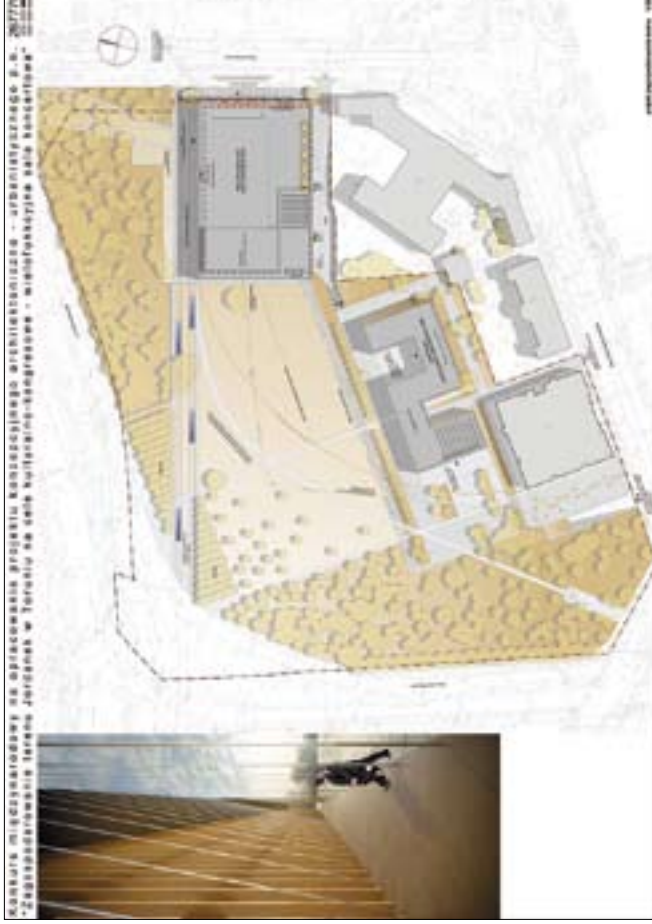
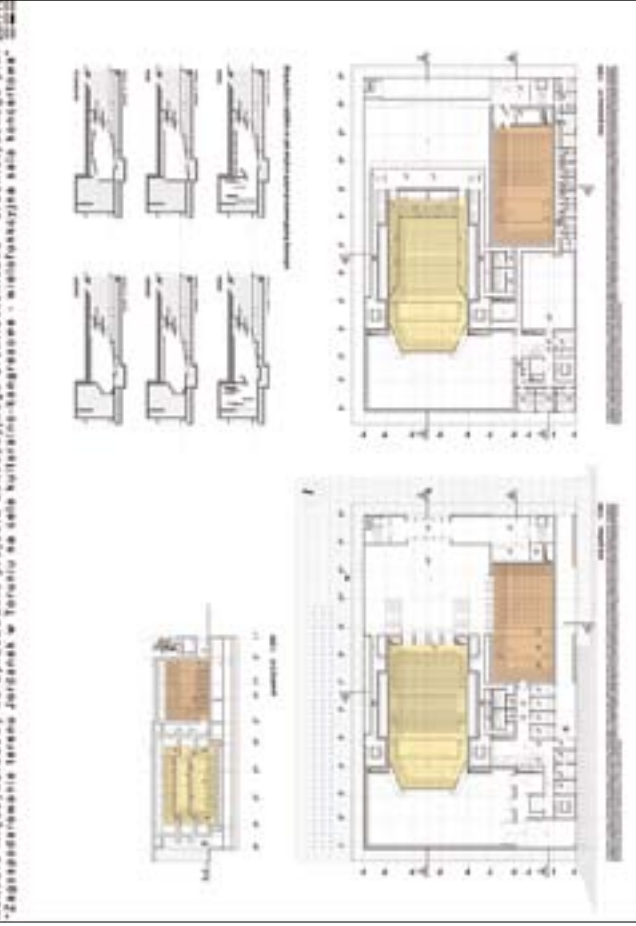

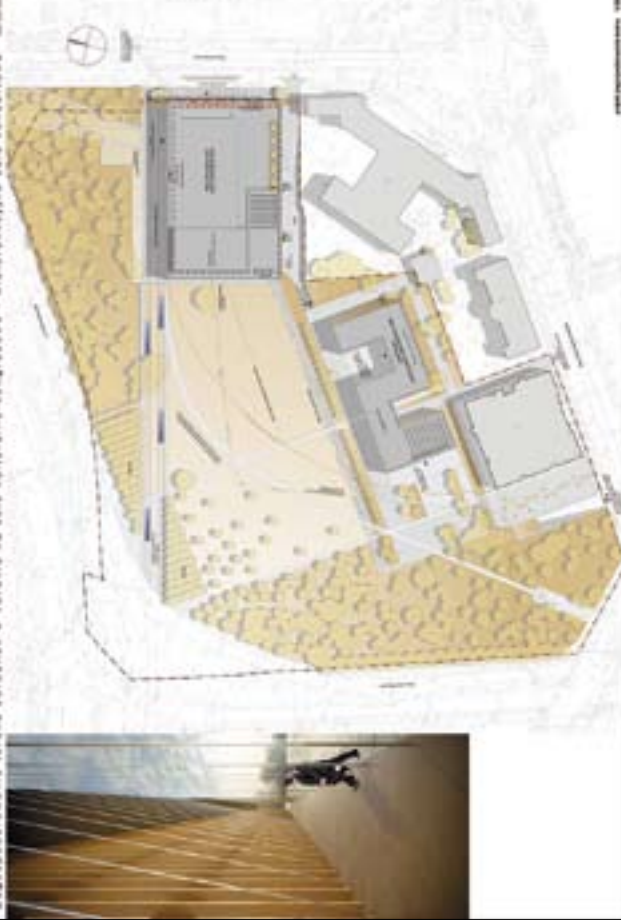
KONKURS MIĘDZYNARODOWY NA OBRACOWANIE PROJEKTU KONGRESOWEGO WYKONAWCZEGO – WYBRANIEZOWEGO P.N. 2017/17
 "Zagospodarowanie terenu Jordanki w Torciu na cele kulturalno-kongresowe - wielofunkcyjna sala koncertowa"

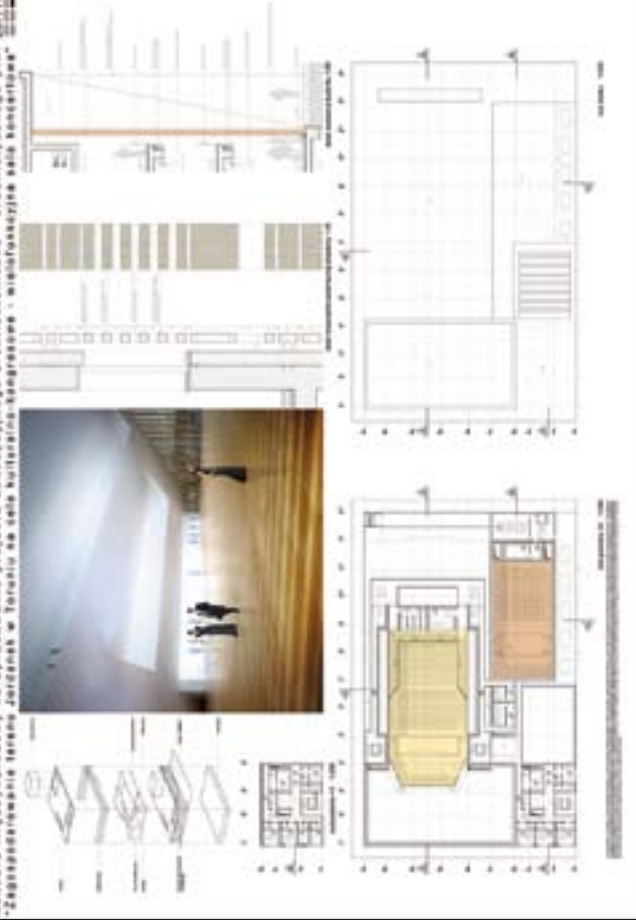
KONKURS MIĘDZYNARODOWY NA OBRACOWANIE PROJEKTU KONGRESOWEGO WYKONAWCZEGO – WYBRANIEZOWEGO P.N. 2017/17
 "Zagospodarowanie terenu Jordanki w Torciu na cele kulturalno-kongresowe - wielofunkcyjna sala koncertowa"

KONKURS MIĘDZYNARODOWY NA OBRACOWANIE PROJEKTU KONGRESOWEGO WYKONAWCZEGO – WYBRANIEZOWEGO P.N. 2017/17
 "Zagospodarowanie terenu Jordanki w Torciu na cele kulturalno-kongresowe - wielofunkcyjna sala koncertowa"

KONKURS MIĘDZYNARODOWY NA OBRACOWANIE PROJEKTU KONGRESOWEGO WYKONAWCZEGO – WYBRANIEZOWEGO P.N. 2017/17
 "Zagospodarowanie terenu Jordanki w Torciu na cele kulturalno-kongresowe - wielofunkcyjna sala koncertowa"

Konkurs na zagospodarowanie terenu Jordanki na cele kulturalno-kongresowe
 Wyróżnienie honorowe – Maciej Mąka, Mąka, Sojka. Architekti, Warszawa

Sukces Polskiego Pawilonu i TRIASU na EXPO 2008

Polska zdobywając **3 miejsce** wśród najatrakcyjniejszych stoisk na Expo 2008 w Saragossie zdobyła wizerunek kraju nie tylko bogatego w walory turystyczne ale również wykorzystującego **nowoczesny, innowacyjny sprzęt i zaawansowane technologie multimedialne**. To właśnie firma TRIAS S.A., wyposażając multimedialnie Polski Pawilon miała przyjemność przyczynić się do tego sukcesu.

Podróż po świecie multimedialnych instalacji, rozpoczęła się kapsułą zatytułowana „**Maszyna wodna**”. Tu, oprócz odpowiednio dobranych **projektorów**,

do synchronicznego odtwarzania materiałów video, jak i **synchronizowania ich ze światłem, dźwiękiem i wszystkimi ruchomymi elementami** – użyto systemu **Wings Platinum** wraz ze specjalnymi, dedykowanymi temu systemowi playerami.

Kolejnym etapem zwiedzania była **kapsuła futbolowa**. Oczywiście emitowane materiały były w rozdzielczości FullHd. Dodatkową atrakcją było wykorzystanie systemu **Wing** do pokazywania ujęć z kamery umieszczonej w kapsule, dzięki czemu odwiedzający mogli oglądać się na ekranie.

Sukces Polskiego Pawilonu i TRIASU na EXPO 2008

W ostatniej części polskiego pawilonu była kapsuła zatytułowana „Natura”. W jej wnętrzu można było zobaczyć **quasi-holograficzną prezentację** charakterystycznej dla Polski dzięki leśnej przyrody. Głównym motywem była bardzo dokładna **quasi-holograficzna animacja żubra**, przygotowana przez **Studio Postprodukcji Triasu**.

Wyjątkowo innowacyjnie została wyposażona **sala kinowa**. Widzowie oglądali filmy na trzech okalających widza ekrany, na które świeciły projektory

Christie 12k HD. Jako ciekawostka, prezentacja była wyzwalana za pomocą pilota zdalnego sterowania.

Wszystkie kapsuły z zewnątrz były świecone z projektorów **Christie 8K**, do specjalnie przygotowanych w rozdzielczości 1400 x 1050 animacji. Dzięki wykorzystaniu **kart Warp** wmontowanych do projektorów możliwe było dopasowanie projekcji do zakrzywień powierzchni.

Materiały ze źródeł TRIAS S.A.

Opis warstw Systemu Izolacji IZOLMAT NR 10

Izolacja wodochronna składa się z pap zgrzewalnych modyfikowanych SBS zgrzewanych w następującej kolejności: jako pierwsza papa asfaltowa zgrzewalna **IZOLMAT PLAN PYE PV250 S5**, a następnie papa asfaltowa zgrzewalna odporna na przerosł korzeni **IZOLMAT PLAN zielony dach PYE PV250 S5**.

Papa mocowana jako pierwsza jest zgrzewana do podłoża betonowego zagruntowanego dwukrotnie masą asfaltowo – kauczukową IZOLPLAST rozcieńczoną wodą w proporcji 1:2 (Izolplast : woda). Zagruntowanie podłoża tą ekologiczną, modyfikowaną, wodną emulsją asfaltów i kauczuków umożliwia osiągnięcie doskonałej przyczepności do podłoża izolacji z pap zgrzewalnych, co zdecydowanie wpływa na tak długi okres gwarancji udzielanej na papy produkcji Izolmatu.

Papy mogą być ułożone również na izolacji termicznej z płyt warstwowych termoizolacyjnych IZOLDACH S tj. płyt styropianowych oklejonych papą, co umożliwi bezpośrednie zgrzewanie na nich papy. Płyta IZOLDACH S przyklejona jest wówczas klejem asfaltowo-polimerowym do paroizolacji z papy.

Mata zabezpieczająca i gromadząca wodę wykonana jest z odpornych na gnicie włókien syntetycznych. Jej zadaniem polega na zgromadzeniu wody, której nadmiar spłynął przez matę drenażową. Woda wraz z substancjami odżywczymi, zgromadzona w macie ochronnej, ma możliwość powrotu w postaci pary wodnej do warstw górnych dachu. Jeśli mata nasyci się całkowicie, nadmiar wody spłynie do systemu odwodnienia.

Mata układana jest z 10-centymetrową zakładką na odpornym na korzenie uszczelnieniu dachowym.

Zastosowany w tym rozwiązaniu produkt to mata zabezpieczająca i gromadząca wodę **SSM 45** firmy ZinCo. Zdolność gromadzenia wody przez matę wynosi ok. 5 l/m².

Warstwa drenażowa i gromadząca wodę wykonana jest z odpornego na nacisk polietylenu w formie maty z zagłębieniami zbierającymi wodę i z otworami do wentylacji i dyfuzji na górnych wypukłościach. Dzięki takiemu kształtowi maty tworzy się pod nią system kanałów o wysokości 35mm, pozwalających na odprowadzenie nadmiaru wody przelewającej się przez otwory w górnych wypukłościach, co chroni dach przed nadmiernym obciążeniem wodą.

Zastosowany w tym rozwiązaniu produkt to mata drenażowa **Floradrain FD25** firmy ZinCo.

Maksymalne obciążenie maty: 250 kN/m².

Warstwa filtracyjna, której zadaniem jest zapobieganie dostawaniu się drobnych zanieczyszczeń do warstwy drenażowej, w celu ochrony przed zamulaniem. Warstwę tę w postaci welonu szklanego układa się z 20-centymetrową zakładką na elementach drenażowych. Zadaniem tej warstwy jest zapobieganie dostawaniu się drobnych zanieczyszczeń do warstwy drenażowej, chroniąc ją w ten sposób przed zamulaniem.

Zastosowany w tym rozwiązaniu produkt to **Systemfilter SF** firmy ZinCo

Warstwa vegetacyjna jest mieszanką substratu do ekstensywnego obsadzenia dachu zielenią, opartą na bazie zmielonej cegły ceramicznej i pumeksów, wzbogaconą przerobionym składnikiem kompostowym. Mieszanka powinna być odporna na zaproszenie ogniem z góry, mrozoodporna i stabilna strukturalnie. Grubość tej warstwy jest różna dla różnych wymagań roślin i należy wziąć pod uwagę obciążenie konstrukcji dachu zależne od tej grubości.

W miejscu występowania pasów zabezpieczających tj. wzdłuż zakończeń dachu zielonego, wokół elementów przechodzących przez dach i wokół studzienek ściekowych, a także do utworzenia odcinków przeciwpożarowych zamiast opisanej wyżej mieszanki substratu i roślinności stosuje się tłuczeń lub żwir.

Proponowany produkt firmy ZinCo to **Zincolit**.

Strefa roślin

Wybór roślin zależy oprócz indywidualnych upodobań klientów przede wszystkim od wartości dopuszczalnego obciążenia konstrukcji dachu, jego nachylenia oraz w przypadku dachów istniejących także ich stanu technicznego (dotyczy dachów istniejących). W zależności bowiem od rodzaju roślin różna będzie grubość podłoża dla warstwy vegetacyjnej i w związku z tym różne obciążenia, które musi przenieść konstrukcja nośna.

Rośliny muszą być prawidłowo dobrane z uwzględnieniem miejscowych warunków klimatycznych. Nie każda roślina będzie rosła w ekstremalnych warunkach dachu, musi ona charakteryzować się odpornością i łatwością aklimatyzacji. Rośliny są wstępnie hodowane na zbrojonych matach vegetacyjnych, tak by w odpowiedni sposób były przygotowane do optymalnego rozwoju na dachu.

Rośliny stosowane w uprawie ekstensywnej są to zwykle mchy, różne rodzaje rozchodnika, zioła i niektóre trawy. Rośliny te po fazie przyjęcia nie wymagają stałej pielęgnacji i same zaopatrują się w niezbędne do życia środki dzięki naturalnym procesom środowiska zachodzącym w podłożu, co zapewnia prawidłowy układ warstw proponowanego rozwiązania systemowego. Obieg taki można wspomagać, ale nie powinno się stosować intensywnych zabiegów pielęgnacyjnych. Taki dach o uprawie ekstensywnej proponowany jest tam, gdzie nie planuje się wykonywania prac ogrodniczych, gdyż oprócz fazy wzrostu roślin nie wymaga on z reguły żadnego dodatkowego nawadniania. Konieczne jest jedynie kontrolowanie i oczyszczanie odpływów dachowych oraz usuwanie roślin, które zasiały się w strefach ochronnych z pasm żwiru.

Jeżeli natomiast na dachu mają znajdować się ozdobne trawniki, kwiaty letnie, wymagające byliny, krzewy, będzie on wymagał regularnych prac ogrodniczych.

SYSTEMY IZOLACJI **IZOLMAT**

● DACHY

NR 10

WYTYCZNE DO PROJEKTOWANIA I WYKONYWANIA IZOLACJI

PRZEZNACZENIE :	pokrycie dachowe przeznaczone pod uprawy roślinne - standardowe ekstensywne obsadzenie zielenią - w obiekcie nowym lub remontowanym, zalecane dla dachów o wymaganej kilkudziesięcioletniej żywotności, również dla dachów o dużych powierzchniach
KRÓTKI OPIS SYSTEMU :	uszczelnienie z dwóch warstw papy asfaltowej zgrzewalnej (w tym papy odpornej na przerastanie przez korzenie roślin), na których zastosowano układ warstw pozwalający roślinom na samodzielne funkcjonowanie dzięki umożliwieniu przebiegu naturalnych procesów środowiska zachodzących w podłożu; w wariantie II - z ociepleniem - płyty warstwowe termoizolacyjne IZOLDACH S mocowane do paroizolacji klejem asfaltowo-polimerowym lub poliuretanowym wg instrukcji producenta
PODŁOŻE :	betonowe

WARIANT I

- 1 Podłoże betonowe wykonane ze spadkiem
- 2 Impregnat asfaltowy - **IZOLPLAST** rozcieńczony wodą wg instrukcji producenta
- 3 Papa zgrzewalna **IZOLMAT PLAN PYE PV250 S5**
- 4 Papa zgrzewalna **IZOLMAT PLAN zielony dach PYE PV250 S5** odporna na przerastanie przez korzenie roślin
- 5 Mata zabezpieczająca i gromadząca wodę **SSM 45**
- 6 Mata drenażowa **FLORADRAIN FD 25**
- 7 Włóknina filtracyjna **SYSTEMFILTER SF**
- 8 Warstwa wegetacyjna
- 9 Strefa roślin

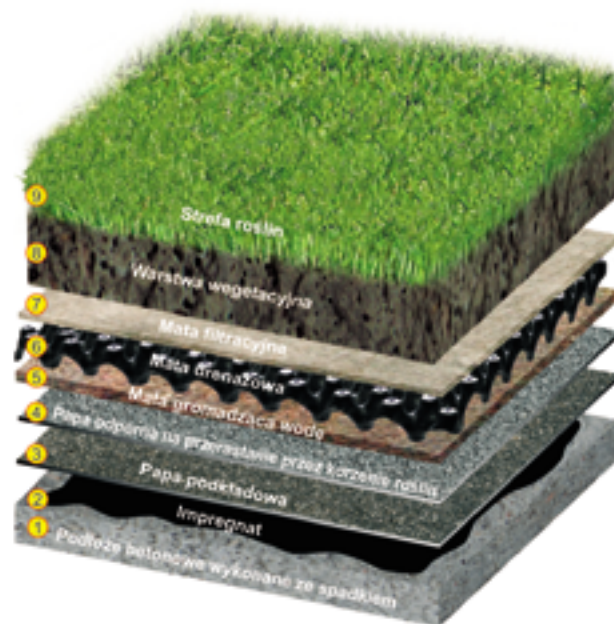
WARIANT II - z ociepleniem

Na podłożu betonowym wykonanym ze spadkiem i zagruntowanym **IZOLPLASTem** rozcieńczonym wodą zastosowano następujące warstwy:

Paroizolacja - papa zgrzewalna **IZOLMAT PLAN PYE V100 S3,5** (alternatywnie: **IZOLMAT PLAN plus PYE PV160 S3,2**, **IZOLMAT BIT V60 S4** lub wyremontowane pokrycie dachowe z istniejących warstw papy asfaltowej zagruntowane **IZOLPLASTem** rozcieńczonym wodą)

Termoizolacja - płyty warstwowe termoizolacyjne **IZOLDACH S** - płyty styropianowe oklejone papą a następnie warstwy - pkt. 3+9 wg Wariantu I

Detale dotyczące systemu oraz opis poszczególnych warstw w załączeniu.

Zalecane pochylenie powierzchni pod papą 3%.

ISO 9001

ISO 14001

Okna o podwyższonej osi obrotu FTH-V

Okno FTH-V to zupełnie nowe okno dachowe na światowym rynku.

Konstrukcja jest podobna jak w oknach obrotowych, ale oś obrotu znajduje się powyżej połowy wysokości okna. Podniesienie osi obrotu oraz opatentowany system wspomagania zawiasów powodują, że dolna część skrzydła pełni funkcję okna kłapowego. Dzięki temu łatwo podejść do krawędzi otwartego okna. Górna część skrzydła pełni rolę dodatkowego doświetlenia. Wysokość okna do 200 cm eliminuje potrzebę zespалania okien w pionie, jak również dobrze komponuje się w zespoleniu z kolektorami słonecznymi FAKRO.

W tym rozwiązaniu większą powierzchnię przeszkle-
nia okna osiągnięto poprzez powiększenie długości
a nie szerokości. Węższe okno mieści się w standardo-
wym rozstawie krokwi i nie trzeba wykonywać praco-
chłonnego wymianu. Okno o rozmiarze 94 x 200 cm
ma taką samą wagę oraz powierzchnię przeszkle-
nia jak okno o rozmiarze 134 x 140 cm.

Okno posiada automatyczny nawiewnik o dużej
wydajności V40P. Dostępne w styczniu 2009 r.

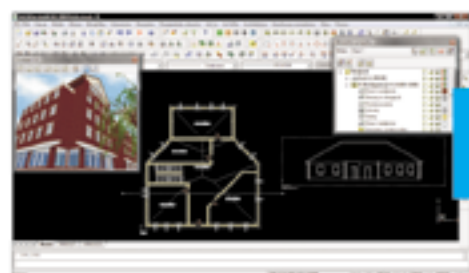

ARCADIA-TERMO

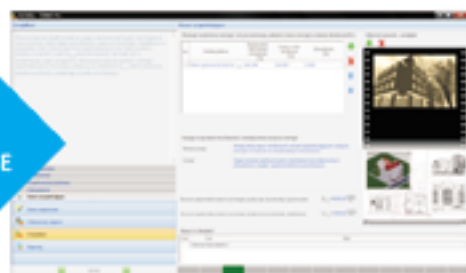
INNOWACYJNY PROGRAM
DO KOMPLEKSOWYCH OBLICZEŃ CIEPLNYCH BUDYNKU

RYSUJESZ I PRZEJMujesz DANE

Program pobiera z rzutu architektonicznego stworzonego w systemie ArCADia lub przeniesionego do ArCADii z innych programów architektonicznych posiadających interfejs IFC np. takich jak Allplan, Revit, ArchiCAD lub z ArCona geometrię budynku wraz z niezbędnymi danymi i w zasadzie za kliknięciem myszki dokonuje obliczeń cieplnych.

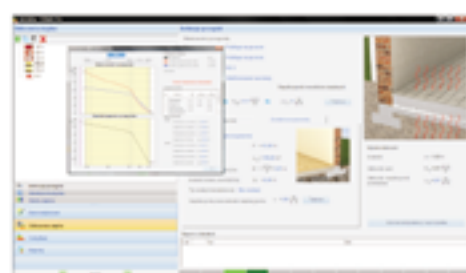
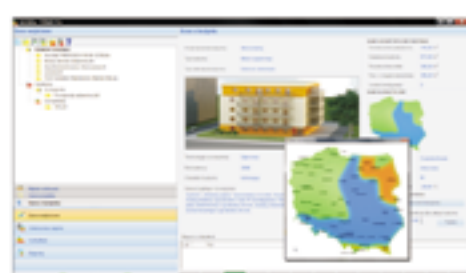

DANE
WEJŚCIOWE

ARCADIA-TERMO UMOŻLIWIA:

- obliczenie współczynnika przenikania ciepła U wg normy PN EN ISO 6946,
- obliczenie wymiany ciepła przez grunt wg normy PN EN ISO 13370,
- obliczenie mostków cieplnych wg normy PN EN ISO 14683,
- obliczenie zapotrzebowania na ciepło pomieszczeń wg norm PN B 03406 i PN EN 12831,
- obliczenie sezonowego zapotrzebowania na ciepło budynku wg norm PN B 02025, PN EN 832 i PN EN ISO 13790,
- obliczenie audytu energetycznego wg Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 28.02.2008 r.,
- obliczenie charakterystyki energetycznej wg rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 6.11.2008 r.,
- import projektu lub ręczne wprowadzanie danych,
- generowanie raportów obliczeniowych w formacie .rtf,
- stworzenie własnych bibliotek używanych przegród, współczynników potrzebnych do obliczeń certyfikatów,
- cena: od 350,- do 1.800,- netto.

SPORZĄDŹ CERTYFIKAT (CHARAKTERYSTYKA ENERGETYCZNA) ZA JEDYNE 50 ZŁOTYCH NETTO!

Instalujesz program → Wykonujesz obliczenia → Sporządzasz certyfikat → Przelewasz 61 zł brutto →
→ Otrzymujesz fakturę → Wykorzystujesz sporządzony certyfikat komercyjnie

AKCJA 2-1-1
25% w kwietniu 2009
25% w sierpniu 2009

Przy zakupie programów
powyżej 3.000 zł netto
płaćcie Państwo
tylko 50% ceny

25% w kwietniu 2009
25% w sierpniu 2009

PROMOCJA DOTYCZY WIĘKSZOŚCI
PROGRAMÓW Z OFERTY.
SZCZEGÓŁY NA STRONIE WWW.INTERSOFT.PL

**PROMOCJA:
TANIEJ I WIĘCEJ!**

PAKIET

ArCon-Wizualna Architektura 9: **2.510,-**
ArCADia-IntelliCAD Premium: **943,-**
ArCADia-Architektura: **1.650,-**

w pakiecie TANIEJ!

2.510,- netto

zamiast

5.103,- netto

**PROMOCJA:
TANIEJ I WIĘCEJ!**

PAKIET

Allplan BIM 2008 Arch. lub Inz.: **15.960,-**
ArCADia-IntelliCAD Premium: **943,-**
ArCADia-Architektura: **1.650,-**

w pakiecie TANIEJ!

12.980,- netto

zamiast

18.553,- netto

INTERSOFT®

INTERSOFT Sp. z o.o.
90-057 Łódź
ul. Sienkiewicza 85/87

INFORMACJA HANDLOWA
☎ 042 6891111

SKLEP INTERNETOWY
zawsze aktualne promocje

WWW.INTERSOFT.PL
WWW.ALLPLAN.PL

zaawansowane
instalacje
audiowizualne

wielkoformatowe
ekrany diodowe

digital signage
– elektroniczna
komunikacja wizualna

iluminacja
obiektów
architektonicznych